

Li Pratadaôphao

Li Pratadaôphao tatai theingă

Li Pratadaôphao mè mwaĭ *Li Lăka* asè. *Li Pratadaôphao* tailaõhtan Bweca Yaò Caňsŭ lailan dò mata dő pratadaôphao mwaĭ PeTeRu dò YoHa, YaKo, PõLu dò ta-aòblon pradau prapră SeTePha dò PhĭLiPu, BaNăBa dò akru lahan akaŭ thamă rîkai. Naòdwan nu, tailaõhtan PõLu philai tathanaòthasaŭ rîkai taûdõ Wein RõMe thamă rîkai.

Tarítakaĭ arîdau dő *Li Pratadaôphao* thayű tailaõhtan mè mwaĭ “YeSyű thonlan Bweca Yaò cănsŭ cwaídò ka phî pratadaôphao takrautayaò dò ka daòhtulan tathanaòthasaŭ rîkai bakyădò YeSyű mwaĭ Khrī, prakahtütadou căhtan dő Wein YeRuSyaLe, Kăn YüDa thadeĕba, Kăn SyaMaRă dò taûdõ hankhau kadwan(1:8),” thamă rîkai.

Li Pratadaôphao atapănpħa

Tapranyaǒ dő ka khanthá dő YeSyű ngă – 1:1-26

1. YeSyű tamālan naòdwan dò ata-ûlan- 1:1-14
2. Pra htanplŭ YüDa kalăn -1:15-26

Daòhtulanta bă Wein YeRuSyaLe -2:1–8:3

Daòhtulanta bă Kăn YüDa dò SyaMaRă -8:4–12:25

PõLu talai -13:1–28:31

1. PõLu talai kahti lablan -13:1–14:28
2. Ta-aòbloncŭ bă Wein YeRuSyaLe-15:1-35
3. PõLu talai nǚ blan lablan -15:36–18:22
4. PõLu talai thyűn blan lablan -18:23–21:16

5. PőLu lantaň htòn bă Wein YeRuSyaLe, Wein KèSăRĭYă dò
Wein RōMe-21:17–28:31

1

¹⁻² Kő pradau Thi-OPhřLu, dő li arň laba kaŭ nu, khě tyan hǒ bakyădò YeSyű rīkař pūrař cā lă amata dò thwanlúta, taŭdő mōnnū bă amālan pratadaôphao mwař arauhtan dő Bweca Yaò Cănsű dò Bweca phiceinhtan năń dő maokhau rīkař nè. ³ YeSyű khanthǔta htaŭdò daûlaňhtan anăń dő apratadaôphao āblan dő adaň lwišű kalăń dò khanthá dő athamyňhtancein dò taiba anănthǔ bakyădò **Bweca sǔkăń rīkař.**

⁴ Bă a-aòblon mő dò apratadaôphao khă nu, amālan apratadaôphao, “Cő swaňhtan mő dő Wein YeRuSyaLe ka. Aòhař rř tař nathř manaňba khě phă ta-ňlanyňlan dò nathř ka. Ta-ňlan ũ khě taiba hǒ nathř lă ríkhă. ⁵ Prablönsű YoHa mè blön ngòn dò sű blänmè cő ngĩ pè ta ka blön nathř dò Bweca Yaò Cănsű nè.”

Taphiceinhtan YeSyű

⁶ Naòkhă, bă pratadaôphao aòcòngču thă dò YeSyű khă, anănthǔ htu, “Kő **Tadau**, kanař mè, na ka phîceinblan lô ISaRĕLaphao sǔkăń ya?”

⁷ Dò anăń taicein, “Tasaňkhă mwař khě phă bwailan dò akrauyaò mè, ta cő daôtheingă nathř kő. ⁸ Blänmè bă Bweca Yaò Cănsű lanba dő nathř nănkhau khă, nathř ka naňba takrautayaò dò htühtan khě prakhanthá cāhtan dő Wein YeRuSyaLe, Kăń YüDa thadeřba, Kăń SyaMaRĭ dò taŭdő hankhau kadwan.” ⁹ Tai tha-ň htaŭdò bă pratadaôphao u năń khă, anăń ba taphiceinhtan dò la-aň dő maokhau dò pracňhtanphao cő ulaň pè anăń kő.

¹⁰ Dò bă anānthū uhtancū leň YeSyū ceinhtan dō maokhau khă, saraô, pra thaòkwän hwăncein baŭ thanū sahtôn aò bă anānthū kaphrī ¹¹ dò tai, “Kő GaLiLăphao, nathū uhtan dō maokhau mară? YeSyū mè, cwaŭ nathū usû Bweca phiceinhtan năn dō maokhau bă nathū klă kanaŭ nu, aka ceinlanblan mō cwaŭ tha-ű nè.”

Tarauhtan pratadaôphao athū lapra

¹² Htaŭdò pratadaôphao aò dō ThônZaRī kû khau dò ceinblan dō Wein YeRuSyaLe. Kû ū dò Wein YeRuSyaLe nu, aòcôn lwī phalon.

¹³ Bă anānthū ceintaŭ dō wein kaŭ bă hyûn dō anānthū aò lama khă, laihtan dō dao htanlă ladao kaŭ. Pra ūkaŭ mè mwaĭ PeTaRu, YoHa, YaKo, AnDre, PhĭLiPu, ThōMă, BaThaLōMĕ, MaThĕ, ALaPhĕ phaokhaŭ YaKo, SĭMo mwaĭ pramata dō sŭkăń ngă dò YaKo phaokhaŭ YüDa. ¹⁴ Anānthū dò pramu lahan, YeSyū maă̄ MaRī dò YeSyū pŭ aòcònču thayăń dò kwîthabă dō thálamahtein.

¹⁵ Bănu saúkhă ladaă̄ kaŭ nu, prayă̄ YeSyū ka aò pra laya nûsû aòcònču, dò bănukhă PeTaRu sahtôn dō anānthū klă ¹⁶ dò tai, “Kő thapúwaĭ thă̄, bakyădò YüDa mwaĭ akălai pracyan YeSyū lapra rîkaĭ mè, Bweca Yaò Cănsă̄ daôtai saúyaă̄ Cahwa DaWī dō Li Cănsă̄ tatyan yaă̄ akaŭ nu, kaba băhtan bwaăhtan nè. ¹⁷ Anăń mwaĭ YeSyū rauhtan lapra dō ka ma tadaôphao tama cwaŭ pa dò aòblon dò pa. ¹⁸ YüDa mè, manaă̄ rwăń dō takarănkătă kaŭ dò prî hankhau lapein dò lantein saíkhau dō aphütòn caphákăi dō aphüpраi lanlăkaĭ laolăń.

¹⁹ Pra aò bă Wein YeRuSyaLe ū pûpra nahyûn tahtühtan ū dò kă hankhau ū dò ‘AKeDaMă’. AKeDaMă ū mwaĭ anānthū tamangaă̄ dò atathayă̄tai mè hankhau mwaĭ thwî kalăń lan.

²⁰ Li Dahtònhtan kaŭ tyan yaă̄ tha-ű,

‘Ahyûn ka aòthu saôka.

Ngòn ka cő aò pè dő akaŭ lapra lapra ka.

Bwai pra karu lapra ka phinaŭ akalăn saôka.'

²¹⁻²² Akhaucă pa kaba rauhtan plű pra lapra dő YüDa kalăn. Anăń kaba khan blon athá dò pa bakyădò Bweca daôthamyňnhtancein Tadau YeSyü dő tathă arîkař. Dò anăń kaba mwař pra-aòblon kaò dò pa púsaúkhă lă YeSyü laiceinblon dò pa khă, cā lă prablönsü YoHa blön ngòn dò sú dò tařlan dő Bweca phiceinhtan YeSyü dő maokhau."

²³ Dò anănthă rauhtan pra thană. Lapra mè mwař YoSë dő ngòn kā năń dò BaSăBa bacõmwař YüStu. Dò akaru lapra mè mwař MaThíYa.

²⁴⁻²⁵ Htařdò anănthă kwîthabă, "Kő **Tadau**, na theingă pra púpra thauthá. YüDa mè aòhtôn hő dő pratadaôphao kalăn dò alai kalăn bă kôn dò anăń hő. Kwîcică na dő na ka daûlařba pa, pra ũ thană aklă lapra cwařdò ka htühtan pratadaôphao ka." ²⁶ Htařdò anănthă ma tapănpħá dò tapănpħá lanba MaThíYa akhaucă, ba tadaòblon MaThíYa dò pratadaôphao lasă dò lapra.

2

Bweca Yaò Cănsă talailan

¹ Bă *dař ngařsă apwě* ba khă nu, prayă YeSyü ūmau nga, aòbloncă dő kalăn laklaohtein. ² Dò bănukhă, taprein aò dő maokhau lailan khyaò cwař taghă dau dò hyňn lař hyňn lama dau bă anănthă sanăń aò kař. ³ Bănukhă, anănthă usûta thalyňn mîplî dò mîplî ũ caphru lanba anănthă púpra. ⁴ Dò Bweca Yaò Cănsă aòbwař dő anănthă púpra akař dò cā mangař tamangař karu cwař Yaò Cănsă daômangař anănthă.

⁵ Dò bănukhă, YüDaphao mwaĭ abwaidau Bweca aò dő kăń pükăń lai aòcònčú bă Wein YeRuSyaLe. ⁶ Bă pra āpra nahyňn taprein ū khă, lai còncú bă prayň YeSyň ūmau kalăń aò. Dò ta dő prayň YeSyň ūmau mangaǒ nu, anănthŭ nahyňn dő lapra dò lapra atamangaǒ taǒ akhaucă, anănthŭ thakhyaòtha-ăń. ⁷ Taciklicingă dò tathaphrû thakhyaò dau lanba anănthŭ dò taică, “Pra mangaǒta ūmau mè GaLiLăphao cő mwaĭ răń? ⁸ Pa nahyňn taǒ pa tamangaǒ mară? ⁹ Pa mwaĭ pra aò dő PaThi Kăń, MeDě Kăń, ÈLa Kăń, MèSoPoTěMǐYă Kăń, YüDa Kăń, KaPaDoKí Kăń, PòTu Kăń, ASÍYă Kăń, ¹⁰ PhruKíYă Kăń, PaPhuLí Kăń, IKyī Kăń, LiBü Kăń mwaĭ a-aòphyûn dò Wein KuReNe, prathamwaĭ aò dő Wein RōMe ¹¹ dò pra aò dő khõnsúkhau KreTe dò AReBíYă Kăń lai. Pa lahan mè mwaĭ YüDaphao dò lahan mè mwaĭ pracă YüDaphao tabă. Blänmè bă anănthŭ mangaǒ Bweca mata dau arîkaѣ khă, pa nahyňn taǒ pa tamangǒ nè.”

¹² Pra püpра gwőn dò taică, “Tahtühtan ū mè mwaĭ thamă raň?”

¹³ Blänmè pra karu lahan ni anănthŭ dò tai, “Anănthŭ aǒmyûn thi lò.”

PeTaRu taiprwařba Yaò Cănsú lailan rîkaѣ

¹⁴ Bănukhă, PeTaRu sahtôn aòblon dò pratadaôphao lasă lapra dò kákrihtan, “Kő YüDaphao dò pra aò bă Wein YeRuSyaLe püpра, nadeň khĭ tamangaǒ ka. Tahtühtan ū mè mwaĭ tară tai mè, khĭ ka taiprwařba nathă. ¹⁵ Kanařkhă aò mő yaň mõnraò khweř nari mő akhaucă, pra ūkaŭ cő aǒmyûn thi cwař nathă nithû kő. ¹⁶ Tahtühtan ū mwaĭ cwař ta dő Pahwă YoĚLa tai yaǒ hő arîkaѣ lăniharu tha-ă,

¹⁷ ‘Bweca tai, bă mõnnû naòdwan kaŭ mè,

khĭ ka khařlan klařlan khĭ Yaò Cănsú dő pra püpра anănkħă.

Dò bănukhă, nathŭ phaomu, phaokhau lahan ka mangaō khĭ tamangaō.

Dò baleĭ balaō dő nathŭ klă ka ulaō ta-ulaō
dò prawaipră dő nathŭ klă ka mīmān tamīmān.

¹⁸ Bănu asaūkhă, khĭ ka khaūlan klaōlan khĭ Yaò Cănsă
dő khĭ khīpra pramu dò prakhaŭ nănkhŭ
dò anănthŭ ka taiba ngòn khĭ tawătangaō.

¹⁹⁻²⁰ Rădò Tadau mănnău dău dò atală takhă laitaă nu,
khĭ ka daûlaō taciklicingă dő maokhau dò tamanăn prónprăń
dő hankhau.

Thwî, mîplî dò mîklaō ka aòhtan, măn ka khûlan, lă ka
aòlaōhtan cwaă thwî.

²¹ Dò bănukhă, **Tadau** ka htaicein prakăhtan amyan păpra.'

²² Kă ISaReLaphao, nadeăn khĭ tamangaō ka. NaZaRephao YeSyă nu, Bweca daûlaō hă taciklicingă dò taprõntaprăń bă nathŭ klă cwaădò nathŭ ka theingă byan dő anăn bwaă dò Bweca krauyaò. Dò nathŭ theingă hă. ²³ Cwaă Bweca rwaă yaă dò theingă yaă nu, nathŭ phîlan YeSyă ū dő prakarănkătă cuđeăn kaă dò phlăhtan thăkaă năn dő thônhwtwancuya lòn. ²⁴ Blănmă mwaădă tathă phicein năn că da akhaucă, Bweca mapwănbă dò mathamyănhantagein năn dő tathă.

²⁵ Dò Cahwa DaWăi tai arăkaă tha-ă,

'Khĭ usă thayăn Bweca aò dő khĭ langă
dò anăn aò dő khĭ cuhtwai lapă akhaucă,
khĭ că tharăkă kă.

²⁶ Thanudă, khĭ thanaòthasaă dău
dò khĭ ka htònhtan năn dő tathămo akaă
dò khĭ ka aòmyăn dő tacipăkă kaă

²⁷ mwaădă na că lăkaă khĭ dő lăkă

dò na cǒ bwai nyûnthǒnkaĩ
na pracãnsǔ lapra anãnkõn.

²⁸ Dò na daôtheingă khĩ dő tamyňn akhlai.

Dò khǐ ka thanaòthasaũ dau
mwaídõ na ka aò dò khǐ akhaucă.””

²⁹ “Kǒ thapǔwaĭ, dǒ tabadî bona kaŭ khî ka taiba nathû bakyădò pa phă Cahwa DaWî rîkaĭ. Anăn mè thû htaûdò ngòn lûlan năn dò alübwi mè aò mõ bă-ü taû kanaĭ. ³⁰ Dò anăn mwaĭ pahwî lapra akhaucă, theingă Bweca ta-ûlan dò năn dô ka daô-aòhtan cahwa lapra cwaĭ anăn bă aswîlân klă lapra. ³¹ Dò atheingă saûyaõ Bweca ka daôthamyûnhiancein Khrî, prakahtûtadau lapra arîkaĭ dò tai yaõ dô Bweca cõ lăkaĭ anăn dô lükän dò cõ bwai nyûnthaõkaĭ anankön.

³² YeSyű ūpra mè Bweca daôthamyňnhiancein dő tathű hő. Bakyădò tarîtakaň ū pa püpра mwaň prakhanthá nè.

³³ YeSyǔ nu, ba tabwaihtan nǎn dő Bweca cuhtwai lapá dò manaň Yaò Cănsű dő aphă aò cwař aphă ūlan dò nǎn. Akhaucă, anǎn khaňlan klaňlanba pa Bweca Yaò Cănsű cwař nathň usû dò nahyň ūnè.

³⁴ DaWī mè, c᷑ htan d᷑ maokhau k᷑. Blānmè anǎn tai,

‘Bweca tai khě *Tadau*,

“Sană̄n aò bă̄ khĕ cuhtwai

³⁵ ta᷑ kh᷑ bwailan na did᷑ròkha cwa᷑ na kal᷑n kh᷑ka᷑ ka.””

³⁶ Akhaucă, ISaRěLaphao pǔdaň pǔpra theingă byan saôka. YeSyű mwaň nathň phlăthň năń dő thônhtwancuya lòn lapra mè, Bweca daôhtühtan năń dő *Tadau* dò *Khrī, prakahtütadau* ka.”

³⁷ Bă anănthăň nahyň PeTaRu tamangaň ũ khă, anănthăň calaň dau akhaucă, htu PeTaRu dò pratadaôphao karu, “Kň thapüwaiň ôn, pa kaba ma thamă?” ³⁸ Dò PeTaRu taicein anănthăň, “Sanlanceinthá dò

blönsű dő YeSyū Khrī amyan pǔpra ka. Thanudò Bweca ka blailükai
nathű takhòwè dò nathű ka naúba Bweca Yaò Cănsű taphî nè.³⁹ Ta-
ūlan ū mwař nathű dò nathű swilän ngă, pra aøyû pǔpra dò pra
mwař Bweca kā pǔpra angă nè.”

⁴⁰ PeTaRu taiprwařba anänthű ta karu ärař dò sankän anänthű tha-
ű, “Mapwünblu tař nathű nän dő taciran mwař prakarän kanař lacař
ka konba ka.” ⁴¹ Akhaucă, pra äpra yü PeTaRu tamangař dò blönsű
bă ū ladař kař nu, ka-aò pra thyün rein. ⁴² Dò pra ūkař phîlan
asařkhă dő pratadaôphao tathwanlű, takhaocă wařcă, ta-anblon
ařbloncă dò takwîthabă bloncă.

Pratadaôphao ma tamanän ciklicingă

⁴³ Mwařdő pratadaôphao ma tamanän ciklicingă dò taprõntaprän
ärař akhaucă, pra pǔpra aòbwař dò tataobayanba. ⁴⁴ Dò prayü YeSyū
pǔpra aòbloncă dő kalän lakhlaohtein dò păncă ta-aò dò anänthű.
⁴⁵ Dò anänthű sälankař asülän hankhau, atařta dò păncă pǔpra cwař
aloba. ⁴⁶ Püdař püdař nu, anänthű aòcòngcă dő taluhýün wai kař,
anblon ařbloncă bă anänthű hyün dò pän-an bloncă dő
tathanaòthasař dò tasanolanthá kař. ⁴⁷ Anänthű htònhtan Bweca dò
pra pǔpra bathau bathá anänthű. Püdař püdař mè **Tadau** ma ähtan
pra ka naúba tahtaicein.

3

PeTaRu mahaiceinta dő YeSyū krauyaò

¹ Lablan nu, PeTaRu dò YoHa laihtan dő taluhýün bă mõnklalan
thyün nari tabă khă. ² Dò bă taluhýün ū, khădăndau myan Phukră aò
laba. Bă khădăndau ū ahti nu, pra khandeřn cő raò lă aòlan khă aò

lapra. Ngòn yaǒlai bwai nǎn bǎnga pǔdaǒ pǔdaǒ cwaídò ka kwí pra lainaǔ dő taluhŷun rwän.

³ Dò bă a-usû PeTaRu dò YoHa naě lainaǔ dő taluhŷun khă, kwí anānthŭ rwän. ⁴ Blänmè anānthŭ ubyan nǎn, dò PeTaRu tai, “Uhtan pa ka.” ⁵ Dò anän cipōn dő ka naǔba talaraǔ raǔ akhaucă, uhtan cõn anānthŭ. ⁶ Blänmè PeTaRu tai nǎn, “Khí htŭ rwän cõ aò kõ. Blänmè ta-aò dò khí nu, khí ka phî na. Dõ NaZaRephao YeSyú Khrī amyan nu, sahtôn dò tau ka.” ⁷ Htaǔdò, PeTaRu cyancein acudeěn cahtwai dò cwí sahtôn nǎn. Lablanhtein, akhandeěn khruhtan. ⁸ Dò thahwă sahtôn htaǔdò cähtan khätau dò naǔlai blon dò PetaRu dò YoHa dő taluhŷun kaŭ. Bänukhă, anän tau dò pheinhtan pheinhtan dò htònhtan Bweca.

⁹ Pra aò bănu püpra ulaǒ pra khandeěn cõ raò ūpra tau da dò ahtònhtan Bweca, ¹⁰ dò theingă dő anän mwař pra aòsanän kwí kalaǔ ngòn rwän bă taluhŷun khädăndau Phukră hti akhaucă, pra püpra thaphrû thakhyaò dau dő tahtühtan dò anän.

PeTaRu daòhtulanta bă taluhŷun

¹¹ Bă anän cyancein PeTaRu dò YoHa dő tathanaò khă, pra aò bănu püpra thaphrû thakhyaò dò wałlai còn dő anānthŭ aò bă taluhŷun kablaò. Kablaò ū mè, ngòn kā amyan dò SoLoMo kablaò. ¹² Bă PeTaRu usû prakǔmaǒ wałlai còn khă dò tai, “Kǒ ISaRěLaphao, tahtühtan dò pra ūpra mè nathŭ cõ kôn thaphrû dò cõ kôn ubyan pa tha-ű kõ. Mè nathŭ ūdò pa nănpica taǒ akrauyaò akhaucă daôtau da pra ūpra ya? Cõmwařmè pa bwaidau Bweca akhaucă daôtau da pra ūpra ya? ¹³ Pa phüphî ABraHan, ISě dò YaKo aBweca malř makhă hõ akhiřpra YeSyú mwařdő adaôthamyňntancein YeSyú. YeSyú ūpra mè mwař pra dő nathŭ phîlan nǎn dő prapainta PřLa aò. Dò PřLa thayň

blailūkař năn khă, nathŭ thayű mathŭ năn dő PĭLa langă.¹⁴ Nathŭ nu, thayű mathŭ pracănsŭ dō pracăncwan ūpra. Dō nathŭ kwī dő ka blailūkař pra mathŭ ngòn lapra.¹⁵ Dō nathŭ mathūkař tamyűn akhauklao ūpra. Blănmè Bweca mathamyňntancein năn. Bakyădò taritakař ū khă dō YoHa mwař prakhanthá nè.¹⁶ Dō mwařdő pa yű YeSyű akhaucă, pra mwař nathŭ usû dō theingă ūpra mè ba tamakhru cein năn. Dō pa tayű YeSyű ū mahaicein raò pra ūpra cwař nathŭ usûba nè.

¹⁷ Kő thapăwař, khă theingă dō nathŭ dō nathŭ khauna cő theingă akhaucă, phîlankařba YeSyű.¹⁸ Blănmè ta dō Bweca taiba yař pahwî púpra bakyădò Khrī, prakahtútadau lapra kaba konthŭ athá mè, amabăhtan bwařtan hō.¹⁹ Akhaucă, sanlancein nathŭ thá dō blancein dō Bweca aò cwařdò aka blailūkař nathŭ takhòwè ka. Thanudò aka mathăhtan nathŭ thau nathŭ thá²⁰ dō aka phîlanba nathŭ Khrī, prakahtútadau lapra dō amwař YeSyű dō arauhtan yař lapra dō nathŭ ngă nè.²¹ YeSyű mè kaba aò mă dō maokhau tař Bweca ka mathăhtan ta púrař cwař adaôtai sařyař apahwî lăniharu.²² Pa phûphî MoSyě tai, ‘Bweca ka rauhtan pahwî lapra dō nathŭ pramyö klă cwař khă. Dō nathŭ kaba nadeřn atamangař púmwän.’²³ Pra cő nadeřn pahwî ūpra atamangař mè, ta ka macabya cakař năn dō lăkař năn dō Bweca apralau klă.’

²⁴ Bakyădò tahtúhtan dō mănnû thălahan ū arîkař mè, cā lă pahwî SyaMoĚLa tařdő pahwî aòhtan naò lař púpra tai sařyař hō.²⁵ Dō pa mwař pahwî swîlăn dō mwař pra bakyădò ta-řulan dō Bweca ūlan dō pa phûphî lăniharu. Bweca tai pa phûphî ABraHan, ‘Khă ka rařrî pralau hankhauphao púpra mwařdő na swîlăn akhaucă.’²⁶ Ŕkhaucă, Bweca rauhtan akhîpra dō dařlai rîkař dō pa aò cwařdò ka rařrî pa mwař adaô bwaikař pa púpra tama takarănkată nè.”

4

PeTaRu dò YoHa dő kònci langă

¹ Bă PeTaRu dò YoHa mangaǒta dò prakǔmaǒ khă, praluta, prapaǒ taluhŷun khau dò **SaDuKěphao** laitaň ² dò tháhtan dau PeTaRu dò YoHa mwaídő anänthű thwanlű dò taiba prakǔmaǒ dő Bweca ka daôthamyňntancein prathű cwaĩ adaôthamyňntancein YeSyú akhaucă. ³ Thanudò, anänthű cyan PeTaRu dò YoHa blänmè mwaídő mõnha hõ akhaucă, nidaòcein dő htòn kaŭ taň naò laraò. ⁴ Blänmè pra nahyň dò yúcein tahwâtangaõ ū aò ápra dò sǐ prakhaü yaň ka aò ngaï rein.

⁵ Htû naò ladaõ nu, YüDa kònciphao aòrúbloncă bă Wein YeRuSyaLe. Kònciphao ũkaü mè mwaï YüDa khauna lamau, pradau prapră lamau, tamālan sara lamau. ⁶ YüDa khauna klă mè praluta khau dau ANa dò KaYaPha, YoHa dò ALèSänDă, dò praluta khau dau swîlän pá. ⁷ Anänthű aòbloncă dò daô-aò sahtôn PeTaRu dò YoHa bă anänthű langă dò htu, “Nathű mahaicein pra ūpra dő hõpă akrauyaò dò hõpă amyan?”

⁸ Bänukhă, PeTaRu aòbwaï dò Bweca Yaò Cänsü dò tai anänthű, “Kõ khauna dò pradau prapră, ⁹ ū ladaõ, nathű ba htu pa bakyădò prakhandeïn cõ raò ūpra naüba tamakü dò aba tamahaicein nän thamă mè, ¹⁰ nathű dò ISaRěLaphao púpra kôn theingă pra ūpra aò sahtôn dő nathű langă bwaï dò khau-ă mwaídő NaZaRephao YeSyú Khrī akrauyaò dò amyan. YeSyú mè nathű phlăthű nän dő thônhwtwancuya lòn blänmè Bweca daôthamyňntancein nän dő tathű hõ. ¹¹ Anän mè mwaï preï

‘Lõn lama dő prabaòta paňkaï nu,
htühtan blan lõn arîdau lama

dő tabaòhtan kahti ngă.’

¹² Akhaucă, pra karu htaicein cő da lapra lapra kő. Marătaimè, dő hankhau ū bacõmwai YeSyū mè prahoicein pa dő taciran cő da lapra lapra kő.”

¹³ Bă anänthű ulaǒ PeTaRu dò YoHa aò dò tathákhaű dò theingă dő mwaĩ pramasaû ansa dò mwaĩ pra cő malübata khă, anänthű thaphrû thakhyaò dau. Dò theingă byan dő anänthű mwaĩ pra aòblon hő dò YeSyū. ¹⁴ Blänmè anänthű usû prahoicein ūpra aò sahtôn blon dò PeTaRu dò YoHa akhaucă, anänthű tai htandidòta laraű cő da pè.

¹⁵ Akhaucă, adaôhtankaĩ PeTaRu dò YoHa dő anänthű klă htaûdò mangaǒ bloncű tha-ű, ¹⁶ “Pa kaba ma pra ūphau thamă? Anänthű ma hő taciklicingă dau laraű dò pra aò bă Wein YeRuSyaLe púpra theingă byan hő akhaucă, pa kalän camū cő aò pè. ¹⁷ Blänmè cwaïdò tarítakaĩ ū ka cő hyňhtan preilan ähtan leň dő ngòn klă mè, pa ka mālan khru anänthű cwaïdò ka cő mangaǒ pè YeSyū rîkai.”

¹⁸ Akhaucă, anänthű kâceinnaű blan PeTaRu dò YoHa dò khran anänthű, “Cő mangaǒ dò thwanlű pè YeSyū rîkai ka.” ¹⁹ Blänmè PeTaRu dò YoHa taicein anänthű, “Dő Bweca langă nu, pa nadeïn nathű tamangaǒ khlöndò Bweca tamangaǒ nu, cõn cő cõn mè ciran taǒ nathű ta ka. ²⁰ Ta mwaĩ pa usû dò nahyňn nu, pa ba cő tai mè pa aò cő da kő.”

²¹ Mwaïdő prakǔmaǒ púpra htònhtan Bweca dő tahtühtan dò pra ūpra akhaucă, anänthű ciran PeTaRu dò YoHa cő byûn kő. Blänmè anänthű mālan khru tamangaǒ htaûdò daôcein PeTaRu dò YoHa.

²² Dò pra ba tamahaicein năñ ūpra amõnnlein aò hő nein lwîsű san.

Prayǔ YeSyū kwîthabă dő takhaű tahaï angă

²³ Dò bă PeTaRu dò YoHa pwĕnblu htaŭ khă, laihtan dĕ prayĕ YeSyŭ akaru aò dò taiceinblanba tarîtakaĭ pûraŭ dĕ praluta dau dò pradau prapră tai anänthŭ thamă thamă arîkaĭ. ²⁴ Dò bă anänthŭ nahyŭn tarîtakaĭ ū khă, kwîthabă Bweca dĕ thálamahtein tha-ŭ, “Kō prapain ta laölän Bweca őn, na mwaĭ prabaôlan maokhau, hankhau, sûtawadau dò ta-aò dĕ akaŭ pûraŭ. ²⁵ Dò dĕ na Yaò Cănsŭ nu, na daômangaő na khîpra, pa phûphî Cahwa DaWî tha-ŭ,

‘Pra cŏ mwaĭ Yûdaphao tháhtan dau mară?

Pralau kukyănhanta kahŏn kahŏn mară?

²⁶ Hankhau cahwa taraătaran dĕ ka saīta.

Dò YûDa khauna aòrûbloncŭ dĕ ka htandidò **Tadau** dò **Khrî**,
prakahtútadau.’

²⁷ Cwaĭ Cahwa DaWî tai yaǒ nu, htühtan hō. Câhtan lă Cahwa HeRo dò prapainta PîLa taălan dĕ ISaRĕLaphao dò pra cŏ mwaĭ YûDaphao aòrûbloncŭ bă wein ū dò htandidò na khîpra cănsŭ YeSyŭ mwaĭ na rauhtan. ²⁸ Dò anänthŭ mata pûraŭ nu, cwaídò na kukyăhtan yaǒ dò na krauyaò ka htühtan angă. ²⁹⁻³⁰ Kō Bweca, kanaăkhă, pa kwîcică na, nadeĕn u anänthŭ tai tharὸn pa ka. Yaǒ na cudeĕn dĕ ka mahaiceinta dò bă na daûlaăhtan tamanăń dò tamanăń ciklicingă dĕ na khîpra cănsŭ YeSyŭ amyan khă, daômangaő pa na hwăngaő khaăhaă ka.”

³¹ Bă anänthŭ kwîthabă htaŭ khă, kalăń bă anänthŭ aòrûcòncŭ nu, kakhyaô dò anänthŭ bwaĭ dò Bweca Yaò Cănsŭ dò mangaő Bweca hwăngaő khaăhaă.

Prayĕ YeSyŭ phîpăncŭta

³² Prayĕ YeSyŭ pûpra aò dò thálamahtein dò ta-aò dò anänthŭ mè, cŏ tai dĕ ata taă lapra lapra kō. Dò păncŭ ta-aò dò anänthŭ pûraŭ.

³³ Dò pratadaôphao mè, khanthá dő takrautayaò dau akaŭ bakyădò Tadau YeSyű thamyňnhtancein arîkaĭ dò Bweca akyňibwan dau aò dò anänthű püpра. ³⁴⁻³⁵ Dò anänthű sâkaĭ ta-aò dò anänthű lahan, hankhau dò hyûn. Dò rwän dő anaňba mè, laiphî dő pratadaôphao cuđeň kaŭ. Dò pratadaôphao pänba anänthű lapra dò lapra cwaĭ aloba akhaucă, dő anänthű klă pratat n lapra c o aò p e.

³⁶ Dò d o pray  YeSyű klă mè, pramyan YoC  aò lapra. An n a olan d o kh ns khau K Pr  d o mwa  LeW  sw l n lapra. D o pratadaôphao m  k  n n d o BaNăBa. Myan ‘BaNăBa’   atathay tai mwa  ‘Praph khau ph - ’. ³⁷ An n nis lanka  ahankhau lapai d o angau nu, lai ph  la  d o pratadaôphao acudeň ka .

5

ANaN  d o am  SaPh Ra

¹ Bl nm  pratham  thawa a  laphau. Awa myan m  ANaN . Am  myan m  SaPh Ra. D o ANaN  s lanka  kr nkrau lahan. ² d o rw n mwa  amana  m , abwaika  lahan d o lai ph  d o pratadaôphao cuđeň ka  lahan. Bakyăd  tar taka   , am  theing  sa . ³ D o PeTaRu tai n n, “ANaN , na blaina  tas tan  khaudau d o na th  ka  cwa d o ka la  Bweca Ya  C ns  d o bwaika  rw n lahan d o na nis na  na hankhau   mar ? ⁴ R d o na nis  m  hankhau   mwa  na ta d o ta  na nis  hta d o rw n d o na mana    m  mwa  na ta c o mwa  r n? Na kuky htan d o na th  ka  tha  mar ? C o mwa  na la  pralau k . Mwa  na la  Bweca n .” ⁵ B  ANaN  nahy n tamanga    kh , an n lankla  th . D o pra nahy n ta p r a thar n thahwa dau. ⁶ D o prakha  bala   ka  saht n baoby n n n d o hw ny  hta d o lail  n n. ⁷ ANaN  th  hta  ka a c n thy n nari kal n d o, am  laina 

bănu blänmè cő theingă tahtühtan dò awa kő.⁸ Dò PeTaRu htu năń, “Taiba khě, hankhau angau dő nathű nisănaň mè mwaĭ cwaĭ ū hő răń?” Dò SaPhřRa taicein năń, “Mwaĭ nè”⁹ Dò PeTaRu tai, “Nathű bwai thálamahtein dò laòbli Bweca Yaò Cănsű mară? U ka! Pra lailû na wa ceintaň bă khădăndau deň. Dò ka lailû saô na nè.”¹⁰ Dò lablanhtein SaPhřRa lanklao thŭ bă PeTaRu khandein hti. Dò bă prakhaŭ balaò ūkaŭ cein usû dő SaPhřRa thŭ hő dò anănthű lailû năń dő awa nănhti.¹¹ Dò ta-aòblonphao púpra dò pranahyň tarítakaň ū púpra nu, taobayanba dau Bweca.

Pratadaôphao mahaiceinta

¹² Pratadaôphao ma taciklicingă dò tapròntaprän āraň dő ngòn klă. Dò anănthű púpra aòcòncŭ bă SoLoMo kablaò.¹³ Ngòn taukhaò blon dò anănthű lapra cő bû blänmè taobayanba dau anănthű.¹⁴ Dò prakúmaň pramu prakhaŭ yň YeSyň áhtan áhtan.¹⁵ Dò ngòn yaõlai prasă lahan dò bwaimň bă khbai phrň cwaídò bă PeTaRu lai khă, ayaò-aû ka lanba pra dő anănthű klă lahan.¹⁶ Dò dönpiao phänphao dő aòphyûn Wein YeRuSyaLe ápra yaõlai prasă dò pra dő tasütaná daò năń lahan dò anănthű haicein púpra.

Pratadaôphao talantaň htòn

¹⁷ Bănukhă, praluta khau dau dò akhípra SaDuKě gaň thácónăń pratadaôphao¹⁸ akhaucă, cyan dò saulan PeTaRu dò pratadaôphao dő htòn kaň.¹⁹ Blänmè bă mõnna khă nu, Bweca lanăń mõnhtan htòn khădăndau dò kăswaïhtan anănthű dő tai,²⁰ “Lai dò sahtôn bă taluhyûn dò taiba ngòn dő YeSyň khaucă Bweca phî tamyňn athű arîkaň ka.”²¹ Anănthű nadein Bweca lanăń tamangaň dò bă mõnraò khă, lainaň thwanlă bă taluhyûn wai kaň.

Mwaĭ praluta khau dau dò apra nu, kā aòblon kòniciphao dò ISaRĕLaphao apradau prapră. Dò daôlai yíphao dő htòn kaŭ cwaídò ka káhtan pratadaôphao dő anänthű aò. ²² Blänmè bă yíphao laitaň dő htòn kaŭ khă, cǒ usû pè pratadaôphao kă. Akhaucă, anänthű cein taiba kòniciphao, ²³ “Pa usû htòn kadăń mè htaőcein raò dò yíphao aòpaǒ bă kadăń hti nè. Blänmè bă pa mõnhtan htòn kadăń khă, pa cǒ usû pè pra lapra lapra dő htòn kaŭ kă.”

²⁴ Bă prapaǒ taluhýun khau dò **praluta dau** nahyňn ta-ň khă, ta-ň htühtan thamă mè anänthű nithû cǒ pau kă. ²⁵ Bănukhă, pra lapra lai taiba anänthű, “Pra mwaĭ nathű saulan dő htòn kaŭ numau mè aò sahtôn thwanlű ngòn bă taluhýun wai kaŭ nè.” ²⁶ Thanudò, prapaǒ taluhýun khau dò ayíphao lahan lai kacein raò pratadaôphao, blänmè tharὸn prakúmaǒ ka hwí anänthű dò lön akhaucă, makhrū pratadaôphao cǒ byûn kă.

²⁷ Dò anänthű kacein pratadaôphao dò thonhtan dő kònci langă. Dò praluta khau dau tai pratadaôphao, ²⁸ “Pa mālan saò hō nathű cwaídò ka cǒ thwanlű pè YeSyű myan cǒ mwaĭ răń? Blänmè u ka, nathű thwanlű pra aò bă Wein YeRuSyaLe púpra dő pra ūpra rîkař. Dò nathű thayň san dő pa mathű năń.” ²⁹ Blänmè PeTaRu dò pratadaôphao taicein, “Pa kôn nadеin pralau tamangaǒ khlõndò Bweca tamangaǒ ya? ³⁰ YeSyű mwaĭ nathű phlăhtanthűkař năń dő thônhwtwancaya lòn ūpra mè, pa phúphí Bweca daôthamyňntancein năń dő tathű hō. ³¹ Dò Bweca bwaihtanlű năń dő acudein cuhtwai cwař khaudau dò prahtaicein ta lapra cwaídò ka phî tasanlanceinthá dò tablailű takhòwè dő ISaRĕLaphao angă nè. ³² Bakyădò tarítakař ū pa mwaĭ prakhanthá dò Bweca Yaò Cănsű dő Bweca phî pra nadеin năń nu, mwaĭ saô aprakhanthá nè.”

³³ Bă kònçiphao nahyŭn ta-ŭ khă, anānthŭ tháhtan dau taŭdő thayŭ mathŭ pratadaôphao. ³⁴ Blänmè bă kònçiphao aklă nu, PhaRiSy phao dő amyan GaMaL La aò lapra. An n mwa  tam lan sara d  pra p upra taobayanba n n. B nukh , asaht n d  k nci lang  d  m lan y phao d  ka k htansw i pratadaôphao lapl n. ³⁵ D  an n tai, “K  ISaR Laphao, nath  ka ma an nth   ka  tham  m , nith  byan ka.

³⁶ L  apw n kh , pra myan Th Da lapra tailan ta  an n d  amwa i pra ar dau d  pra lwi a c htan n n. Bl nm  ta  ta math  n n nu, pra c htan n n swa  caphrucaphr n d  htum ka  la  n . ³⁷ B nu hta d  b  taki pramyan kh , GaLiL phao mwa  amyan Y Da lapra htandid  sa  ta d  nicw  na  prak ma  d  ka c htan n n. D  ta math  n n d  pra c htan n n p upra swa  caphrucaphr n d  htum ka  la . ³⁸ Akhauc , kh  taiba nath , kana kh , bwaita  an nth  ka. Takuky nhtan d  tama   ba mwa  r n pralau ma m , ka ta d  tacaka  cabya. ³⁹ Bl nm  ba mwa  r n Bweca atakuky nhtan m , nath  ma caka  cabya c  da k . Bwaith  d  nath  ka c  htandid ba Bweca ka.” ⁴⁰ D  ng n nade n ataph ky  d  k aceinbl n pratadaôphao hta  phlai an nth  d  m lanc  cwa d  ka c  manga  p  YeSy  r ka . Hta d  da cein an nth . ⁴¹ D  an nth  swa htan b  k nci bwa  d  tathana thasa  mwa d  Bweca bwailan an nth  d  k n konba tathar  thapl  d  YeSy  amyan akhauc . ⁴² Bl nm  an nth  thwanl  d  da htulan le n m  baky d  YeSy  mwa  **Khr i**, **prakaht tad u** lapra ar ka  p da  p da  d  taluhýn d  hy n lama hta  lama ka .

6

Y Daphao manga  Gr i nga  khauna r ka 

Tarauhtan pra thanwai

¹ Bănu asaňkhă, pracühtanphao áhtan rühtan. Dò bănu, YüDaphao ào nŭ mau, lamau mè mangaő Grī tamangaő dò lamau mè mangaő HeBrī tamangaő. Pramangaő Grī tamangaő ūmau bwai takamā dő pramangaő HeBrī tamangaő ūmau anänkhau dò tai, “Nathű utalu pa pramusai dò cő phipăn anänthű ta-an dő ladaő dò ladaő angă kō.”

² Akhaucă, pratadaôphao lasňuň pra kā aòrÿblon pracühtanphao pÿpra dò tai, “Pa mwaň ba aòpran yaň ta-an ta-aň dò bwaihtônkaň tadaòhtulan Bweca hwăngaő nu, cő kôn kō. ³ Thanudò, kő thapÿwai Õn, rauhtan pra thanwai bă nathű klă dő ka ma tama ũ ka. Anänthű kaba mwaň pra bwaň dò Bweca Yaò Cănsü, ào dò tatheikhautheingă dò pra mwaň ngòn taobayanba năń. ⁴ Pa nu, pa ka ma lanklan yaň dő takwîthabă dò tadaòhtulan Bweca hwăngaő angă.”

⁵ Dò prakûmaő bathá tamangaő ũ, akhaucă anänthű rauhtan SaTěPha. Anăn mwaň pra aòbwaň dò Bweca Yaò Cănsü dò tayň lapra. Dò rauhtan saô PhîLiPu, ProKoRu, NiKaNò, TîMo, PaMeNa dò NiKöLa. NiKöLa mè mwaň Wein ATiÒphao dò cő mwaň YüDaphao blänmè anaňlan dő YüDaphao tabă kaň lapra. ⁶ Htaňdò kăhtan pra ūkaň dő pratadaôphao aò. Dò pratadaôphao bwaihtan cudeň dő anänthű khauklao khau dò kwîthabă Bweca.

⁷ Bănu khă nu, Bweca hwăngaő blaňan dő kalăn pükău dò pracühtanphao áhtanrühtan bă Wein YeRuSyaLe. Dò praluta ápra yû YeSyû mwaň Khrī.

SaTěPha rîkaň

Tacyan SaTěPha

⁸ SaTěphă mè, Bweca kyünibwan dò krauyaò aò dò năń akhaucă, ama taciklicingă dò tapròntapr n d o pra ápra langă. ⁹ Bănu khă, pra

lahan htandidò nǎn. Pra ūkaŭ mè mwaĭ YǔDaphao dő abakyădò YǔDaphao tathabăhyûn dő takā amyan dò Pwǔnblu. Anānthǔ mè mwaĭ Wein KuReNephao, Wein ALèSānDǐYāphao dò lahan mè mwaĭ Kǎn KiLiKǐYǎ dò Kǎn ASǐYāphao.¹⁰ Blānmè mwaĭdő Bweca Yaὸ Cănsű daōmangaň SaTěPha bwaĭ dò tatheikhautheingă akhaucă, anānthǔ htein̄ SaTěPha cǒ pí kō. ¹¹ Thanudò, anānthǔ nicwî nihtôn pra lahan dò daōtailaὸ tha-ű, “Pa nahyňn SaTěPha taikař pa phŭphî MoSyě tamālan dò Bweca nè.” ¹² Tamangaň ũ khwai tháhtan prakňumaň, YǔDa tathabă pradau prapră dò tamālan sara akhaucă, anānthǔ cyan SaTěPha dò thonhtan dő kònci langă.

¹³ Dò anānthǔ kālai prakhanthá cǒ mwaĭ cǒ cǒn lahan, dò prakhanthá ũ kaŭ tai, “Pra ūpra mangaň htandidò thayän taluhýn dò MoSyě tamālan nè. ¹⁴ Pa nahyňn atai, ‘NaZaRephao YeSyǔ ka ma cakař taluhýn dò ka plükäř tahtön dő MoSyě mālan pa nè.’” ¹⁵ Pra sanän aò bă kònci klă püpра ubyan SaTePha dò usû amaänă nu, thalyñndò Bweca lanän.

7

SaTěPha tamangaň

¹ Praluta khau dau htu SaTěPha, “Anānthǔ tai mè mwaĭ ya?”

² SaTěPha taicein, “Maňphă püwař thŭ ۆn, nadein ka. Lă pa phŭphî ABraHan aò mō dő Kǎn GeCe dò rido aka lai aò dő Wein HaRa khă nu, Bweca mwaĭ aò dò talň takhă lapra aolaňhtan dő alangă,³ dò tai nän, ‘Swaihtankař bă na sükän dò na swilän klă dò lai dő kăn bă khă ka daülaň na ka.’⁴ Akhaucă ABraHan swaihtan bă akän, Kǎn GeCe^a, dò lai aò bă Wein HaRa. Dò bă aphă thŭ htaň nu, Bweca thonlai nän

a 7:4 ‘GeCe’ mè naökhă ngòn kā nän dò MèSoPoTěMǐYǎ.

bă kăń laba ũ mwaĭ nathŭ aò kanaĭ khă. ⁵ Bănukhă, Bweca cő phî mő năn krőnkrau laraŭ raŭ dò hankhau laplă lahtă kō. Blänmè Bweca ūlan năn dő kăń laba ũ ka htühtan anăń dò aswîlăń htü naòkhă ata. Bănukhă nu, aphao cő aò.

⁶ Dò Bweca taiba leĭn năn tha-ű, ‘Na swîlăń ka tau htü kamein dő sűkăń karu laba. Dò sűphao kănpħao bănu ka daôma anănthŭ tama cwaĭ cwăń dò ka phyăń sărai anănthŭ nein lwîya kalăń. ⁷ Blänmè pramyō mwaĭ adaô htü na swîlăń cwăń ūkaŭ nu, khĭ ka ciran anănthŭ. Bănu htaŭdò na swî nalăń ka swaîhtan dő kăń nu laba kaŭ dò ka cein thabăhtan blan khĭ dő kăń ũ ba kaŭ nè.’ ⁸ Htaŭdò Bweca phîlan ABraHan ta-űlan tamanăń mwaĭ, ‘Tadută taphei kană.’ Akhaucă bă ABraHan manaŭ aphaokhaŭ ISĕ dò abá sô daǒ khă nu, dută ISĕ taphei kană. Naòkhă ISĕ dută aphaokhau YaKo taphei kană dò YaKo dută aphao lasűnŭ pra ataphei kană. Aphaokhaŭ ūkaŭ mè htühtan pa ISaRĕLaphao swîlăń kahti.

⁹ YaKo phaokhaŭ lahan ũ thácônăń anănthŭ pǔ YoTha dò săkaĭ năn cwaĭ cwăń lapra dő Kăń IKyī blänmè Bweca aò dò năń. ¹⁰ Dò mapwűnblu năn dő takaútakaĭ pûraŭ dò udau năn dò phî năń tatheikhautheingă dő IKyī cahwa langă. Akhaucă cahwa daôhtühtan năn prapain Kăń IKyī dò prapaǒ atadauyăń maǒkaŭ laolăń.

¹¹ Bănukhă, tathawî laphli aòhtan dő Kăń IKyī thadeĭba dò Kăń KhaNan, akhaucă taphrantayă dau aòhtan. Dò pa phûphî lahan kwan ta-an ta-aǒ cő laǒ pè kō. ¹² Akhaucă, bă YaKo nahyűn baûhű aò dő Kăń IKyī khă, anăń thonlai aphao mwaĭ pa phûphî ūkaŭ akahti lablan. ¹³ Dò bă anănthŭ lailan nǚ blan lablan khă, YoTha daôtheingă taǒ anăń mwaĭ anănthŭ thapûwaĭ dò IKyī cahwa PhaRo mè theingă hĕ YoTha ahyûnphao phânphao bănu.

¹⁴ Dò YoTha kālai aò aphă YaKo dò ahyûnphao phänphao lao
nwaïsŭ ngaĭ pra bă Kăń IKyī. ¹⁵ Akhaucă YaKo lai aò bă Kăń IKyī. Dò
anăń dò aphao mwaĭ pa phüp̄hī thûlahan thûkaĭ bănu. ¹⁶ Dò anănthû
könthau nu, ba taphiceinblan dò lûlan raò năń bă Wein SyaKe.
Lübwi ū ABraHan prî yaǒ dő HaMo phaokhaŭ aò.

¹⁷ Dò bă tasaňkhă phyûnhutan dő Bweca ka ma bábwaĭ ata-ňlan dò
ABraHan khă, pa pramyō aò bă Kăń IKyī ähtanrûhtan. ¹⁸ Naðkhă,
cahwa karu mwaĭ acǒ theingă YoTha lapra pain Kăń IKyī. ¹⁹ Dò
alamā pa pramyō dò phyän sârai pa phüp̄hī dò daôhweïkaĭ phaokhaŭ
dő aðlan lao cwaídò ka thûkaĭ. ²⁰ Bänukhă, MoSyë aðlan. Anăń mè
mwaĭ picäphao phukră dau lapra. Dò ba ta-uraò hu năń dő aphă
hyûn thyňn lă. ²¹ Dò bă aba tabwaitaǒ năń dő khõnkwan khă, IKyī
cahwa dau phaomu phiraò năń dò baû dauhtan năń cwaĭ aphaokhaŭ.
²² Dò tathwanlăba MoSyë dő IKyiphao atatheingă pûraň dò htûhtan
prakhaŭ prathaŭ dő tamangaǒ dò taphitama.

²³ Bă abwaihtan nein lwîsŭ khă, abwailanthá dő ka laile dő apramyō
ISaRĕLaphao aò. ²⁴ Bänukhă, anăń usûba IKyiphao lapra phyän sârai
ISaRĕLaphao lapra akhaucă, anăń masyûn dò mathû IKyiphao ūpra.

²⁵ Bänukhă, anithû dő apramyō ISaRĕLaphao taǒ ka theingă napau dő
Bweca daôlai năń cwaídò ka mapwûnblu anănthû. Blänmè anănthû
cǒ theingă napau kǒ. ²⁶ Htû naò ladaǒ khă, anăń usû ISaRĕLaphao
thanû lanteïncû dò anăń khran dò tai, “Nathû mwaĭ thapûwaïcû,
nathû cǒ kôn masâcû taǒ kǒ.” ²⁷ Blänmè pra masă angòn ūpra sankai
năń dò tai, ‘Höpă daô na dő ka pain pa dò phròn pa lapra?’ ²⁸ Na
thayû mathû khî cwaĭ na mathû IKyiphao lă mõnhadaǒ nupra ya?”

²⁹ Bă MoSyë nahyňn tamangaǒ ū khă, akhlaiswai dő Kăń MĭDiYa. Dò
bă alai htû kamein dő kăń ūkaŭ khă nu, amă aòphaocălan
aphaokhaŭ thanû.

³⁰ Bă a-aò dő Kăń MĭDaYa anein lw̄sű pw̄n khă, alai dő lönmaiklaòkhau bă SĭNă sòn kahti dò a-usûba Bweca lanăń bă mî aòkaň thônsu klă bănu. ³¹ Dò bă a-usû tahtúhtan ū khă, athaphrû thakhyaò dò laiphyûn cwaídò ka ubyan ta angă. Dò bănukhă, Bweca mangaõta dò năń tha-ű, ³² “Khĭ mwaň na phŭphî aBweca, ABraHan, ISĕ dò YaKo aBweca nè.” Bănukhă, MoSyě thahwa dau dò uhtan cõ byûn pè. ³³ Dò Bweca tai năń, ‘Blònkaň na khanpha ka. Kalăń mwaň na aò sahtôn ū nu, mwaň kalăń Cănsű nè. ³⁴ Khĭ usûba ta manaňmapí khĭ pralau aò bă Kăń IKyī. Khĭ nahyûnba anănthŭ tacõn dò khĭ lailan dő ka mapw̄nblu anănthŭ nè. Akhaucă, kanaăkhă, lai ka. Khĭ ka daôlai na dő Kăń IKyī nè.’

³⁵ Lablankhă, MoSyě mwaň pra dő ngòn lăkař dò tai năń, ‘Hăpă daô na dő ka pain pa dò phròn pa lapra?’ Blänmè Bweca lanăń dő adaûlaõhtan năń bă mîkaň thônsu klă ūpra akhaucă, kanaăkhă Bweca daôlan năń dő ka pain dò mapw̄nblu apra ISaRĕLaphao. ³⁶ MoSyě kă swaîhtan ISaRĕLaphao dő Kăń IKyī kaü dò ma taciklicingă dò taprõntaprăń āraň dő kăń IKyī kaü, dò dő Sălei tawadau dò dő lönmaiklaòkhau dő anein lw̄sű kalăń.

³⁷ MoSyě mè mwaň pra taiba ISaRĕLaphao, ‘Bweca ka daô-aòhtan pahwî lapra dő nathŭ pramyö taň aklă cwaň adaô aòhtan khĭ nè.’

³⁸ Anăń mè aòblon dò prakămaň dő lönmaiklaòkhau, blon dò Bweca lanăń dő mangaõta dò năń bă SĭNă sòn. Dò aòblon dò pa phŭphî thălahan. Dò anăń manaň tamălan mwaň aphî tamyûn cwaídò ka phîkrau pa. ³⁹ Blänmè pa phŭphî cõ nadéin atamangaň dò lăkař năń. Dò dő anănthŭ thă kaü mè, thayă ceinblan dő Kăń IKyī. ⁴⁰ Dò anănthŭ tai HaRo, ‘Baòba pa bweca lahan dő ka lai ră dő pa langă ka. MoSyě mwaň akâswaîhtan pa dő Kăń IKyī ūpra, tahtúhtan dò năń thamă pa cõ theingă kă.’ ⁴¹ Bănu anănthŭ baò paüpiao ladaň yòn dò

luhtan tayòntakan ū dò thanaòthasaú dő anänthű cudein tama.

⁴² Akhaucă, Bweca blantakhaökaí anän dò lăkai anänthű. Dò bwai anänthű ka thabăhtan ta-aò dő maolă cwaï pahwî tatyen,

‘Kő ISaRëLaphao, bă nathű aò dő lönmaiklaòkhau anein lwîsű
kalän khă,
nathű mathű lô taphaotayû dò luhtan dő khî aò ya?

⁴³ Nathű yaõhtan nathű bweca MõLa căn
dò nathű bweca RaPha yòn.

Dò ta ũkaü nu, mwaï tayòntakan dő nathű baòhtan
dő nathű ka thabăhtan angă.

Akhaucă, khî ka thontau yû nathű dő sükän karu laba dő ayû
khlöndò Kăn BaBuLo.’

⁴⁴ Bă pa phüphî lăniharu thălahan aò dő lönmaiklaòkhau khă,
anänthű aò dò tathabă căn lama. Căn ū MoSyé ma cwaï Bweca
daûlaõ nän yònkan dò daôma nän. ⁴⁵ Naòkhă, căn ū ta phîlan nän dő
pa phüphî acudein kaü. Dò bă YoSyü thon anänthű dő sükän mwaï
Bweca khlühtankaí pra cõ mwaï YüDaphao akaü khă, anänthű yaõlai
căn ū blon dò anänthű. Dò căn ū aò bă kăn ū akaü taûlan dő Cahwa
DaWî acaü nè. ⁴⁶ Dò Cahwa DaWî mè, Bweca udau nän dò akwî
Bweca cwaïdò ka baòhtanba taluhyûn lama dő pa phüphî YaKo
aBweca ka aò angă. ⁴⁷ Dò pra baòhtanba taluhyûn ū mwaï SòLoMo.

⁴⁸ Blänmè Bweca mwaï ahtaü laidwan lapra mè, cõ aò bă hyûn dő
pralau baò dò acudein kõ. Bweca daôtai pahwî,

⁴⁹ ‘Maokhau mwaï khî kalän sanän,
hankhau mwaï khî kalän khăkaü.
Na ka baòhtan hyûn dő khî ngă thamă?
Khî kalän aò mwaï dõmă?’

⁵⁰ Khî baòlan ta pûraü cõ mwaï răñ?’”

⁵¹ Dò SaTěPha tai lei, “Nathŭ, prakhaulkao saò, prathácein dò prabwai-őn nikŭ, nathŭ htandidò thayăn Bweca Yaò Cănsű cwaĭ nathŭ phüphí nè. ⁵² Pahwĭ dő nathŭ phüphí cǒ phyăn sărai năn mè aò dőmă lapra? Anănthŭ mathûkaĭ pra tai yaă pracõncwan dő ka lailan lapra arîkaĭ. Dò kanaîkhă, nathŭ săkaĭ dò mathûkaĭ pracõncwan ūpra. ⁵³ Nathŭ mwaĭ pra manaăba Bweca tamălan dő alanăn philan, blänmè nathŭ cǒ aòmyăn macă tamălan kō.”

Tahweĭ thŭ SaTěPha dò lŏn

⁵⁴ Bă kòncephao nahyăn SaTěPha tamangaă ũ khă, anănthŭ tháhtan thábao dau dò eikri thaukhaă. ⁵⁵ Blänmè SaTěPha aòbwaĭ dò Bweca Yaò Cănsű dò uhtan dő maokhau dò usûba Bweca tală takhă dò YeSyă aò sahtôn bă Bweca cuhtwai lapá. ⁵⁶ Dò anăn tai, “U ka. Khă usû maokhau mõnhthan dò pralau phaokhaă aò sahtôn bă Bweca acuhtwai lapá nè.”

⁵⁷ Dò kòncephao ūkaŭ pănbû anikă, kâkră thakă dò waălai bloncă bă SaTěPha aò. ⁵⁸ Dò khlăhtankaĭ năn dő wein kwan dò hweĭ năn dò lŏn. Bănukhă, prakhanthá bwailan anănthŭ hwăncein htaă bă balaðphao mwaĭ amyan SôLu nănhhti. ⁵⁹ Dò bă anănthŭ hweĭ SaTěPha dò lŏn khă, SaTěPha kwăthabă tha-ă, “Kă **Tadau YeSyă** , phiceinhtan khă thă ka.” ⁶⁰ Htaădò ahtukanwaălan dò kâkrăhtan, “Kă **Tadau**, blailăkaĭ anănthŭ takhòwè ka.” Tai htaădò athálaphlu hĕ bănu.

8

¹ Dő tamathŭ SaTěPha ũ mè, SôLu ūlan bathácă.

Tamasărai prayă YeSyă

Cāhtan bă ūdaō̄ nu, taphyān sārai dau ta-aòblonphao bă Wein
YeRuSyaLe akhaucă, prayū YeSyū púpra swaī caphrucaphrān laō dō
Kăń YǔDa dō Kăń SyaMaR̄. Pra aòkaě mè mwaī yaū ſi pratadaôphao
hò. ² Pra bwaidau Bweca lahan lailū SaTěPha dō ngaū laõthaulaõthá.
³ SõLu nu, macabya cakaě leň ta-aòblonphao. Dò lainaū dō hyûn
lama htaū lama akaū dō cyan pramu dō prakhaū mwaī ayū YeSyū
lahan htaūdò saulan dō htòn kaū. ⁴ Pra swaī caphrucaphrān ūkaū nu,
daòhtulan Bweca hwângāō dō kalän pükau.

PhǐLiPu rîkaě

PhǐLiPu daòhtulan tathanaõthasaū rîkaě bă Kăń SyaMaR̄

⁵ Dò PhǐLiPu mè mwaī Wein YeRuSyaLe ta-aòblonphao rauhtan
thanwaī aklă lapra. Anăń lai dō Kăń SyaMaR̄ wein lawein kaū dō
daòhtulan **Khrī, prakahtütadau** rîkaě. ⁶ Dò bă prakümaō nahyûn
atadaõhtulan dō usû ama taciklicingă khă, bwaithá dō nadeěn
atamangaō̄. ⁷ Dò pra mwaī tasûtaná daò năń lahan nu, tasûtaná aò dō
akaū kākr̄ dō swaïhtankaě. Prathū lakhaō̄ dō pradaíprakao mè
haicein raò. ⁸ Thanudò pra weinphao lahan thanaõthasaū dau.

⁹ Dò bă wein ū akaū nu, pra aò lapra. Amyan mè SîMo. Atai lantaō̄
anăń dō amwaī pra ar̄idaū lapra. Amacablan ngòn maiphlon akhaucă
SyaMaR̄phao thaphrûthaphrān. ¹⁰ Dò cāhtan dō pra asyan taūdō̄ pra
adau bwaithau bwaithá năń dō tai, “Anăń mwaī Bweca krauyaò
mwaī takā năń dō takrautayaò dau nè.” ¹¹ Ngòn bwaithau bwaithá
năń tha-ū mè, mwaídō̄ ama taciklicingă dō amacablan ngòn
maiphlon aòngi hō̄ akhaucă. ¹² Blänmè bă SyaMaR̄phao nahyûn
PhǐLiPu daòhtulan tathanaõthasaū rîkaě bakyădò **Bweca súkăń** dō
YeSyū Khrī rîkaě khă, prakhaū lahan dō pramu lahan blönsū. ¹³ SîMo
yū saô YeSyū dō blönsū htaūdò a-aòblon thayān PhǐLiPu. Dò mwaídō̄

a-usûba tapròntapr n d  taciklicing  dau lahan akhauc , athaphrû thakhya  dau b nu.

¹⁴ B  pratadaôphao d  Wein YeRuSyaLe nahy n SyaMaR phao lahan y  Bweca hw ng  kh , da lai PeTaRu d  YoHa d  an nth  a . ¹⁵⁻¹⁶ SyaMaR phao  ka  nu, bl n m  ya  s  d  **Tadau YeSy ** amyan bl nm  Bweca Ya  C ns  c  lailan m  d  an nth  n nkhan k . Akhauc , b  PeTaRu d  YoHa laita  kh , kw thab  d  SyaMaR phao mwa  ay cein **Tadau YeSy **  ka  ka na ba Bweca Ya  C ns  ng . ¹⁷ Hta d  PeTaRu d  YoHa bwaihtan cu n d  an nth  n nkhan d  an nth  mana  Bweca Ya  C ns  b nu.

¹⁸ B  S Mo us  pratada phao bwaihtan cu n d  Bweca Ya  C ns  lailan kh , an n rw n ph  pratada phao rw n d  tai, ¹⁹ “Ph  sa  kh  takrautaya    ka. D  pra mwa  kh  bwaihtan kh  cu n d  akakhau p pra ka na ba Bweca Ya  C ns .” ²⁰ Bl nm  PeTaRu taicein n n, “Na d  na rw n ka ta d  tacabya caka  ka. Na  d  Bweca taph    na pr  d  rw n da ya? ²¹ D  mwa d  na bwaith  c  c n c  cwan d  Bweca lang  akhauc , na c  baky d  pa tama   k . ²²⁻²³ Kh  us  na th  bwa  d  takeitaka  d  takh w  c ncein na n . Kana kh  sanlancein na th  d  takar nkata    d  kw cic  Bweca cwa d  ka blail ka  na tanith  kar n tha-  ka. ²⁴ D  S Mo taicein, “Kw thab  Bweca d  kh  ng  cwa d  ta mwa  nath  tai ka c  lanba kh  ka.”

²⁵ D  b  PeTaRu d  YoHa khanth  d  da htulan **Tadau YeSy ** hw ng  hta  kh , ceinbl n d  Wein YeRuSyaLe. D  b  an nth  cein d  kh lai l n kh , cein d  da htulan tathana thasa  r k i  d  SyaMaR phao d n  d n.

Ph LiPu d  ÈThiY P Y  apradau lapra

²⁶ Bănu htaǔdò, Bweca lanăn taiba PhĭLiPu, “Sahtôn dò saǔlai khhai balan dő aò bă Wein YeRuSyaLe lailan dő Wein GaZa labōn ka.”

Khlai ū mwaĭ lönmaiklaòkhau khhai. ²⁷ Thanudò, PhĭLiPu sahtôn dò lai. Bănukhă, a-usû khyaò pra lapra. Pra ūpra ū lai thabă dő wein YeRuSyaLe cein. Anăn mwaĭ prapaǒ ÈThiYÖPÝYă cahwamaǒ KaNĕ tadauyăñ khau dò mwaĭ pradaidiphao lapra. ²⁸ Anăn daòcein theilű dò pha Li Cănsŭ dő pahwî YaSyăYa tyan. ²⁹ Dò Bweca Yaò Cănsŭ tai PhĭLiPu, “Lwanlailā theilű ūkhau dò laiphyûn bă akaphrî ka.”

³⁰ Akhaucă, PhĭLiPu waĭlai dő anănhti dò nahyûn apha Li Cănsŭ mwaĭ pahwî YaSyăYa tyan. Dò PhĭLiPu htu năn, “Li Cănsŭ mwaĭ na pha ū, na napau lô ya?” ³¹ Dò ataicein, “Pra lapra pra mwaĭ cǒ taiprwaĭba khĭ mè, khĭ napau ka da thamă?” Dò anăn kăhtan daò blon PhĭLiPu theilű băngă. ³² Dò Li Cănsŭ mwaĭ apha ūklan mè mwaĭ, “Cwaĭ ngòn wăhtan thô dő ta ka mathă năn,

cwaĭ thöphao aòphyu bă ngòn rī aswan khă nu,
anăn cǒ än akaǒ kō.

³³ Ngòn sanlan năn dò ciran năn cǒ mwaĭ cǒ cǒn.

Dò mwaídő ta phihtankaň atháthamyû dő hankhau ū akhaucă,
Ngòn rwaĭceinblan aswîlăń lapra cǒ da pè kō.”

³⁴ Dò anăn htu PhĭLiPu, “Taiba khĭ, pahwî ū tai hōpă arîkař? Mè atailan taǒ arîkař ya cōmwaímè atai pra karu lapra arîkař ya?”

³⁵ Thanudò, PhĭLiPu cā taiprwaĭba năn Li Cănsŭ mwaĭ apha ūklan bakyădò tathanaòthasaŭ mwaĭ YeSyû rîkař. ³⁶ Dò bă anănthă lai leĭn dő langă dò laitaň dő sŭ aò lanaõ khă nu, atai PhĭLiPu, “U ka, sŭ aò bă-ū nè. Cwaídò khĭ ka cǒ blönsŭ nu, ta tară khran khĭ?” ³⁷ (PhĭLiPu taiba năn, “Na mwaĭ yû YeSyû laókaň laóthá mè, na blönsŭ da.” Dò anăn taicein, “Khĭ yû YeSyû mwaĭ Bweca phaokhaŭ.”) ³⁸ Dò adaô aòsahtôn theilű htaǔdò anănthă lailan dő sŭ klă dò PhĭLiPu blönba

nǎn sǔ.³⁹ Dò bǎ anānthǔ aò dǒ sǔ klǎ ceinhtan khǎ, lablanhtein Bweca Yaò Cǎnsǔ phihtankař PhǐLiPu dò pradaidiphao ũ cǒ usû pè PhǐLiPu kǒ. Blānmè anān cein leĩ dǒ tathanaòthasaň akaň.⁴⁰ Mwaň PhǐLiPu nu, aòlaõhtan dǒ Wein ACa dò laikā wein ũ dò daòhtulan tathanaòthasaň rîkař dǒ wein püwein kaň taňlan dǒ Wein KèSăRǐYă.

9

Taruhtan SōLu dò atacāhtan mata

SōLu thálaícein

(*Li Pratadaôphao* 22:6-16; 26:12-18)

¹ Bănu saúkhă kaň nu, SōLu cwan caphraúcakař dò tai tharõn pracúhtanphao dǒ ka mathǔ anānthǔ. Dò anān lai dǒ praluta khau dau aò ² cwaídò ka tyanba nǎn li khanthá dǒ Wein DaMeCe YüDaphao tathabăhyûn khau aò. Dò abwailanthá dǒ ka cyan dò cwícein pramu, prakhaú mwaň acú **Tadau YeSyú** akhlaikhlon bă Wein YeRuSyaLe.³ Htaúdò anān lai dǒ Wein DaMeCe. Bă alaitaň phyûn dò wein ũ khă, takhăsaiphraò dǒ maokhau lankhweireň khyaò nǎn.⁴ Dò bănukhă, alanklař dǒ hankhau dò nahyûn taprei taiba nǎn, “SōLu, SōLu na phyän särail khí mară?”

⁵ Dò SōLu taicein, “Kǒ **Tadau**, na mwaň hópă?” Dò taprei taicein nǎn, “Khí mwaň YeSyú mwaň na phyän särail lapra nè.⁶ Kanaíkhă, sahtôn dò lainaň dǒ wein kaň ka. Na kaba ma tară mè, ta ka taiba na.”⁷ Prakhaú laiblon dò SōLu ūkaň nu, nahyûn taprei blānmè cǒ ulař pra lapra lapra kǒ. Akhaucă, anānthǔ aòhtôn bwař dò tathakhyaòtha-än.⁸ Bănukhă, SōLu sahtôn dò sónhtan amaiphlon blānmè cǒ ulař pè ta akhaucă, pra lai blon anān ūkaň cwí lai nǎn dǒ

Wein DaMeCe.⁹ Dő thyűn daő akaŭ nu, acő ulaǒ ta dò cő an cő aő ta laraǔ raǔ kő.

¹⁰ Dò bă Wein DaMeCe kaŭ ũ pracűhtanphao aò lapra. Amyan mè ANaNǐ. Dò **Tadau** taiba nǎn dő ata-ulaǒ kaŭ, “ANaNǐ,” dò ataicein, “Kő **Tadau**, khĩ aò bă-ű nè.” ¹¹ Dò **Tadau** tai nǎn, “Sahtôn dò saǔlai khlai dő ta kā amyan dò Khlaicõn labǒn ka. Dò laikwan Wein TaSyuphao SőLu bă YüDa hyûn ka. Anǎn aò kwîthabă ta bănu. ¹² Dò anǎn aò dò ta-usû dő pra myan ANaNǐ lapra lai dò bwaihtan cudeň dő anǎnkhau cwaídò ka ulaǒ ceinblan angă nè.”

¹³ Blänmè ANaNǐ taicein, “Kő **Tadau**, khĩ nahyűn pra püpра tai pra ūpra arîkař dő phyän säraila pra aò bă Wein YeRuSyaLe nè.

¹⁴ **Praluta dau** phî nǎn takrautayaò dò anǎn lai bă-ű cwaídò ka cyan pra kāhtan na myan nè.”

¹⁵ Blänmè **Tadau** tai nǎn, “Lai ka. Khĩ rauhtan nǎn cwaídò ka laitaiba pra cő mwař YüDaphao dò acahwa thûlahan dò ISaRěLaphao dő khĩ rîkař nè. ¹⁶ Dő khĩ akhaucă mè anǎn kaba kon tasärai cwaímă nu, khĩ ka daûlaǒ nǎn.”

¹⁷ Thanudò, ANaNǐ lai dő SőLu aò hyûn lama kaŭ dò bwihtan acudeň dő SőLu nǎnkhau dò tai, “Kő thapûwaiř SőLu, **Tadau YeSyú** mwař adaûlaǒhtan na bă DaMaCe khlai lòn lapra daôlai khĩ dő na aò cwaídò na ka ulaǒ ceinblan dò ka aòbwař dò Bweca Yaò Cănsă ngă nè.” ¹⁸ Lablanhtein, dő amařphlon lòn nu, thalyûn cwař tăbei lanteinkar dò a-ulaǒcein. Htaûdò asahtôn dò ba tablön nǎn sű. ¹⁹ Dò anǎn an ta aôta dò manař ceinblan khau-ă bănu.

SőLu tadaòhtulan bă Wein DaMeCe

Dò SőLu aòblon pracűhtanphao bă Wein DaMeCe ladaǒ nǚ daő.

²⁰ Bănukhă, alaihtan dő YüDaphao tathabăhyûn lablanhtein dò cā

daòhtulan bakyadò YeSyü mwaï Bweca phaokhaü arîkaï.²¹ Dò pra nahyün atadaòhtulan púpra thakhyaò dò tai, “Pra ūpra cõ mwaï rän pra kwan mathü pra thabähtan YeSyü dõ Wein YeRuSyaLe ya? Dò kanaïkhă, anän lai bă-ű cwaïdò ka cyan dò kacein prayü YeSyü dõ ***praluta dau*** aò cõ mwaï rän ya?”

²² Blänmè SõLu daòhtulanta mō raò dò tailaõhtan takhanthá äraü dõ YeSyü mwaï ***Khrī, prakahtütadau*** akhaucă YüDaphao aò bă Wein DaMeCe taicein nän cõ da laraü raü kõ.²³ Änû äthü pwün dò YüDaphao kukyänhtan hu bloncü dõ ka mathü SõLu.²⁴ Blänmè SõLu theingä anänthü takyähtan hu. Dò dõ mõncă mõnnna anänthü aðopaõ SõLu bă wein khädändau cwaïdò ka mathü nän.²⁵ Blänmè bă mõnnna khă, pracühtan anän saulan nän dõ thau kaü dò yaülan nän dõ wein kwan.

SõLu ceinblan dõ Wein YeRuSyaLe

²⁶ Dò bă SõLu ceintaü dõ Wein YeRuSyaLe khă, rwän khaò pracühtanphao blänmè ngòn púpra tharön nän dò cõ yü dõ amwaï ywän pracühtanphao kõ.²⁷ Blänmè BaNäBa nu, kälai nän dõ pratadaôphao aò dò taiba anänthü mwaï SõLu ulaõba ***Tadau YeSyü*** bă khlai lòn thamă, dò ***Tadau YeSyü*** mangaõta dò anän thamă, dò adaòhtulan ***Tadau YeSyü*** rîkaï khaühaï bă Wein DaMeCe thamă rîkaï.

²⁸ Thanudò, SõLu laiblon mablon dò pratadaôphao bă Wein YeRuSyaLe²⁹ dò daòhtulan ***Tadau YeSyü*** arîkaï khaühaï. Dò mangaõ-äcü ta dò YüDaphao mwaï amangaõ Grî tamangaõ akhaucă, anänthü kukyänhtan dõ ka mathü nän.³⁰ Dò bă prayü YeSyü nahyün tarîtakaï ü khă, anänthü kälai SõLu dõ Wein KëSäRïYä dò thonsawai nän dõ Wein TaSyu.

³¹ Dò ta-aòblon aò bă Kăń YüDa kalăń pükau, GaLiLă dò SyaMaRĭ ūkaŭ aòmo-aòkwî, dauhtan haúhtan dő nänthá dò aòmyún dő tatharõn Bweca akaŭ. Dò mwaídõ Bweca Yaò Cănsű phíkhauphî-ă anänthű akhaucă, prayű YeSyű áhtan rühtan.

PeTaRu mahaicein ĚNē

³² Dò PeTaRu lai dő kalăń lakhlao htaŭ lakhlao dò laitaŭ dő prayű YeSyű aò bă Wein LüDa. ³³ Dò bănu, a-usû prakhaŭ mwaĭ amyan ĚNē lapra. Prakhaŭ ūpra mè asăthű lakhaǒ dò aò răń dő lamă kaŭ ngi ső nein hő. ³⁴ Dò PeTaRu tai năń, “ĚNē, **YeSyű Khri** mahaicein na hő. Sahtôn dò htaŭraò na lamă ka.” Dò lablanhtein asahtôn. ³⁵ Dò pra aò bă Wein LüDa dò känngan SyaRo püpra usû ĚNē dò anänthű yű YeSyű.

PeTaRu mathamyúnceinblan TaBiThă

³⁶ Dò dő Wein YăPho kaŭ nu, pracühtanphao pramu aò lapra. Amyan mè TaBiThă. Dò dő Grī tamangaǒ mè mwaĭ DòKă. Anăń aò dò tamaraò dò makă thayăń praphaosai. ³⁷ Bănukhă, asă dò thű. Dò ngòn oanba năń sű htaŭdò bwaihtan năń dő dao htanlű ladaò kaŭ. YüDaphao hyûn |lb00235c.tif|col|||YüDaphao hyûn (9:37)|9.37
³⁸ Wein YăPho nu, aòphyûn dò Wein LüDa. Dò bă pracühtanphao nahyún PeTaRu aò bă LüDa khă, daôlai prakhaŭ thană dő ka kwícičă PeTaRu cwaídò ka lai phrai dő anänthű aò. ³⁹ Thanudò, PeTaRu sahtôn dò cùlai anänthű. Dò bă PeTaRu laitaŭ khă, ngòn thonhtan năń dő dao htanlű ladao. Dò pramusai püpra sahtôn khweřrein PeTaRu, ngaň dò daû năń hwâncein dò hwâncein kwan dő TaBiThă sâba anänthű lă a-aòmyún mő khă lahan. ⁴⁰ Dò PeTaRu daôswaihtan anänthű dő daò kwan htaŭdò htukanwaïlan dò kwíthabă. Dò ngei tau dő prathű aò dò tai, “TaBiThă, sahtôn ka.” Dò TaBiThă sönhtan

amaiphlon dò ulaǒ PeTaRu dò htôn sană̄n aò. ⁴¹ Dò PeTaRu cwî sahtôn nă̄n dò kâcein pramusai dò prayǔ YeSyǔ lahan dò daûlaǒ anâ̄nthǔ dő TaBiThă thamyûnceinblan. ⁴² Tahtûhtan ū hyûnhthan dő Wein YăPho laǒ lawein dau. Dò pra āpra yǔ YeSyǔ.

⁴³ Dò PeTaRu aò bă Wein YăPho kaŭ ū lacă̄. A-aòblon dò SîMo mwaï pramablă̄ taphei lapra.

10

PeTaRu dò KaNěLi

KaNěLi ta-ulaǒ

¹ Dò dő Wein KèSăRĭYă nu, pra aò lapra. Amyan mè KaNěLi. Amwaï yîkhau bakyădò ITaLiYă tâkhwě^b lapra. ² Ană̄n dò ahyûnphao phânphao púpra mwaï prabwaidau Bweca dò taobayanba Bweca. Ană̄n mè phîmakű praphaosai dò kwîthabă thayă̄n Bweca.

³ Ba ladaǒ bă mõnkhlan ka aò thyûn nari khă, ană̄n ulaǒ ta-ulaǒ dő Bweca lană̄n lai tai nă̄n, “KaNěLi,” ⁴ dò KaNěLi uhtan nă̄n dő tatharõn thahwa kaŭ dò htu nă̄n, “Kĕ Tadau, tară?” Dò Bweca lană̄n taicein nă̄n, “Bweca nahyûn na takwîthabă dò atheinânhthan na taphîmakű praphaosai hō. ⁵ Kanaîkhă, daôlai pra lahan dő Wein YăPho cwaîdò ka lai kā SîMo ka. SiMo mè ngòn kā nă̄n dò PeTaRu nè. ⁶ Ană̄n aò bă pramablă̄ taphei SîMo hyûn aò bă sûtawadau kaphrî nè.”

⁷ Dò bă Bweca lană̄n mwaï mangaõta dò nă̄n lapra swaipă dő a-aò khă, ană̄n kā apra thană̄ dò yîphao aòphyûn thayă̄n nă̄n dò bwaidau

^b **10.1** tâceî laceî mè yîphao aò pra sôsă̄ taû pra laya. Tâceî sú mau mè takâ dò tâkhwě. Tâkhwě khwě lasă̄ mè kâdò tâyî.

Bweca lapra.⁸ Dò taiba anānthū ta pūraū dò daôlai anānthū dō Wein YăPho.

PeTaRu ta-ulaō

⁹ Dò htū naò ladaō mōncă khă, pra mwaï KaNěLi daôlai ūkaŭ laitaú phyûn dò Wein YăPho. Bănu saûkhă, PeTaRu laihtan dō hyûn khau^c cwaídò ka kwîthabâta. ¹⁰ Dò bă akwîthabă takhă, athawî dò thayă an ta laraă raă. Dò bă ngòn pranba năn ta-an ta-aă khă, amaiphlon thau dò ulaă ta-ulaă ¹¹ dò usû maokhau mõnhant dò ta yaûlan ta laraă thalyûn cwaï hwăñ dau labei mwaï ngòn cõncein anaă lwî naă. ¹² Dò akaă nu taphaotayû aò pûraă, lahan mè lütau dò aphă, lahan mè tau dò khandeĕn dò lahan mè yôn bă maolă. |lb00235c.tif|span|||YüDa Hyun (ACT 10:13)|10.13

¹³ Dò taprei taiba năn, “PeTaRu, sahtôn, mathă dò an ka.” ¹⁴ Dò PeTaRu taicein, “Kă Tadau, an da răñ ya?” Cwaï MoSyě tamălan aò nu, ta că̄ raă că̄ că̄n dò că̄ blă̄ că̄ blă̄n dō Bweca langă mè, khă că̄ an lakhan lakhan kă.” ¹⁵ Dò taprei taiba thă năn nă̄ blan lablan, “Ta mwaï Bweca mablă̄ mablă̄n nu, că̄ nithă̄ dō amwaï ta că̄ blă̄ că̄ blă̄n ka.” ¹⁶ Tahtăhtan thyă̄n blan htaă̄dò lablanhtein taphiceinhtan blan dă̄ maokhau.

¹⁷ Bă PeTaRu aò nithă̄ bakyădò ta-ulaă ū atathayă̄tai mwaï tară khă, pra mwaï KaNěLi daôlai lahan kwan SîMon hyûn dò sahtôn aò bă khădăndau hti ¹⁸ dò htu, “SîMo mwaï ngòn kă năn dò PeTaRu lapra aò bă-ă ya?” ¹⁹ Bă PeTaRu aò nithă̄ mă̄ bakyădò ta-ulaă ū atathayă̄tai mwaï tară khă, Bweca Yaò Cănsă̄ tai năn, “U ka, pra thathyă̄n lai kwan na nă̄. ²⁰ Sahtôn dò lailan. Dò că̄lai anānthă̄ dò că̄ bayôñ ka. Mwaï yaă̄ khă daôlai anānthă̄ nă̄.”

c 10.9 YüDaphao hyûn khau mè, ma dwăñ ata.

²¹ Dò PeTaRu lan dő anānthű aò dò tai, “Khǐ mwaĩ preĩ pra mwaĩ nathű kwan lapra nè. Nathű lai kwan khǐ mară?” ²² Dò anānthű taicein, “Yǐkhau KaNěLi daôlai pa nè. Anān mwaĩ pracōncwan dò bwaidau Bweca dò YǔDaphao lamaő dau khanthá dő amwaĩ pra araò lapra nè. Dò Bweca lanān taiba nǎn dő ka lai kācein na dő ahyûn cwaídò ka nahyûn na tamangaő angă nè.” ²³ Dò PeTaRu kā ceinnaŭ anānthű bă hyûn kaŭ.

PeTaRu laitaŭ dő yǐkhau KaNeLi hyûn

Dò htű naò laraò nu, PeTaRu dò prayű YeSyű aò bă Wein YăPho lahan laicű anānthű. ²⁴ Dò htű naò ladaň nu, anānthű laitaŭ bă Wein KèSăRǐYă. Bănukhă, KaNěLi kācòn yaň aswîlân dò angònraŭ raò lahan dò aòhaŭ anānthű. ²⁵ Dò bă PeTaRu laitaŭ khă, KaNěLi htukanwaňlan dő akhandeň hti dò thabăhtan nǎn. ²⁶ Blänmè PeTaRu cwî sahtôn nǎn dò tai, “Sahtôn ka. Khǐ mwaĩ yaň pralau kayän lapra nè.”

²⁷ Bă PeTaRu mangaňta dò KaNěLi dò naňlan dő hyûn kaŭ khă usû pra āpra aòrûcònču bănu. ²⁸ Dò PeTaRu taiba anānthű, “Nathű theingă YǔDaphao lapra pra mwaĩ taukhaò pramyö karu dò lainau dő a-aò mè, mwaĩ ahtandidò MoSyě tamâlan nè. Blänmè Bweca daûlaň khǐ dő khǐ cō kôn kā ngòn lapra lapra dő pra cō raň cō cän dò pra cō blî cō blän kō. ²⁹ Akhaucă, bă na mälai khǐ khă, khǐ cō pipař cûlai pra mwaĩ na daôlai ūkaŭ. Dò kanaíkhă, khǐ htu na, ‘Na mälai khǐ mară?’ ”

³⁰ Dò KaNěLi taicein, “Lă apwûn thyûn daň mwaĩ kanař khein ū, khǐ aò kwîthabă dő khǐ hyûn bă mõnkhلال thyûn nari khă dò saraô, prathaòkwän takwântakă saiphraò lapra sahtôn dő khǐ langă ³¹ dò tai, “KaNěLi, Bweca nahyûn na takwîthabă dò atheinänhtan na

taphîmakŭ praphaosai hō. ³² Daôlai pra lahan dō Wein YăPho dō kâcein SîMo dō ta kā năn dō PeTaRu lapra ka. Anăn aò bă pramablî taphei SîMo hyûn aò bă sûtawadau kaphrî nè. ³³ Akhaucă, khî daôlai phraî khî pra dō na aò nè. Dò taikyû na dō na laitaň. Kanaîkhă, pa pûpra pa aò dō Bweca langă cwaídò ka nadéñ ta pûraň dō Bweca mâlan na nè.”

PeTaRu tamangaő

³⁴ Bänukhă, PeTaRu taihtan, “Khî theingă hō Bweca cō udausyan pra lapra lapra nu, mwaî ywän nè. ³⁵ Pramyō mwaî atharõn Bweca dō ma tamwaî tacõn pûpra nu, Bweca bathá năn. ³⁶ Dò nathû theingă tawtangaő dō Bweca phîlan ISaRĕLphao nu, mwaî tadaòhtulan tathanaòthasaü rîkaî bakyâdò ta-aòpeñ aòdwän dō Bweca dō **YeSyû Khrî** akhaucă. **YeSyû Khrî** nu, mwaî pra pûpra aTadau. ³⁷ Nathû theingă tahtûhtan dō Kăn YüDa thadeîba cā lă prablönsü YoHa daòhtulan prablönsü rîkaî bă Kăn GaLiLă htaň khă. ³⁸ Tahtûhtan ū, mwaî Bweca daôhtü NaZaRephao YeSyû dō **Tadau** thamă, phîlan năn Yaò Cănsü thamă dō takrautayaò thamă. Dò Bweca aò dò năn akhaucă, anăn lai dō kalân pûkaü, maraòta dō mahaicein pra pûpra dō tasûtaná khaudau daò năn. ³⁹ Bakyâdò YeSyû mata pûraň dō Wein YeRuSyaLe dō Kăn YüDa kalân karu kaü nu, pa usû dō pa maiphlon . Dò anănthû phlăhtanthûkaî năn dō thônhtwancaya lòn. ⁴⁰ Blänmè bă thyün daô bwaîhtan khă, Bweca daôthamyünhtancein năn dō tathû, dō daôdaûlaôhtan năn. ⁴¹ Blänmè acô daûlaôhtan anăn dō pra pûpra langă kô. Daûlaôhtan anăn sî pra mwaî Bweca rauhtan năn cwaî aprakhanthá lahan hò. Dò bă YeSyû thamyünhtancein htaň khă nu, pa anblon aôblon dō anăn.

⁴² YeSyū mālan pa dō ka daòhtulan dō khanthá dō prakúmaō langă bakyādò anān mwaī Bweca rauhtan nān lapra dō ka htūhtan praciran pramyūn dō prathū. ⁴³ Dō pahwī pūpra taiyaō bakyādò YeSyū arīkai tha-ű, “Prayū nān pūpra nu, ka naūba tablailükāi atakhòwè dō amyan.”

Bweca Yaò Cănsű lailan dō pra cō mwaī YǔDaphao nānkhou

⁴⁴ Dō bă PeTaRu mangaō leīn mō ta khă, Bweca Yaò Cănsű lan dō pranadeěn tamangaō ū pūpra nānkhou. ⁴⁵ Dō mwaídō Bweca daôlan aYaò Cănsű dō pra cō mwaī YǔDaphao anān khau akhaucă, YǔDaphao mwaī ayū YeSyū mwaī alai blon dō PeTaRu lahan nu, thaphrū thakhyaò dau. ⁴⁶ Dō cōkāmō, nahyūn pra ūkaū mangaō tamangaō karu araū raū dō htònhtan Bweca. Bănukhă, PeTaRu taihtan, ⁴⁷ “Pra ūkaū manaū saô Bweca Yaò Cănsű cwaī pa nè. Cwaídò anānthű ka cō blönsű nu, hōpă khrankai da anānthű lapra?”⁴⁸ Dō PeTaRu mālan anānthű cwaídò ka blönsű dō **YeSyū Khrī** amyan. Bănu htaūdò, anānthű kwīcică PeTaRu dō ka aòblon leīn mō dō anānthű ladaō nū daō .

11

PeTaRu tatailaōhtan

¹ Pratadaôphao dō prayū YeSyū aò bă Kăn YǔDa nahyūn pra cō mwaī YǔDaphao yū saô Bweca hwăngaō. ² Akhaucă, bă PeTaRu laihtan dō Wein YeRuSyaLe khă, YǔDaphao mwaī ayūceinta dō phicein tadutű taphei kană lahan bwai takamā dō ³ tai năn, “Na lainaū dō pra cō mwaī YǔDaphao ahyūn dō anblon aōblon dō anānthű mară?”

⁴ Dò PeTaRu cā taiba anānthū dō tahtühtan pūraū tha-ű, ⁵ “Bă khī ào dō Wein YăPho dō kwīthabă khă, khī usûba ta-ulaő. Khī usû ta yaülan ta laraű dō maokhau bă khī langă. Ta-ű thalyûn hwän dau labei mwaĭ ngòn cõncein anaość lwī naość. ⁶ Dò khī ulan dō akaŭ dō khī usû taphaotayû alaő dō amyûn mwaĭ atau dō khandeňn lwī deňn, taphaotayû dō lüttau dō aphă, dō yôn bă maolă. ⁷ Dò bănukhă, khī nahyûn taprei taiba khī, “PeTaRu, sahtôn, mathûta dō an ka.”

⁸ Blänmè khī taicein, “Kă Tadau, an da răń ya?” Cwaĭ MoSyě tamālan ào nu, ta cō̄ raă̄ cō̄ că̄n dō cō̄ blă̄ cō̄ blän dō Bweca langă mè, khī cō̄ an lakhan lakhan kă̄.” ⁹ Dò taprei dō maokhau taiba thă khī nă̄ blan lablan, “Ta mwaĭ Bweca mablă̄ mablän nu, cō̄ nithû dō amwaĭ ta cō̄ blă̄ cō̄ blän ka.” ¹⁰ Tahtühtan tha-ű thyûn blan htaă̄dò ta phiceinhtan blan dō maokhau.

¹¹ Bănukhă, pra ào dō Wein KëSăRĭYă thathyûn mwaĭ ngòn daôlai nă̄n laitaă̄ bă hyûn dō pa ào lama. ¹² Dò Bweca Yaò Cănsă̄ taiba khī dō ka cûlai anānthū dō cō̄ ba bayôn. Dò thapă̄waĭ YăPhophao thasă̄ ū laică̄ khī dō pa lainaă̄ dō KaNĕLi hyûn. ¹³ Dò ană̄n taiba pa, a-usûba Bweca lană̄n lapra sahtôn bă ahyûn kaă̄ dō tai nă̄n, ‘Daô lai ngòn dō Wein YăPho cwaă̄dò ka kă Să̄Mo mwaĭ ngòn kă nă̄n dō PeTaRu ka. ¹⁴ Dò aka lai taiba na mwaĭ ta ka htaicein na dō na pra hyûnphao pă̄pra thamă arîkaă̄ nè.’ ¹⁵ Dò bă khī cā mangaă̄ta dō anānthū khă, Bweca Yaò Cănsă̄ lailan dō anānthū nă̄n khau cwaă̄ alailan dō pa nă̄n khau lă̄ akahti lablan khă nè.

¹⁶ Dò khī theină̄nhtan **Tadau YeSyă̄** tatai, ‘YoHa blön ngòn dō să̄ blänmè nathă̄ nu, ta ka blaă̄ nathă̄ dō Bweca Yaò Cănsă̄.’ ¹⁷ Bweca phî saô pra cō̄ mwaĭ YăDaphao taphî cwaă̄ aphî pa, prayă̄ **Tadau YeSyă̄ Khrî**. Akhaucă hă̄pă khran Bweca ka da lapra?”

¹⁸ Dò bă anānthū nahyūn PeTaRu tatai ū htaūdò anānthū cō bwai takamā pè dò htònhtan Bweca dò tai, “Bweca phī saô pra cō mwaî YüDaphao lahan tasaûkhă raò dō ka sanlanceinthá dò ka myūn ngă nè.”

Wein ATi-Ò ta-aòblon

¹⁹ Mwaídō taphyān sārai prayū YeSyū lahan bă tamathū SaTěPha htaŭ khă akhaucă, anānthū swaî caphrucaphrān yû taûdō PhoNīSyā Khayain, khōnsûkhau KūPrū dò Wein ATi-Ò.^d Dò bă anānthū laitaû kalän nu, daòhtulanba Bweca hwângao sî yaû YüDaphao hò.

²⁰ Blänmè dō Wein ATi-Ò nu, prayū YeSyū karu aò bă khōnsûkhau KūPrū dò Wein KuReNe swaî caphrucaphrān lai ūkaû daòhtulanba pramyö karu dō tathanaòthasaû rîkaî bakyâdò *Tadau YeSyū*.²¹ Dò mwaídō Bweca krauyaò aò dò anānthū akhaucă, pra ăpra yû YeSyū dò blancein dō Bweca aò.

²² Tarîtakaî ū Wein YeRuSyaLe ta-aòblonphao nahyūn dò daôlai BaNăBa dō Wein ATi-Ò.²³ Dò bă BaNăBa laitaû dò usû Bweca akyünibwan aò dò anānthū khă, athanaòthasaû. Dò sankän anānthū pûpra dō ka aò dò tathácön dò yû *Tadau* laôkaû laôthá angă.

²⁴ BaNăBa mè mwaî praraò, aòbwaî dò Bweca Yaò Cănsû dò tayû. Bănukhă, prayû YeSyû ähtanrûhtan.²⁵ Thanudò BaNăBa lai kwan SôLu dô Wein TaSyu.²⁶ Dò bă a-usû Sôlu khă, kâcein nän dô Wein ATi-Ò. Dò dô lanein lamõn kaû nu, anānthû aòblon dò ta-aòblon bănu dò thwanlû prakûmaô. Dò pracûhtanphao ūmau nu ngòn kâ anānthû dò ‘Khrîphao’ arîkaô bă Wein ATi-Ò ū.

²⁷ Bănu saûkhă kaû nu, pahwî lahan aò dô Wein YeRuSyaLe dò lai dô Wein ATi-Ò.²⁸ Dô pahwî klă nu, pahwî myan AGaBu lapra sahtôn,

d 11:19 Wein ATi-Ò ū aò bă Kăn SîRîYă .

dò dő Bweca Yaò Cănsű krauyaò dò tai saúyaość tathawí lanphli ka aòhtan dő sűkän ákän akaü. Dò ta-ü htühtan bă RōMe cahwa dau KlòDĩ painta asaúkhă. ²⁹ Akhaucă, pracühtanphao aò dő Wein ATi-Ò bwailanthá dő ka makű thapúwař aò bă Kăń YüDa cwař anänthű mada. ³⁰ Dò daôlai thon BaNăBa dò SőLu taphî dő ta-aòblon pradau prapră aò.

12

Tamapwűnblu PeTaRu dő htòn kaŭ

¹ Bănu saúkhă kaŭ nu, Cahwa HeRo AGrăPa masărai ta-aòblonphao lahan. ² Dò anän mathű YoHa waikhaŭ YaKo dò niseň. ³ Dò bă a-usû YüDaphao bathau bathá atama tha-ü khă, adaôcyan saô PeTaRu. Tasaúkhă ũ mwař bă takao cő aò dò mû pwě khă. ⁴ Acyan PeTaRu htaúdò saulan dő htòn kaŭ, dò daôpaość yíphao lwí mau. Lamau mè lwí pra. Cahwa ũ kyänhtan dő ka thonhtan PeTaRu dò ciran năń dő prakúmaość langă bă Būlaitalu pwě pwűn khă. ⁵ Bă PeTaRu aò dő htòn kaŭ khă, prayű YeSyű kwíthabă ywăń dő angă.

⁶ Dò ba lana ríđò Cahwa thonhtan năń dő prakúmaość langă khă nu, PeTaRu mě aò bă yíphao thanű kacôn dò ngòn cõncein năń dò pûhta nǚ bõn. Dò yíphao aòpaość bă htòn khădăndau langă. ⁷ Dò saraô, Bweca lanăń aòlaóhtan khyaò, dò takhăsaiphraò dő htòn kaŭ. Dò Bweca lanăń htauakakhyaô PeTaRu dò thänhtôn năń dò tai, “Sahtôn phrař ka.” Bănukhă, pûhta dő acukaość lòn caplukař. ⁸ Dò Bweca lanăń tai năń, “Cõncein raò na kacõn dò daò khanpha ka.” Dò anän ma cwař thanu. Dò Bweca lanăń tai thă năń, “Thaòhtan na hwăncein kwan dò cühtan khí ka.” ⁹ Dò PeTaRu cühtan Bweca lanăń dő htòn kwan blănmè acő theingă tahtühtan ywăń mwař Bweca lanăń ma kő.

Anăñ ī yaŭ dò tamămăñ.¹⁰ Anăñthŭ htankā yiphao mwaĭ apaō htòn kadăñ akahti latōn dò nŭ tōn latōn htaūdò htantaū dō htòn khădăndau hta hti. Bănukhă, htòn khădăndau ū mănhthan taă dō anăñthŭ swaihtan dō wein kwan. Dò bă anăñthŭ laisaŭ khlai labōn khă, pĭ Bweca lanăñ htumăkaĭ dō PeTaRu aò.

¹¹ Dò bă PeTaRu maiplühtan khă atai, “Kanai khă, khă theingă byan dō Bweca daôlai alanăñ dò mapwănbli khă dō Cahwa HeRo AGrăPa cuđeñ kaŭ dō dō YüDaphao lahan tacipăñ kaŭ.” ¹² Dò bă atheingă ceinlan byan anăñ khă, alai dō YoHa maă MaRă hyûn. YoHa ū ngòn kă năñ dō Makă. Dò bănu, prayă YeSyă ăpra aôrăcòn dō kwîthabă.

¹³ Dò bă PeTaRu ceintaă dō didaò khădăndau khă, cwăñ pramu myan RăDa lapra htan u. ¹⁴ Dò tònnăñ PeTaRu kaôcă akhaucă, anăñ thanaòthasaă dau blănmè că mănhthanba lă kadăñ. Dò pheicein taiba pra aò bănu dō PeTaRu aò sahtôn bă khădăndau hti. ¹⁵ Dò anăñthŭ taicein, “Na plă răñ ya.” Blănmè anăñ tai thă, “Mwaĭ ywăñ PeTaRu nă.” Akhaucă, anăñthŭ tai, “Ka mwaĭ yaŭ alanăñ ya.” ¹⁶ Dò bănukhă, PeTaRu didaò leñ kadăñ dō bă anăñthŭ mănhthan kadăñ khă, usû ywăñ PeTaRu dō thaphră thakhyaò dau. ¹⁷ Dò PeTaRu wănhthan acudeñ dō daô-aòthu dō taiba anăñthŭ dō Bweca mapwănbli năñ dō htòn kaŭ thamă thamă arîkaĭ. Dò PeTaRu tai, “Taiba YaKo dō prayă YeSyă tarîtakaĭ ū ka.” Htaădò anăñ swaihtai dō kalăñ karu lanaă.

¹⁸ Dò htă naò laraò khă, yiphao mwaĭ apaō PeTaRu thălahan caplucaplan kaăkaĭ dō taică dō tahtăhtan dō PeTaRu ū da thamă.

¹⁹ Dò cahwa HeRo AGrăPa mălan ayiphao dō ka kwan-u PeTaRu blănmè că usû. Akhaucă, ahtulwaĭ ayiphao mwaĭ apaō PeTaRu ūkaŭ htaădò mălan ngòn dō ka mathăkaĭ anăñthŭ. Htaădò cahwa ū swaihtan dō Kăñ YüDa dō lai aò bă Kăñ KëSăRăYă.

Taciran thŭ Cahwa HeRo AGrĭPa

²⁰ Bănu saŭkhă kaŭ nu, Cahwa HeRo AGrĭPa tháhtan dau Wein SĭDophao dò Wein HtaĭYaphao. Blänmè mwaĭdő Wein SĭDophao dò Wein HtaĭYaphao ūkaŭ manaŭba ta-an ta-aō dő cahwa ū sŭkăń akhaucă, anănthŭ bwai thálamahtein dò lai bloncŭ cwaĭdò ka usûba cahwa dò ka manaŭba tapeňn tadwăń dò anăń ngă. Dò anănthŭ lai rîkaǒ dő BlaStu aò dò kwĭ tamakŭ. BlaStu mè mwaĭ prapaǒ cahwa hyûn lapra. ²¹ Bă cahwa khĭ yaǒ mõnnû taŭ khă, cahwa ū thaòkwănh tan akraŭbaǒ, sanăń aò dő akalăń sanăń dò mangaǒta dò prakŭmaǒ. ²² Bănukhă, prakŭmaǒ kākrihtan, “Cahwa tamangaǒ ū mwaĭ bweca tamangaǒ. Cô mwaĭ pralau tamangaǒ kō.” ²³ Bănukhă, mwaĭdő cahwa ū cǒ tai dő acǒ mwaĭ Bweca akhaucă, lablanhtein Bweca lanăń teňn năń dò yaĭ phyăń năń dò thŭkaĭ hè.

²⁴ Dò Bweca hwăngaǒ nu, blaĭlan ähtan dò prayŭ YeSyŭ ähtanrăhtan khlõnmō.

²⁵ Dò bă BaNăBa dò SõLu ma htaŭ atama khă, anănthŭ kā YoHa Makŭ dò swaĭhtan bă Wein YeRuSyaLe dò ceinblan dő Wein ATi-Ò.

13

Tarauhtan BaNăBa dò SõLu

¹ Dò dő Wein ATi-Ò ta-aoblon kaŭ nu, pahwĭ dò sara aò lahan. Anănthŭ mè mwaĭ BaNăBa, SuMi-O mwaĭ ngòn kā năń dò NiGa^e, Wein KuReNephao LuCĭYa, SõLu dò MaNaE mwaĭ pra dauhtan cakrei blon dò cahwa HeRo lapra. ² Dò bă anănthŭ thabăhtan Bweca dò daû ta-an ta-aō khă, Bweca Yaò Cănsŭ tai anănthŭ, “Rauhtan BaNăBa dò SõLu dő ka ma khĭ tama cwaĭ khĭ kăhtan hŏ anănthŭ ka.” ³ Thanudò,

e 13:1 NiGa atathayătai mè mwaĭ pralonkăphao.

bă anānthū daû ta-an ta-aō dò kwîthabă htaű khă, anānthū bwaihtan cudeň dő BaNăBa dò SōLu nănkhau htaűdò daôlai anānthū.

BaNăBa dò SōLu bă khōnsúkhau KūPrū

⁴ Thanudò, cwař Bweca Yaò Cănsű thon BaNăBa dò SōLu nu, anānthū lailan dő Wein CeLuKí dò daôlai súkhlaű dau dő khōnsúkhau KūPrū. ⁵ Dò bă anānthū laitaű dő Wein SaLaMí khă, laihtan dő YüDaphao tathabăhyûn dò daôhtulan Bweca hwăngaō dò YoHa MaKŭ laiblon dò tōncű anānthū. ⁶ Dò anānthū laikā khōnsúkhau KūPrū dò lai dő Wein PaPho. Dò bănu mè anānthū usû pra lapra. Amyan mè BaYeSyű dò Grī myan mè mwař ELŬMa. Anăñ mwař YüDaphao pahwî laobli dò mwař pra macablan ngòn maiphlon ⁷ dò mwař RŎMe prapainta CeKi PŎLu angònraň. CeKi PŎLu mè mwař pra acănplan lapra. Dò athayű nahyűn Bweca hwăngaō akhaucă, daôlai kā BaNăBa dò SōLu.

⁸ Blănmè pra macablan ngòn maiphlao mwař amyam ELŬMa ūpra htandidò BaNăBa dò SōLu cwaídò CeKi PŎLu ka cǒ yű **Tadau YeSyű**.

⁹ Bănukhă, SōLu mwař ngòn kā năñ dò PŎLu ūpra bwař dò Bweca Yaò Cănsű dò ubyan ELŬMa ¹⁰ dò tai, “Na, tasûtaná khaudau phaokhaű, na ma thayăñ ta cǒ mwař cǒ cǒn, talaobli dò takarănkată păraň aobwař dő na thă kaű. Dò na rwăñ cwaídò ka macablan Bweca khlai mwař khlai cǒn dő ta cǒ mwař cǒn kaű ya? ¹¹ U ka, kanaăkhă Bweca ka ciran na. Na maiphlon ka khû dò na ka cǒ usû pè măñ takhă kǒ.” Lablanhtein, ELŬMa amaiphlon khû dò cǒ usû pè ta akhaucă, anăñ kwan pra cwîtau năñ. ¹² Dò bă prapainta CeKi PŎLu usû tahtăhtan ū khă, athaphrû thakhyaò dau dő BaNăBa dò PŎLu tathwanlă ū dò yű YeSyű.

PŎLu dò BaNăBa bă Kăñ PiCiDĭYă, Wein ATi-Ò

¹³ Dò bănu htaŭ khă, PĕLu dò angòn daòhtan súkhlaŭ dau bă Wein PaPho dò lai dő Kăn PaPhuLă, Wein PeGe. Dò YoHa MaKŭ swaipă anănthŭ dò ceinblan dő Wein YeRuSyaLe. ¹⁴ Blănmè PĕLu dò BaNăBa swaiphant bă Wein PeGe dò lai dő Kăn PiCăDăYă, Wein ATi-Ò. Dò bă YăDaphao mănnū cănsă khă, anănthŭ laihtan sanăn aò bă YăDaphao tathabăhyûn. ¹⁵ Dò bă pra lapra phahtan MoSyě tamălan dò pahwî tatyan htaŭ khă, tathabăhyûn khau daôtau tai PĕLu dò BaNăBa, “Nathŭ ba thayă phîkhauphî-ă pra bă ū mè phîkhauphî-ă da.”

¹⁶ Thanudò PĕLu sahtôn wănhutan acudein dò tai, “Thapăwai ISaRăLaphao dò pra că mwaĭ YăDaphao mwaĭ bwaidau Bweca, nadein khă tamangaă ka. ¹⁷ Pa ISaRăLaphao aBweca rauhtan pa phuphî lăniharu dò daô-ăhtanrăhtan anănthŭ swilăń bă a-aò thamwai dő Kăn IKyă khă. Htaădò Bweca krauyaò makă anănthŭ dò daôswaiphant anănthŭ dő Kăn I Kyă. ¹⁸ Dò Bweca uraò anănthŭ dő nein lwisă akaă bă anănthŭ aò dő lönmaiklaokhau khă. ¹⁹ Dò Bweca daômapă anănthŭ pra nwaĭ myă aò bă sükăn KhaNan dò phînaă krau anănthŭ sükăn ū ²⁰ dő nein lwîya ngaissă akaă. Bănu htaădò, Bweca phîlan anănthŭ praciranta taălan dő pahwî SyaMoĚLa aolaăhtan khă.

²¹ Dò naò khă, ISaRăLaphao kwî cahwa lapra akhaucă, Bweca phî anănthŭ dő BiYaMi swilăń Ki phaokhaă SăLu. Dò painta ngî nein lwisă. ²² Htaădò, Bweca bwailan tein SăLu dő cahwa kalăń dò rauhtan plă cahwa DaWî. Dò bakyădò cahwa DaWî arîkaă nu Bweca tai tha-ă, “Khă usă YeSyě phaokhaă DaWî mwaĭ pra dő khă bathau bathă dô ka mata dő khă thayă daôma pûraă.”

²³ Dò dő Cahwa DaWî swilăń klă nu, Bweca daô-aòhtan YeSyă dő ka htaicein ISaRăLaphao cwaă ūlan yaă hă. ²⁴ Rădò YeSyă lailan nu, prablönsă YoHa daòhtulanba ISaRăLaphao pûpra cwaidò ka sanlanceinthă dô blönsă ngă.

²⁵ Dò bă YoHa mata nař htař khă dò tai, ‘Nathŭ ī khĭ dò hōpă? Khĭ cō mwař pra mwař nathŭ aōhař lapra kō. Pra mwař nathŭ aōhař ūpra ka lai dō khĭ kakhyün dò s̄ akhanpha pū mè khĭ cō kōn kwăkai kō.’ ²⁶ Thapăwař ABraHan swălăn dò pra cō mwař YüDaphao mwař bwaidau Bweca thă ŏn, nadein ka. Ta thonlaiba hō pa, tawtangaō bakyădò tahtaicein nè. ²⁷ Pra aō dō Wein YeRuSyaLe dò akhauna cō theingă dō YeSyü mwař prahoiceinta kō. Dò bă YüDaphao mōnnū cănsă pū sadă nu, anănthă phahtan Li Cănsă dō pahwă tyan blănmè anănthă cō napau nukō. Cwaidò pahwă tatai yař ka băhtan bwaihtan angă mè anănthă ciranYeSyü. ²⁸ Anănthă cō usû YeSyü takamā larař rař dō ka mathă năn ngă blănmè anănthă kwă prapainta PăLa dō ka mathă năn.

²⁹ Dò bă anănthă mabă mabwař ta părař cwař pahwă tyan yař htařdò philankař YeSyü dō thônhwancaya lòn dò lûlan dō lăkhau.

³⁰ Blănmè Bweca daôthamyňnhtancein YeSyü dō tathă ³¹ dò daûlaăhtan anăn dō pralaiblon dò năn căhtan bă kăn GaLiLă taûdò wein YeRuSyaLe lacă. Dò anănthă mwař aprakhanthă dō prakămaă langă. ³² Dò kanaikhă pa lai taiba nathă tathanaăthasař rîkař bakyădò Bweca ūlan dò pa phăphă lăniharu. ³³ Dò mwařdò adaôthamyňnhtancein YeSyü akhaucă Bweca mabăhtan bwaihtan ata-ălan yălan dò pa dō amwař pa phă thălahan swălăn nè. Cwař Li Dahtónhtan aklan dau nă kař tai,

‘Na mwař khĭ phaokhař
dō ū ladaă mè, khĭ htăhtan na phă hō.’

³⁴ Dò Bweca daôthamyňnhtancein năn dò cō bwai nyûnthon blan thă pè năn kō. Ū mè mwař cwař Bweca tai, ‘Cwař khĭ macăn khĭ ta-

ෂlanyǎlan dò DaWī nu, khǐ ka cǒn dò nathǔ.’³⁵ Dò dǒ Li Dahtònhtan akaru laklan tai saô,

‘Na ka cǒ bwai nyûnthōnkaĩ na pracānsǔ lapra anānkōn.’

³⁶ DaWī mè, mata cwaĩ Bweca pranyaő hő dǒ pra lacaüktein dò anān ngǎ. Dò bă athǔ khǎ, ngòn lûlan nǎn dǒ aphüpři lükhau dò anānkōn thōnkaĩ.³⁷ Blänmè pra mwaĩ Bweca daôthamyûnhtancein lapra nu, anānkōn cǒ thōnkaĩ kō.

³⁸ Thanudò, thapúwaĩ thǔ ŋ, nathǔ kôn theingă ta dǒ pa taiba nathǔ nè. Mwaídő YeSyű akhaucă, Bweca blailǔ pa takhòwè.

³⁹ Mwaídő pa aòmyǔn macǔ MoSyě tamālan akhaucă, htühtan pracōn cǒ da lapra lapra. Blänmè prayǔ YeSyű púpra nu, Bweca bwaicōn bwaicwan nǎn nè.⁴⁰ Thanudò bwaithá cwaídò ta mwaĩ pahwî tai yaő ka cǒ htühtan dò nathǔ ka.⁴¹ Pahwî tai yaő tha-ű,

‘Pranita ŋ, nadeňn ka.

Nathǔ ka thaphrû thakyaò dò ka thǔ.

Khǐ ka mata laraň bă nathǔ caň khǎ
dò pra lapra pra mwaĩ taiba
nathǔ bakyădò ta mwaĩ khǐ ma ũ
blänmè nathǔ ka cǒ yǔ kō.’

⁴² Bă PőLu dò BaNăBa swaïhtan dǒ YǔDaphao tathabăhyûn khǎ, pra aò bănu kwîcică anānthǔ, “Tarîtakaĩ mwaĩ nathǔ taiba hő pa ūkaň nu, khanthadőn taiba thă pa htǔ YǔDaphao mõnnû cänsǔ naò sadě khǎ ka.”⁴³ Dò bă pra púpra swaïhtan dǒ YǔDaphao tathabăhyûn khǎ, pra äpra cûlai PőLu dò BaNăBa. Pra ūkaň mè mwaĩ YǔDaphao dò pra cǒ mwaĩ YǔDaphao blänmè anaňlan dǒ YǔDaphao tabă. PőLu dò BaNăBa tai sankän anānthǔ dò ka aòmyǔn leň mõ dǒ Bweca akyű anibwan kaň.

⁴⁴ Dò htǔ YǔDaphao mǒnnū cǎnsǔ naò sadī khă, pra aò dő wein kaŭ
ăpra lai aòrúcònču cwaídò ka nahyňn Bweca hwăngao. ⁴⁵ Dò bă YǔDa
khauna usû prakúmaō khă, anănthű thácõnän dau akhaucă, anănthű
htandidò PőLu atamangaō dò taikař nän. ⁴⁶ Bănukhă PőLu dò BaNăBa
mangaõhtan khaăhař dò tai, “Pa ba taiba rîkaō nathű tawhătangaō
bakyădò YeSyü arîkař blänmè nathű cō phinař kō. Ŕ mè mwař nathű
ciran tař nathű nän dő nathű cō kôn dò tamyňn thaplaúthakhă nè. U
ka, kanaíkhă, pa ka lai taiba dő pra cō mwař YǔDaphao hè. ⁴⁷ Bweca
mālan pa tha-ű, ‘Khř daôhtuhtan na takhă dő pra cō mwař YǔDaphao
angă, cwaídò pralau hankhauphao püpра ka naăba tahtacein nè.’

⁴⁸ Dò bă pra cō mwař YǔDaphao nahyňn PőLu atamangaō ũ khă,
anănthű thanaòthasař dau dō htónhtan Bweca hwăngao ũ. Dò pra cō
mwař YǔDaphao dő Bweca rauhtan nän dő ka naăba tamyňn thaplař
thakhă lahan htúhtan prayň YeSyü bănu. ⁴⁹ Thanudò, tathanaòthasař
rîkař bakyădò **Tadau YeSyü** ũ blailan dő kăń ũ akař thadeřba.

⁵⁰ Blänmè YǔDaphao khauna swankamwai wein apradau dō pra cō
mwař YǔDaphao pramu rîdau mwař abwaidau Bweca. Dò anănthű
phyăń sărai PőLu dō BaNăBa htaădò khluswař htankai dő anănthű
kăń. ⁵¹ Akhaucă, PőLu dō BaNăBa tai, “Pa sau lă hă dō nathű hă,” tai
htaădò swařlai dő Wein IKoNă. ⁵² Blänmè pracúhtanphao aò bă Wein
ATi-Ò ūkař aòbwař dō tathanaòthasař dō Bweca Yaò Cănsǔ.

14

PőLu dō BaNăBa bă Wein IKoNă

¹ Bă Wein IKoNă ũ nu, PőLu dō BaNăBa laihtan saô dő YǔDaphao
tathabăhyün dō daòhtulanta. Dò anănthű tadaòhtulan mè ră mwař
raò akhaucă YǔDaphao dō pra cō mwař YǔDaphao ăpra yň YeSyü

mwaĭ Khri.² Blănmè YüDaphao mwaĭ acǒ yŭ lahan swankamwai pra cǒ mwaĭ YüDaphao cwaĭdò ka aò dò thá dǒ ka caka prayŭ YeSyŭ.

³ Blănmè PĕLu dò BaNăBa aòngi mǒ bă Wein ū akaŭ dò taiba ngòn **Tadau YeSyŭ** arîkaĭ khaŭhaĭ. **Tadau YeSyŭ** daôma anănthŭ tamanăñ ciklicingă dò tapròntapr n  ra  cwaĭdò ka da la  d  anănth  tatai baky d  **Tadau YeSy ** ky nibwan   mwaĭ tamwaĭ tac n ang . ⁴ D  pra weinphao lanpha c . Lahan m  a  d  YüDaphao lade n d  lahan m  a  d  pratadaôphao lade n.

⁵ B nukh , pra c  mwaĭ YüDaphao, YüDaphao d  akhauna bwailanthá d  ka phy n s rai d  hwe th  PĕLu d  BaNăBa d  l n.

⁶ Blănm  PĕLu d  BaNăBa theing  tar taka    akhauc , sw lai d  K n LuKoN  b  Wein L TaRa, Wein DeBe d  akaphr kac n. ⁷ D  da htulan le n Bweca hw nga  baky d  YeSy  arîka .

P Lu d  BaNăBa b  Wein L TaRa

⁸ D  Wein L TaRa   prakhande n c  ra  a  lapra. Akhande n c  ra  l  a-a lan kh  akhauc , atau c  da. ⁹ An n san n a  nad n P Lu atada htulan. D  P Lu ubyan n n d  theing  d  a-a  d  tay  d  aka haicein akhauc , ¹⁰ “Saht n ka,” P Lu tai thak  n n. D  thahw  an n saht n d  kh tau. ¹¹ D  b  prak ma  us  P Lu mata   kh , anănth  k kr htan d  LuKoN  atamanga , “U ka, bweca lahan la htan cwa  pralau kay n d  laita  d  pa wein ka  h .” ¹² BaNăBa m , anănth  k  d  bweca Z . D  P Lu m  manga   kh l n akhaucă, k  d  bweca HeMe^f. ¹³ D  Z  ataluhy n m  a  b  wein kh d ndau hti. D  mwa d  Z  apraluta dau d  prak ma  thay  luhtan ta d  BaNăBa d  P Lu a  akhaucă, Z  apraluta dau philai pa ph  lahan d  pha k n b  wein kh d ndau hti.

f 14:12 HeMe Mwa  bweca d  manga ba bweca Z .

¹⁴ Blānmè bă pratadaôphao BaNăBa dò PōLu theingă ta dő pra kŭmaǒ ma ta-ű khă, anānthŭ aikaĩ ahwâncein dò wa;lai dő prakúmaǒ aò dò kākrihtan, ¹⁵ “Kő ngònraň thŭ, nathŭ ma tha-ű mară? Pa mwař pralau kayän cwař nathŭ nè. Pa lai taiba nathŭ tathanaòthasaü rîkař cwaidò nathŭ ka bwaikař tama kahón dò blancein dő Bweca aò. Bweca mè mwař Bweca dő amaň, abaôlan maokhau, hankhau, sútawadau dò ta aò dő akař püraň. ¹⁶ Tasaňkhă lă apwün khă, Bweca bwai pramyö pümyö dő ka mata cwař anānthŭ bathá. ¹⁷ Blānmè Bweca phîlan swařsü dő maokhau, daôphaoňtan thahtan taphaǒ tatha dő akhein dò akhein, phîlan nathŭ ta-an ta-aǒ dò ma bwař nathŭ thá dò tathanaòthasaü akhaucă, daûlaoňtan dő a-aò nè”. ¹⁸ Anānthŭ kākrihtan tha-ű dò khran prakúmaǒ panyä pânsä cwaidò ka cõ luhtanta.

¹⁹ Blānmè YüDaphao aò bă Wein ATi-Ò dò Wein IKoNí lai lahan nicwî prakúmaǒ dò anānthŭ hweř PōLu dò lön. Dò īdò PōLu thŭ hõ akhaucă, cwîhtankai dő wein kwan. ²⁰ Dò bă pracühtanphao lahan aòkhweireň năn khă, PōLu sahtôn dò ceinblan dő wein kař. Dò htŭ naò ladaǒ nu, anăn dò BaNăBa lai dő Wein DeBe.

PōLu dò BaNăBa rauhtan khauna

²¹ Bă PōLu dò BaNăBa aò dő Wein DeBe khă anānthŭ daòhtulan tathanaòthasaü rîkař dò pra äpra yü YeSyü. Htaûdò anānthŭ ceinblan thă dő Wein LüTaRa, Wein IKoNí dò Wein ATi-Ò mwař aò dő Kăn PiCiDÝYă. ²² Dò anānthŭ phîsaòhtan pracühtanphao athá dò phîkhauphî-ă anānthŭ dő ka aòcein aòklôn leřn dő atayü kař. Dò anānthŭ tai, “Pa kaba kon tasărai äraň cwaidò pa ka lainaňba dő **Bweca sükän** ngă nè.” ²³ Dò anānthŭ rauhtan khauna dő ta-aòblon

pūmau kaŭ aò dò takwīthabă dò daû ta-an ta-aǒ dò ālan dő anānthű yǔ Bweca lapra acudein kaŭ.

Taceinblan dő Kăń SİRİYĂ, Wein ATi-Ò

²⁴ Htaŭdò PōLu dò BaNăBa laikā Kăń PiCİDİYĂ dò lai dő Kăń PaPhuLĭ. ²⁵ Dò anānthű daòhtulan tathanaòthasaŭ rîkaĭ bă Wein PeGe dò lailan dő Wein ATaLİYĂ ²⁶ htaŭdò daòhtan súkhlaŭ dau dò ceinblan dő Kăń SİRİYĂ Wein ATi-Ò. Wein ūwein mè mwaĭ kalăń dő ngaò kwīthabăba anānthű cwaídò Bweca kyünibwan ka aò dò tama dő anānthű ma htaŭ hō ūkaŭ ngă. ²⁷ Dò bă anānthű ceintaŭ dő Wein ATi-Ò khă, kā aòrūblon prayă YeSyă dò taiba ta dő Bweca ma hō ta dò anānthű thamă thamă dò mōnhtanba hō khrai dő pra cō mwaĭ YüDaphao ka yǔ YeSyă thamă thamă arîkaĭ. ²⁸ Htaŭdò anānthű aòblon ngî dò pracúhtanphao bă Wein ATi-Ò ū.

15

Ta-aòrūbloncū bă Wein YeRuSyaLe

¹ Bănu saúkhă, pra aò bă Kăń YüDa lahan lai dő Wein ATi-Ò dò thwanlű pra cō mwaĭ YüDaphao mwaĭ prayă YeSyă tha-ű, “Nathű mwaĭ cō dütű nathű taphai kană cwaĭ MoSyě tamālan nu, nathű cō naúba tahtaicein kō.” ² Dò PōLu dò BaNăBa lanhteincū ngî dò anānthű dő tarîtakai ū. Htaŭdò ta rauhtan PōLu, BaNăBa dò pra karu lahan cwaídò ka lai dő Wein YeRuSyaLe dò lai u pratadaôphao dò pradau prapră bakyădò tarîtakai ū angă.

³ Thanudò, ta-aòblon daôlai anānthű dő Wein YeRuSyaLe. Bă anānthű laikā PhoNîSyă Khayain dò Kăń SyaMaRî khă nu, taiba pra aò bănu dő pra cō mwaĭ YüDaphao yǔ YeSyă thamă thamă arîkaĭ. Dò prayă YeSyă püpра thanaòthasaŭ dau. ⁴ Dò bă anānthű laitaŭ Wein

YeRuSyaLe khă, ta-aòblonphao, pratadaôphao dò pradau prapră paõsaûkă mo anänthű. Dò anänthű taiba pra ūkaŭ bakyădò Bweca mata dò anänthű púraň thamă thamă arîkaï.

⁵ Blänmè prayă YeSyă mwaï abakyădò PhaRiSyă ga n sahtôn dò tai, “Pra c  mwaï Y daphao mwaï ayă YeSyă nu, kaba d t  ataphei kan  d  kaba a my n mac  cwa  MoSyă tam lan n .” ⁶ Akhauc , pratadaôphao d  ta-aòblon pradau prapră a r blonc  d  tar taka   .

⁷ D  b  anänthű lanhte nc  bakyăd  tar taka    ng  p  hta  kh , PeTaRu sahtôn d  tai anänthű, “K  thap wa  th , nath  theing , l  r kh  nu Bweca rauhtan kh  d  nath  kl  cwa d  ka da htulan tathana thasa  r ka  d  pra c  mwaï Y Daphao kl  cwa d  anänth  ka nahy n d  y  YeSyă ng . ⁸ D  Bweca mwaï atheing  pra p pra thauth  nu, da la htan abath  pra c  mwaï Y Daphao. D  ph  anänth  Bweca Ya  C ns  cwa  aph  pa n .

⁹ Akhauc , pra c  mwaï Y Daphao d  pa m  Bweca bwai cwa c . Mwa d  anänth  y  Bweca akhauc , Bweca ka maphu mabl  anänth  athauth  n . ¹⁰ D  tabw  taya  ht  d  pa d  pa ph ph  l  niharu ya  c  ka  nu, kanaikh , nath  da oya  pra c  mwaï Y Daphao mar ? Ta-  mwaï nath  math htan Bweca n . ¹¹ Mwa d  **Tadau YeSy ** aky nibwan akhauc , pa y  d  pa na ba tahtaicein cwa  anänth  n .

¹² D  pra a  b nu p pra, a thua pr n d  nad n BaN Ba d  P Lu tatai bakyăd  Bweca da ma anänth  taman n ciklicing  d  tapr ntapr n th lahan d  pra c  mwaï Y Daphao akl  tham  tham  ar ka . ¹³ D  b  anänth  manga  hta  kh , YaKo^g tai, “K  thap wa  th , nad n ka. ¹⁴ S Mo PeTaRu taila htan h  taht htan ar kha  lablan bakyăd  Bweca ura  pra c  mwaï Y Daphao tham  d 

g 15:13 YaKo m  mwaï YeSy  p  d  mwaï pratyan Li YaKo lapra.

rauhtan anānthū dō ka htūhtan apralau nè.¹⁵ Ta ū mwaī cwaī pahwī tatyān yaō̄ tha-ū,

¹⁶ Htū naòkhā, khī ka cein baòhtan raò DaWī cǎn^h lanpron dō maraò ta acabya cakaī.

¹⁷ Pra cō̄ mwaī YuDaphao ka kwan **Tadau**.

Pramyō̄ karu pūmyō̄ mwaī khī kāhtan dō khī myan ka kwān **Tadau**.

¹⁸ Ū mè mwaī Bweca tataitheingă saūyaō̄ lāniharu.”

¹⁹ Dò YaKo tai leī, “Thanudò, khī usū dō pa cō̄ kōn madidaòdidān pra cō̄ mwaī YūDaphao mwaī ablancein dō Bweca aò kō.²⁰ Pa kōn tyan theingăba anānthū li dō taiba anānthū dō ka cō̄ an ta-an dō ngòn luhtan tayòntakan dō ka reī talankamā mukhaū. Dò cō̄ ba an thwī dō taphaotayū dō ta caûthū nān kō.²¹ Marātaimè, ngòn phahtan hō̄ MoSyē tamālan lāniharu bă YūDaphao mōnnū cānsū pū sadī dō YūDaphao tathabāhyūn dō ta daòhtulan nān dō wein pū wein kaŭ hō̄.”

Tatyānli dō pra cō̄ mwaī YūDaphao aò

²² Bānu htaūdò, pratadaôphao, ta-aòblon pradau prapră dō ta-aòblonphao pūpra htaō̄ YaKo tamangaō̄ dō rauhtan pra dō anānthū klā lahan dō ka thonlai blon PōLu dō BaNăBa dō Wein ATi-Ò. Dò rauhtan SīLa dō YūDa mwaī ngòn kā nān dō BaSaBă. SīLa dō YūDa mè mwaī pra htū khau dō anānthū klā.²³ Dò thonlai li dō anānthū tyan tha-ū, “Kō̄ thapūwaī aò bă Wein ATi-Ò, Kăn SīRīYă dō Kăn KiLiKīYă, nathū mwaī pra cō̄ mwaī YūDaphao dō htūhtan pa thapūwaī dō yă̄ YeSyă̄ akhaucă, pa, pratadaôphao dō ta-aòblon pradau prapră mangaō̄ raōrī nathū.²⁴ Pa nahyūn pra dō pa klā lahan,

h **15:16** *DaWī cǎn* thayūtai *Dawī* dō aswīlān tapaō̄ sūkă̄n.

lai mangaő didaodidăn nathű dò magwaô nathű blänmè pra ūkaŭ nu cő mwaň pa daôlai kő.²⁵ Akhaucă, pa htaôcü dò rauhtan pra lahan mwaň pa thapúwaň dő pa batha BaNăBa dò PĕLu dò daôlai dő nathű aò.²⁶ Anănthű mè mwaň pra phîlan tháthamyňn dő **Tadau YeSyú** Khrī angă.²⁷ Dò pa daôlai YüDa dò SîLa dő ka taiba nathű tarîtakaň lamyanhtein dò pa tyan nè.²⁸ Bweca Yaò Cănsü bathá dò pa bathá saô dő pa cő kôn ma ähtan tabwî tayaő htû dő nathű nănkhau, blänmè nathű ba ma tamălan aò dő kală ūkaŭ.²⁹ Tamălan ūkaŭ mè mwaň, cő ba an ta-an mwaň ngòn luhtan tayontakan, thwî dò taphaotayû dő ta caûthű năn. Dò reî talankamā mukhaŭ ka. Nathű mwaň ma tha ū mè, mwaň nathű mata akôn aba nè. Taraõrî kaba nathű saôka.”

³⁰ Dò bă pra mwaň ngòn daôlai năn ūkaŭ laitaň dő Wein ATi-Ò khă, anănthű kă aòrûblon prayû YeSyú dò phîlan li dő anănthű philai.

³¹ Dò bă anănthű phahtan li ū khă, anănthű thanaòthasaü dau dő tataisankăń anănthű.³² Cwai YüDa dò SîLa mwaň pahwî nu, anănthű taisankăń dò phîkhauphî-ă prayû YeSyú dő tamangaő ämwăń.³³ Dò anănthű aò bănu lacü htaûdò prayû YeSyú ūkaŭ daôcein anănthű mo mo cwaïdò ka ceinblan dő pra daôlai anănthű aò.³⁴ (Blänmè SîLa bwailanthá dő aka aòkař bă Wein ATi-Ò ū.)³⁵ Mwaň PĕLu dò BaNăBa nu, aòkař lein bă Wein ATi-Ò dò anănthű dò pra karu äpra daòhtulan bloncü tathanaòthasaü rîkař bakyädò **Tadau YeSyú**.

PĕLu talai nă blan lablan

PĕLu dò BaNăBa lanphácü

³⁶ Cöyû cõngi dò, PĕLu tai BaNăBa, “Pa ka lai aòrûblan prayû YeSyú aò dő wein püwein kaň bă pa kalăń daòhtulan tathanaòthasaü rîkař bakyädò **Tadau YeSyú** cwaïdò pa ka theingă anănthű ta-aòmyňn ma

thamă pè.”³⁷ Dò BaNăBa mè thayű kālai blon leň YoHa MaKŭ.

³⁸ Blänmè mwaídő YoHa MaKŭ swaipa hő anānthű bă Kăn PaPhuLĭ dò cő makű leň anānthű tama akhaucă PĕLu nithû dő cő kôn kā pè anān kō. ³⁹ Thanuddo PĕLu dò BaNăBa mangađ-ăcū dő tarîtakař ū dò naòdwankhă, anānthű lanphácū hè. Dò BaNăBa kā YoHa MaKŭ dò daò lai súkhlař dau dő khönsúkhau KūPrū.

PĕLu dò SăLa tataiba Wein YeRuSyaLe ta-aòblon taciran rîkař

⁴⁰ Mwař PĕLu nu, rauhtan SăLa. Dò prayű YeSyű bănu kwîthabă dő Bweca akyünibwan ka aò dò anānthű htařdò anānthű swaïhtan bănu

⁴¹ dò kālai Kăn SăRîYă dò Kăn KiLiKîYă. Dò anānthű phîkhau phî-ă, macein maklôn ta-aòblon ūkař bănu.

16

¹ Htařdò, PĕLu dò SăLa laitař dő Wein DeBe dò LăTaRa. Bă Wein LăTaRa ū pracühtanphao myan TiMoThe aò la pra. Amađ mwař YăDaphao mwař ayű YeSyű blänmè aphă cő mwař YăDaphao kō.

² Pracühtanphao aò bă Wein LăTaRa dò IKoNî tai dő TiMoThe mwař pra raò lapra.^{i 3} Dò PĕLu thayű kātau blon năń. Blaňmè, YăDaphao aò bănu püpра theingă TiMoThe aphă mwař Grîphao akhaucă, PĕLu dütű TiMoThe ataphei kană. ⁴ Dò bă PĕLu, SăLa dò TiMoThe laitař wein lawein htař lawein khă, taiba prayű YeSyű dő tamālan athű mwař pratadaôphao dò ta-aòblon pradau prapră bwailan bă Wein YeRuSyaLe. ⁵ Bănukhă, ta-aòblon ūkař atayű YeSyű saòhtan dò prayű YeSyű áhtanrûhtan püdař.

PĕLu aò dò ta-usû bă Wein Tro-A

ⁱ **16:2** Wein LăTaRa mè aò dő Wein IKoNî abalan lapá dò aòcôncű main nûsú hő.

⁶ PőLu dò angòn laikā Kăń PhruKŶYă dò KaLaTĭ . Blănmè Bweca Yaò Cănsű khran anănthŭ dő ka cő daòhtulan bă Kăń ASŶYă kaŭ. ⁷ Dò bă anănthŭ laitaŭ phyûn Kăń MuThĭYă khă, maywăń cwaídò ka laiba dő Kăń BiThuNŶYă. Blănmè YeSyŭ Yaò Cănsű khran anănthŭ. ⁸ Thanudò, anănthŭ kălai Kăń MuThĭYă dò lailan dő Wein Tro-A. ⁹ Dò bă mĕnnna khă, PőLu usû ta-usû dő Wein MaKeDŎNŶYăphao lapra sahtôn dò kwĭcică năn, “Khanthadŏn laikā dő Kăń MaKeDŎNŶYă dò makŭ saô pa ka” . ¹⁰ PőLu usû ta-usû ũ htaŭdò pa theingă ywăń ywăń dő Bweca kăhtan pa dő kaba daòhtulan tathanaòthasaŭ rîkař bă Kăń MaKeDŎNŶYă, akhaucă pa pran dő ka lai bănu lablanhtein.

LuDĭ yŭ YeSyŭ

¹¹ Dò pa daòhtan sŭkhlaŭ dau bă Wein Tro-A dò lai dő khănsűkhau SuMoThaRiKĭ. Dò htŭ naò ladaň khă, pa laitaŭ dő Wein NaPŐLi.

¹² Htaŭdò, pa tau dő khăn khau dò lai bă Wein PhĭLĭPi ^j. Wein ū aò dő RŎMe tapain kală dò mwař wein arădau lawein dő Kăń MaKeDŎNŶYă. Dò pa aò bă wein ladaň nă̄ daň. ¹³ Dò bă YŬDaphao mĕnnu cănsű khă, pa nithû dő ka usûba kalăn thabă^k bă sŭlaň phră akhaucă, pa swařhtan dő wein kwan dò lai bănu. Dò bănu, pa usû pramu lahan aòrăbloncă dò pa sanăń aò mangaňta dò anănthŭ. ¹⁴ Dò dő pra nadeňn ta aklă, pramu myan LuDĭ aò la pra. Anăń aò dő Wein Thu-ATĭRa dò amakămakař tayă ngaudau. Anăń mwař pra thabăhtan Bweca dò Bweca daôtheingă napau năń dő ka yŭ PőLu tamangaň.

¹⁵ Thanudò anăń dò ahyûnphao phănpħao blönsű. Htaŭdò, kămo pa

^j 16:12 Wein NaPŐLi dò Wein PhĭLĭPi aò aòcôncă main lasă.

^k 16:13 *kalăn thabă* YŬDaphao rădò anănthŭ thabă mĕ, cănbălă cu deňn akhaucă, bă anănthŭ tathabăhyûn cő aò kalăn nu, laicòncă dő sŭlaň phră dő ka thabă ngă.

dő ka laili dő ahyûn. Dò kwîcică pa, “Nathű mwaĭ bwai khĭ cwaĭ prayň YeSyü ywän ywän nu, lai aò saô dő khĭ hyûn ka.” Anän kā pa taŭ pa cŭ nän.

PōLu dò SîLa ba aò dő htòn kaŭ

¹⁶ Bă Wein PhîLiPi ũ, cwän pramuphao aò lapra. Pramuphao ũ tasûtaná daò nän dò tai yaǒ ta ka htûhtan cûlangă dò manaŭ dau rwän dő abweca thûlahan ngă. Ba la daǒ, bă pa lai dő kalän thabă khă, pa nikăsaû nän. ¹⁷ Dò anän cûhtan PōLu dò pa dò kâkríhtan, “Kõ, pra ūkaŭ mè mwaĭ Bweca krauyaò dau khlõn lapra akhîpra dò ka taiba nathű dő Bweca ka htaicein nathű thamă thamă arîkař nè.”

¹⁸ Pramuphao ũ cŭ dò kâkrí, kâkrí cwaĭ tha-ű lacŭ akhaucă, PōLu thâdidaodidän dau. Dò PōLu blancein, “Dő *YeSyü Khrî* amyan, khĭ mâlan na, swaîhtankaï dő pramuphao ũ akaŭ ka,” anän tai tasûtaná dò lablanhtein, tasûtaná swaîhtankaï.

¹⁹ Dò bă pramuphao ũ abweca ūkaŭ theingă akalän manaŭ rwän cō aò pè khă, cyan PōLu, SîLa dò cwîtau dő taciran kalän bă prapainta ūkaŭ aò dò tai, ²⁰⁻²¹ “Pra ūkaŭ mè madidaodidän bă pa wein kaŭ dò thwanlû htandidò RöMe tamâlan. Dò pa aòmyûn macŭ atathwanlû cǒ da kǒ.” Pramuphao abweca ūkaŭ taiba prapain wein ūkaŭ.

²² Pra āpra htandidò PōLu dò SîLa blon dò anänthű. Dò prapain wein ūkaŭ mâlan dő ka aikař PōLu, SîLa hwâncein dò teñ anänthű.

²³ Teînsă anänthű htaûdò saulan dő htòn kaŭ. Dò mâlan htòn khau dő ka paôcein raò PōLu dò SîLa. ²⁴ Dò htòn khau ũ ma cwaĭ anänthű mâlan dò saulan PōLu dò SîLa dő htòn akaŭ khlõn ladaò dò klöncean anänthű khandein.

²⁵ Dò bă mõn cakû na khă, PōLu dò SîLa kwîthabă dò thapaô htònhtan Bweca. Dò pra aò bă htòn kaŭ nadеin anänthű tathapaô.

²⁶ Bănukhă, hankhau kakhyaô dau khyaò dò htòn kakhyaô laǒ lama taǔdő akăndă. Dò htòn kadăn püba mõnhtan lablanthein dò pûhta aò dő htònphao püpra lòn cablukaï laǒ. ²⁷ Dò bă htòn khau ũ khyaòhtan dò usû htòn kadăn camõnkaï püba khă, anîthû htònphao swaïkaï laǒ hǒ. Akhaucă, baihtan anisein dő ka mathû taǒ anän. ²⁸ Blänmè PõLu kâkríhtan, “Cõ mathû taǒ na nän ka. Pa aò bă-ű laǒ püpra nè.” ²⁹ Dò htòn khau ũ kwî mîhtön dò naǔlan phrai dő htòn kaŭ aò dò tathahwathadei dau dò htukanwaïlan dő PõLu dò SîLa langă.

³⁰ Htaǔdò, kâhtan PõLu dò SîLa dő htòn kwan dò tai anänthû, “**Tadau** thû őn, cwaïdò khî ka pwünblu dò taciran mè, khî kôn ma tară?” ³¹ Dò anänthû taicein, “Cwaïdò na dò na hyûnphao phänphao ka pwünblu dò taciran nu, yû YeSyû ka.” ³² Htaǔdò PõLu dò SîLa daòhtulanba anän dò pra aò dő ahyûn kaŭ püpra dő tathanaòthasaü rîkaï bakyädò **Tadau YeSyû**. ³³ Dò bă-ű mõnna khă, htòn khau ũ kâtau PõLu dò SîLa, dò cănblîba anänthû takeï, htaŭ anän dò ahyûnphao phänphao püpra blönsû lablanhtein. ³⁴ Htaǔdò, kâcein PõLu dò SîLa dő ahyûn dò phî-an phî-aǒ anänthû. Dò mwaïdő anän dò ahyûnphao phänphao yû hĕ Bweca akhaucă anänthû thanaòthasaü dau.

³⁵ Htû naò laraò khă, prapain wein ūkaŭ daôlai yĕ lahan dő htònkhau aò cwaïdò ka blailûkaï PõLu dò SîLa. ³⁶ Akhaucă, htònkhau tai PõLu, “Prapain ta ūkaŭ mālan dő kaba blailûkaï na dò SîLa akhaucă, swaïhtan dò tauba raò raò ka.” ³⁷ Blänmè PõLu taicein yĕ ūkaŭ, “Pa mwaï RõMe súkänphao. Pa cõ ma takamā laraŭ raŭ blänmè anänthû teïn pa dő prakûmaõ langă, htaǔdò saulan pa dő htòn kaŭ. Dò kanaïkhă, anänthû thayû daôswaïhtan hu pa. Pa cõ swaï kõ. Daôlaitaŭ prapain wein ūkaŭ dő ka blailûkaï pa ka.” ³⁸ Dò yĕ ūkaŭ cein taiblan PõLu tamangaõ dő prapain wein aò dò bă anänthû

nahyň dő PőLu dò SǐLa mwař RōMe sǔkānphao khă, tharõn thahwa dau.³⁹ Akhaucă, anānthŭ lai kwīcică PőLu dò SǐLa htaúdò thonhtan dő htòn kwan dò kwīcică dő ka swařtankař bă Wein PhíLíPi.⁴⁰ Dò PőLu dò SǐLa swařtan dő htòn kwan htaúdò lai dő LuDí hyûn. Dò bănu, anānthŭ dò prayň YeSyň usûcŭ dò phíkhauphî-ă prayň YeSyň. Htaúdò swařtau dő wein karu.

17

Tadaòhtulan bă Wein TheSaLaNǐ

¹ PőLu dò angòn kälai Wein APhiPőLi dò APoLoNÝYä dò anānthŭ laitař dő Wein TheSaLaNǐ. Dò bă-ű nu YüDaphao tathabăhyûn aò lama. ² Dò PőLu htan dő YüDaphao tathabăhyûn kař cwař ahtön aò. Dò YüDaphao mõnnû cänsü nu, taiprwařba prakúmař bakyădò Li Cänsü tatyán thyň sadř kalän. ³ Dò tailařhtan *Khrī, prakahtütadau* kaba konba khanba ta dò ka thamyňntancein dő tathŭ. Dò bă PőLu taiba anānthŭ, “YeSyň mwař khĭ daòhtulanba nathŭ aríkař ūpra nu, mwař *Khrī, prakahtütadau* nè. ⁴ Dő aklă YüDaphao lahan yň PőLu tamangař dò cühtan YeSyň cwař PőLu dò SǐLa. Gríphao mwař abwaidau Bweca ūpra dò pramu dő arídař cühtan saô YeSyň cwař PőLu dò SǐLa. ⁵ Blänmè YüDaphao ūpra thácõnän anānthŭ akhaucă, kärüblon prakaränkată aò bă khlai khau khlai lòn lahan cwařdò wein lawein dau ka caka PőLu dò SǐLa. Dò anānthŭ nař kwan PőLu dò SǐLa bă YăSò hyûn cwařdò ka cwíhtan dő prakúmař langă. ⁶ Blänmè mwařdő anānthŭ kwan cő lař akhaucă, anānthŭ cwíhtan YăSò dò prayň YeSyň lahan bă prapain wein aò dò kákrihtan, “Pra ūkař nu madidaòdidän ta dő kalän pükau nè. Kanařkhă, alaitař dő pa wein kař hő. ⁷ Pra kā aò anānthŭ dő ahyûn mwař YăSò . Dò anānthŭ püpра

mè htandidò RōMe cahwa dau atamālan dò tai dő acahwa dau karu ào lapra. Amyan mwaï YeSyū nè.”⁸ Dò bă prapain wein ūkaŭ dò pra lai aòrūcòn bănu nahyûn tamangaň ū khă, anānthû thádidaodidăñ dau.⁹ Prapainta kwîblai YaSò dò prayû YeSyû htaûdò bwaicein anānthû.

Wein BeRīYaphao yû YeSyû

¹⁰ Lablanhtein bă mõnna khă, prayû YeSyû thonlai PôLu dò SîLa taûdô Wein BeRîYâ. Dò bă anānthû laitaň khă laihtan dô YûDaphao tathabâhyûn.¹¹ Dò pra aò bă Wein BeRîYâ ūkaŭ mè, atabwaithau bwaithâ raò khlõndò pra aò bă Wein TheSaLaNî. Anānthû mè nadeñ Bweca hwângao dô tathau-aò thá-aò akaü. Dò anānthû malü Li Cânsû tatyân ladaň htaň ladaň cwaídò ka theingâ PôLu tamangaň tû cõ tû.¹² Akhaucă, YûDaphao ápra yû YeSyû dò Grîphao pramu mwaï arîdaü ápra dò Grîphao prakhaü ápra yû saô YeSyû.¹³ Blänmè bă YûDaphao aò dô Wein TheSaLaNî nahyûn PôLu daòhtulan Bweca hwângao bă Wein BeRîYâ khă, anānthû laihtan bă Wein BeRîYâ dò swankamwai prakümaň dô ka matahtaô tahtwän ta.¹⁴⁻¹⁵ Dò bănu, prayû YeSyû lahan thonswaihtan cõn PôLu dô sûtawadau lablanhtein dò lai leň dô Wein AThe. SîLa dò TiMoThe mè aòkaň bă Wein BeRîYâ akhaucă, rîdò pra thonswai PôLu ūkaŭ ceinblan dô Wein BeRîYâ khă nu, PôLu mácein anānthû dô ka cein taiba SîLa dò TiMoThe cwaídò ka lai phrai bă a-aò.

PôLu bă Wein AThe

¹⁶ Dò bă PôLu aòhaü SîLa dò TiMoThe bă Wein AThe khă, mwaídô a-usû tayontakan aò-ă akhaucă, athápla dau.¹⁷ Thanudò, anän lai dô YûDaphao tathabâhyûn dô mangaň blon ta dô YûDaphao dò pra cõ mwaï YûDaphao dô bwaidau Bweca. Dò PôLu lai dô klâ kaü pûdaň

pǔdaǒ dò mangaǒ blon dò pra mwaĩ a-usû. ¹⁸ Dò dǒ aklă lahan mè pra nithû nihwîta aò nǚ mau. Lamau mè ĚPiKŬRŬphao dò lamau mè SaTŎEphao. Dò bă anānthŭ mangaǒ-ă dò PŎLu htaŭkhă, lahan tai “Anăn mwaĩ pra kahōn dò taibe yaŭ ta.” Dò mwaídő PŎLu daòhtulan YeSyű rîkaĩ dò tathamyňntancein rîkaĩ akhaucă, pra karu lahan tai, “Anăn tai bakyădò sŭkăń karu abweca rîkaĩ nè.”

¹⁹ Thanudò, anānthŭ kăhtan PŎLu dǒ wein kònci kalăń aòrübłoncū dǒ kû ARePaGu. Dò tai PŎLu, “Pa thayă theingă na tathwanlŭ athă dǒ pa cǒ nahy nba m  lakhan lakhan. ²⁰ Na tathwanlŭ mwaĩ taciklicingă dò pa thayă theingă atathay tai mwaĩ tară.” ²¹ Anānthŭ tai tha- , mar taim  Wein ATephao dò pra cǒ mwaĩ Wein ATephao lahan mala  tasa khă d  tamanga  blonc  d  nad n tar taka  athă mwaĩ a-a htan akhaucă l .

²² Thanud , PŎLu saht n d  wein kònci langă d  tai, “Wein ATephao  n, kh  us  nath  bwa dau ra  tab  d  ta p ra  aka .

²³ B  kh  tauli d  nath  tathab  kalan b  wein ka  kh , kh  us  talu kal n laka  kakhau nu takrailan, ‘Bweca mwa  pa c  theing  lapra ang ’. Akhauc , kana kh , kh  ka taiba nath , Bweca d  nath  thab htan d  c  theing  lapra ar ka  n . ²⁴ Bweca   ba lan hankhau d  ta-a  d  aka  p ra . D  mwa  hankhau d  maokhau aBweca d  c  a  b  taluh n d  pralau ba  d  cu e n aka  k . ²⁵ Mwa d  an n ph lan pra p pra d  th thamy n, tathacein thalai tagh  d  ta p ra  akhauc , an n c  lo d  pralau ka maba n n ta lara  ra  k . ²⁶ D  pralau lapra nu, Bweca da ht htan pramy   my  d  da -a  an nth  d  hankhau kal n p  ka . D  Bweca bwaiya  pramy   my   ka  kal nkaba d  tasa kh  d  aka a  ng . ²⁷ Bweca mata tha-  mwa  cwa d  pralau ka kwan n n. D  bac ba pa mwa  kwan nu, pa ka us  n n. Mwa  tai tha   bl nm  Bweca c  a y  d  pa k . ²⁸ Mwa d 

Bweca akhaucă, pa aòmyňnba, pa khyaôrai da dò pa maba ta. Cwaï pratyani li kakõn tai, “Pa mwaï aphao lò”. ²⁹ Dò pa mwaï Bwecaphao akhaucă, pa cõ ră nithû dõ Bweca thalyûndò tayòntakan dõ pralau ma dò htû, rwän, lön cwaï atatheikhau theingă kõ. ³⁰⁻³¹ Bweca aò dò tasaňkhă dõ ka ciran pralau hankhauphao cõn cõn. Dò arauhtan pra lapra dõ ka ciranta. Dò Bweca daôthamyňnhtancein hõ nän cwaïdò pra púpra ka theingă anän mwaï praciranta. Lă apwün bă pralau cõ theingă mõ Bweca khă, Bweca utalu ta blänmè kanaïkhă, Bweca mālan pra aò dõ kalän pükau ka sanlanceinthá.”

³² Bă kònçiphao nahyün PõLu tatai bakyădò tathamyňnhtancein dõ tathă khă, pra lahan thangă nän blänmè akaru lahan tai, “Bă naò khă, pa thayă nahyün mõ tarítakaï mwaï na tai ũ. ” ³³ Akhaucă, PõLu swaihtan dõ kònçiphao aklă. ³⁴ Blänmè pra lahan cühtan PõLu dò yă YeSyă. Dõ aklă nu, kònçiphao Da-ONÜCi, pramu mwaï amyan DaMaRă dò pra karu pá saô.

18

PõLu aò bă Wein KoRinThu

¹ Bănu htaüdò, PõLu swaihtan dõ Wein AThe dò laitaü bă Wein KoRinThu . ² Bănu, anän usû pra thamă thawa laphau. Awa myan mè AKÜLa dò amă myan mè PriSaKÜLa. AKÜLa mwaï YüDaphao dõ aòlan bă Kăn PòTu. Dò mwaïdõ RöMe cahwa dau KlòDõ mālan dõ YüDaphao púpra ba swaihtankaï dõ Wein RöMe kaü akhaucă, anänthă swaihtan dõ Kăn ITaLiYă dò lai aò bă Wein KoRinThu ū cõ ngi mõ kõ. ³ Anänthă mwaï prasacän cwaï PõLu akhaucă, PõLu lai aòblon, mablon dò anänthă. ⁴ Dò bă YüDaphao mõnnû cänsü pü sadř

nu, PōLu laihtan dō YūDaphao tathabāhyūn. Dò anān mangaǒ blon, dō nicwī YūDaphao dō pra cō mwaĭ YūDaphao dō ka yū YeSyū.

⁵ Bă SīLa dō TiMoThe aò dō Kăn MaKeDōNīYă laitaű khă, PōLu phīlan asaňkhă laölän dō tadaöhtulan dō takhanthá bă YūDaphao langă dō YeSyū mwaĭ **Khrī, prakahtütadau.** ⁶ Blänmè YūDaphao htandidò dō taikař năn. Thanudò, PōLu blantakhaǒ anān htaň karňlan ahwăncein dō tai, “Khī saulī dō nathū hō¹. Kanaňkhă, khī ka tau daöhtulanba dō pra cō mwaĭ YūDaphao.”

⁷ Htaňdò, PōLu swaňhtan bă YūDaphao tathabāhyūn dō lai dō TīTu YūStu hyūn. TīTu YūStu mwaĭ pra cō mwaĭ YūDaphao dō thabăhtan Bweca dō ahyūn aò bă YūDaphao tathabāhyūn hti. ⁸ YūDaphao tathabāhyūn khau KhrīSaPho dō ahyūnphao phănpħao pǔpra yū YeSyū. Dò Wein KoRinThupħao āpra mwaĭ anahyūn PōLu tamangaǒ nu, yū YeSyū dō blōnsň.

⁹⁻¹⁰ Ba lana, Bweca mangaǒ dō PōLu dō ta-usûyaǒ tha-ű, “Cō tharǒn ka. Khī aò dō na dō pra makarän na cō da lapra lapra kō. Dò bă wein kaň ũ, khī pra aò āpra akhaucă, daöhtulan leň ta dō cō aòthu ka.”

¹¹ Thanudò, PōLu aò bă Wein KoRiThu lanein dō sū lă dō thwanlŭ ngòn Bweca hwăngaǒ.

¹² Bă RōMe pradau GaLiYo pain Kăn AKhăYa khă, YūDaphao aörübloncū dō lai cyan PōLu. Dò anānthū cwîhtan PōLu dō kalän ciran ¹³ dō tai, “Pra ūpra nicwī prakūmaǒ cwaídò ka thabăhtan aBweca dō makař RōMe tamālan nè.” ¹⁴ Dò bă PōLu nař taiceinblan anānthū khă, RōMe apradau GaLiYo tai YūDaphao, “Tarítakař ũ, ba mwaĭ răn takamā dau dō takeř talaò mè, khī ka nadeň nathū tabwai

¹ 18:6 Dō Li Cănsň tatyan kahti mè mwaĭ, ‘thwî aò dō nathū khauklao khau,’ atathayūtai mwaĭ, ‘Bweca ba ciran nathū mè cō bakyă pè dō khī laraň raň pè.’

takamā dő anän khau.¹⁵ Blänmè nathū lanhteincū yaŭ bakyadò nathū YuDaphao tamalan dò tarítakař karu akhaucă, ciran tař nathū ta ka. Khī cō thayū ciran kō.”¹⁶ Dò khluswaikař YüDaphao ūkař dő taciran kalän.¹⁷ Dò ngòn cyan YüDaphao tathabahyün khau SōSaTeNe dò teř nän bă taciran kalän. Blänmè RōMe apradau GaLiYo cō bwaithau bwaithá dő tarítakař ū kō.

PōLu taceinblan dő Wein ATi-Ò

¹⁸ PōLu aòblon htein dò prayū YeSyū bă Wein KoRinThu lacū dò mangař rařrī anänthū htař kā PriSaKīLa dò AKūLa dò lai dő Kān SīRīYā. Dò bă anänthū laitař Wein KeHaRīYā^m khă, PōLu rīthalän akhauklařⁿ mwařdō a-aò dò ata-řlanyälan akhaucă.¹⁹ Blänmè bă anänthū tař Wein ĚPhēSu khă, PōLu daô-aòkař PriSaKīLa dò AKūLa bă wein ū akař. Mwař anän mè, alaihtan dő YüDaphao tathabahyün dò mangař blon ta dò YüDaphao.²⁰ Dò anänthū kwicică PōLū dő ka aòngř blon dò anänthū blänmè PōLū cō ūlan kō.²¹⁻²² Blänmè rīdò PōLu swařhtan mè, tai anänthū, “Bweca tathayū ba aò mè, khī ka ceinblan mō dő nathū aò.” Htařdò daòhtan súkhlař dau bă Wein ĚPhēSu dò pyälan bă Kān YüDa, Wein KēSāRīYā dò ceinhtan dő Wein YeRuSyaLe dò mangař rařrī ta-aòblonphao. Htařdò, anän cein leř dő Wein ATi-Ò.

PōLu talai thyřn blan lablan.

^m 18:18 KeHaRīYā mè mwař Wein KoRiThu súkhlař dau kalän aòhtôn.

ⁿ 18:18 YüDaphao ahtön aò dő pra lapra pra ba ma ta-řlanyälan dò Bweca dő ka bwaicänsř anän khă nu, cō ba rīkař kalu dò kamaoswan. Ba htař mè, kaba rīthalän lař.

²³ Dò PōLu aò bă Wein ATi-Ò ngĩ pè, htaǔdò anǎn swaihtan dò kālai Kǎn KaLaTǐ dò PhruKǐYǎ dò phīkhauphī-ǎ pracūhtanphao pǔpra.

APoLo bă Wein ĚPhēSu dò KoRiThu

²⁴ Bǎnukhǎ, APoLo laitaű bă Wein ĚPhēSu. Anǎn mwaĭ YǔDaphao aòlan bă Wein ALèSǎnDǐYǎ. Dò anǎn mwaĭ pra mangaǒta cǎn dò theingă napau raò Li Cǎnsǔ tatyān. ²⁵ Amalǔba *Tadau YeSyǔ* khlaikhłön dò daòhtulan *Tadau YeSyǔ* rīkaĭ amwaĭ acǒn laǒkaű laǒthá. Blǎnmè atheingă sǐ prablōnsǔ YoHa tablōn hò. ²⁶ Dò anǎn laihtan dő YǔDaphao tathabăhyûn dò cā mangaǒta khaŭhai. Bǎnukhǎ, PriSaKǐLa dò AKǔLa nahyǔn atathwanlǔ dò kātau kanei nǎn dò taiprwaĭba byan nǎn bakyădò Bweca akhlaikhłön. ²⁷ Dò bă APoLo thayǔ lai dő Kǎn AKhǎYa khǎ, prayǔ YeSyǔ aò bă Wein ĚPhēSu phīkhauphī-ǎ nǎn dò tyanba anǎn ngă li dő pracūhtanphao aò bă Kǎn AKhǎYa cwaĭdò ka kāsaû APoLo. Dò bă alaitaű khǎ, macǔ makǔ ywǎn prayǔ YeSyǔ dő Bweca kyǔnibwan akaŭ. ²⁸ Dò anǎn mè theingă byan raò Li Cǎnsǔ tatyān dò taicein saû YǔDaphao bă prakǔmaǒ langă khaŭhai dő YeSyǔ mwaĭ *Khrī, prakahtútadau* rīkaĭ.

19

PōLu aò bă Wein ĚPhēSu

¹ Dò bă APoLo aò dő Kǎn AKhǎYa Wein KoRiThu khǎ, PōLu kālai Kǎn GaLaTǐ dò PhruGǐ dò laitaű dő Wein ĚPhēSu. Dò bǎnu a-usû pracūhtanphao lahan ² dò htu anǎnthǔ, “Nathǔ yǔ YeSyǔ htaǔdò nathǔ manaű hő lǒ Bweca Yaò Cǎnsǔ ya?” Dò anǎnthǔ taicein, “Cǒ, Bweca Yaò Cǎnsǔ tai mè, pa cǒ nahyǔnba lakhan lakhan mǒ kǒ.”

³ Thanudò, PōLu htu thǎ, “Nathǔ blōnsǔ dő hǒpă tablōn? Dò anǎnthǔ taicein, “Mwaĭ prablōnsǔ YoHa tablōn.”

⁴ Dò PőLu tai, “Prablōnsű YoHa tablōn mè mwaĭ tasanlanceinthá atablōn nè. Blānmè YoHa tai ngòn dő ka yǚ pra lai dő akakhyǚ lapra. Dò pra dő YoHa tai arîkaĭ ūpra mè mwaĭ YeSyŭ nè.” ⁵ Dò bă anānthǔ nahyǚn PőLu tamangaǒ ū khă, anānthǔ blōnsű dő **Tadau YeSyŭ** amyan. ⁶ Dò PőLu bwaihtan acudein dő anānthǔ nānkhou dò bānukhă Bweca Yaò Cănsű lailan dő anānthǔ nānkhou dò anānthǔ mangaǒ tamangaǒ karu dò tailaǒhtan Bweca tamangaǒ. ⁷ Dò pra aò bānu laǒlān ka aò lasūnű pra.

PőLu bă Kăń ASIŶYă

⁸ Dő thyǚn lă akaŭ nu, PőLu laihtan dő YǔDaphao tathabăhyûn dò mangaǒ-ă dò ngòn khaŭhai bakyădò **Bweca sükăń** arîkaĭ dò nicwî ngòn cwaĭdò ka lainaūba dő **Bweca sükăń** kaŭ. ⁹ Blānmè pra lahan nu, khauklao saò, cǒ yǚ dò ni **Tadau YeSyŭ** khlaikhlōn dő prakŭmaǒ langă. Thanudò, PőLu kā swaĭhtan pracŭhtanphao dő anānthǔ klă. Dò pracŭhtanphao ū mau lai aòblon PőLu bă TuRaNu tamalű kalăn pǔdaǒ pǔdaǒ dò PőLu thwanlű dò mangaǒ bloncű dò pra aò bānu.

¹⁰ PőLu ma tha-ű nǚ nein bă Wein ĚPhēSu akhaucă, YǔDaphao dò pra cǒ mwaĭ YǔDaphao ăpra aò bă Kăń ASIŶYă nahyǚnba Bweca hwăngāo.

¹¹ Dò Bweca phî PőLu takrautayaò dő ka ma tamanăń ciklicingă. ¹² Akhaucă, ngòn phiswaĭ akaküpiao dò akacōn dò philai dő prasă aò. Dò prasă nu, atasă haicein dò pra mwaĭ tasûtaná daò năń nu, tasûtaná swaĭhtankaĭ dő anānthǔ kaŭ.

¹³ Mwaĭ YǔDaphao apahwĭ lahan nu, tau dò khlüswhaĭhtankaĭ tasûtaná lahan dò maywăń dő ka khlüswhaĭhtankaĭ tasûtaná dő YeSyŭ amyan. Dò anānthǔ tai tasûtaná, “Khĭ mălan nathŭ dő YeSyŭ mwaĭ PőLu daòhtulan arîkaĭ lapra amyan nè.” ¹⁴ Dő aklă praluta khau dau

SaKěWā aphaokhaŭ thanwaĭ ma cwaĭ thangă.¹⁵ Blänmè bă anänthŭ khlūswaĭtankaĭ tasûtaná khă, tasûtaná tai anänthŭ, “Khĭ theingă YeSyū dò khĭ theingă PĕLu. Blänmè nathŭ mwaĭ hōpă?”¹⁶ Dò pra mwaĭ tasûtaná daò nă̄n ū sîhtan dő anänthŭ nă̄nkhou dò yă̄n ca-ai anänthŭ nûhwăcein, makeĭ dò mapă̄ anänthŭ akhaucă, anänthŭ ba swaĭhtan cakwă̄n dő khōnkwan.¹⁷ Dò bă YüDaphao dò pra cō̄ mwaĭ YüDaphao dő aò bă Wein ĚPhĕSu nahyûn tarîtakaĭ ū khă, anänthŭ tharōn thahwa dò htònhtan **Tadau YeSyū** amyan.

¹⁸ Dò prayă̄ YeSyū āpra lai kran atakamā dő amaba. ¹⁹ Dò pra macablan ngòn maĭphlon lahan philai alihtaŭ dő abakyădò tamacablan maĭphlon dò că̄kaĭ bă prakŭmaǒ langă. Dò li ūkaŭ angau mè ka aò cwaĭ rwănya^o ba ngaithōn angau.²⁰ Thanudò, mwaĭdō Bweca krauyaò akhaucă, Bweca hwă̄ngaōd dauhtan haŭhtan.

Tatahtaô tahtwă̄n bă Wein ĚPhĕSu

²¹ Tahtuhtan tha-ū htaūdò, PĕLu bwailanthá dő ka laikā Kă̄n MaKeDōNīYă dò Kă̄n AKhăYa dò laihtan dő Wein YeRuSyaLe. Dò anän tai, “Khĭ lai aò bănu htaūdò khĭ ba lai leĭn dő Wein RōMe.”

²² Dò anän thonlai pramakŭ nă̄n thană̄ dő Kă̄n MaKeDōNīYă. Pra ū thană̄ mè mwaĭ TiMoThe dò ĚRāStu. Mwaĭ anän mè aòkaĭ bă Kă̄n ASīYă laphlōn lacă̄.

²³ Bănu saŭkhă kaŭ nu, tatahtaô tahtwă̄n dau aòhtan bă Wein ĚPhĕSu bakyădò **Tadau YeSyū** akhlaikhłōn arîkaĭ.²⁴ Dò bănu praweirwă̄n aò lapra. Amyan mè DeMeRă̄. Anän dò apra mataphao weirwă̄n dő athalyûndò bwecamaǒ ATeMī taluhŷun dau yòn. Dò mwaĭdō aweirwă̄n ū akhaucă, anänthŭ manaǒ dau rwă̄n.²⁵ Anän kăcòn apramataphao dò praweirwă̄n cwaĭ anän dò tai, “Ngònraű thŭ

^{o 19:19} Rwănya laba angau mè aò cwaĭ pra lapra acadūpaka laka.

őn, nathű theingă dő pa manaű dau rwän dő tama ũ.²⁶ Blänmè nathű ka nahyűn dò usûba ta dő PőLu tai cā dő Wein ĚPhěSu taňlan dő Kăń ASÍYă thadeňba nè. Anăń tai, ‘Bweca dő pralau baò dò cuđeň nu, cő mwaĭ ywän Bweca kő.’ Dò anicwî naŭ hő pra āpra.²⁷ Akhaucă, ngòn ka ni pa tada tacăń. Khlőndò ũ, pa bayôn dő bwecamaő ATeMĨ dő pra aò bă Kăń ASÍYă dò hankhau thadeňba thabăhtan năn lapra ataluhyûn dò atalň takhă ka htumăkaĭ nè.

²⁸ Bă anănthű nahyűn tamangaő ũ khă, anănthű tháhtan dau dò kăkríhtan, “ĚPhěSu abwecamaő ATeMĨ mwaĭ ta adau khlőn.”²⁹ Dò ta tahtaô tahtwän aðhtan dő wein lawein dau kaŭ akhaucă, anănthű cwîruhtan GaYü dò ARiSaTaHu dő taklan tapya yon dau kaŭ. GaYü dò ARiStaHu mè mwaĭ Kăń MaKeDőNÝaphao dő alaiblon dò PőLu.

³⁰ Dò PőLu thayű naľlai dő prakúmaő klă blänmè pracúhtanphao lahan khran năn.³¹ Dò Kăń ASÍYă khauna dő amwaĭ PőLu ngònraň lahan daôlai kwîcică PőLu cwaídò aka cő lai daûlaő anăń dő taklan tapya yon dau kaŭ.³² Dò bănukhă, pra aòrûbloncü matahtaô tahtwânta dò kăkríhtan lapra laraň lapra laraň. Dò anănthű aòrûbloncü tară arîkaĭ nu, pra āpra cő theingă kő.

³³ Dò YüDaphao lahan htauhtan ALèSăńDă dő prakúmaő langă akhaucă prakúmaő lahan nithû dő ALèSăńDă ka mwaĭ pra bakyădò tarîtakaĭ ũ. Bănukhă, ALèSăńDă wänhtan acudeň cwaídò prakúmaő ka aòthu dò taiprwaiba anănthű tarîtakaĭ ũ.³⁴ Blänmè bă prakúmaő theingă dő ALèSăńDă mwaĭ YüDaphao khă, dő nǚ nari kalăń nu, anănthű kăkríhtan thakhăncü tha-ű, “ĚPhěSu abwecamaő ATeMĨ mwaĭ ta adau khlőn.”

³⁵ Bănukhă, wein apratyani li dau daô-aòthu prakúmaő dò tai anănthű, “Wein ĚPhěSuphao thű őn, Wein ĚPhěSu aò dò tama dő kaba uraò ta adau bwecamaő ATeMĨ taluhýûn dò ayòn lön aò dő

maokhau lanteň nu, pra pǔpra theingă nè.³⁶ Bakyădò tarítakaň ū ngòn kal n tai   c o a  k . Akhauc , nath  k n a othu a opran d  c  mabi ta ka.³⁷ Nath  cw htan h  pra than  d  ac  na phi ta lara  ra  b  taluh n ka  d  c  manga  htandid  pa bwecama  ATeM  b - . ³⁸ Thanud , DeMeR  d  apraweirw n ba thay  mama  pra lapra pra nu, taciran kal n a  d  praciran m  a , akhauc  bwaita  an nth  d  ka lai mac ma  b nga ka.³⁹ Bl nm  nath  mwa  thay  da la htan tama  akaru lara  ra  nu, nath  k n a r blon b  ta-a r blon kal n n .⁴⁰ Bakyăd  tatahta  tahtw n d    lada   , ar ka  lanklan c  a , akhauc  pa bay n d  prapainta ka san d  pa da -a htan tatahta  tahtw n   da n .”⁴¹ D  b  wein praty li dau manga  hta  kh , da swa htan prak ma  b nu.

20

P Lu talaiblan d  K n MaKeD N Y  d  AKh Ya

¹ D  b  tatahta  tahtw n hta  kh , P Lu k  prac htanphao d  sank n an nth . D  manga  ra r  an nth  hta d  aswa lai d  K n MaKeD N Y  .² B  an n laik  kal n p ka  nu, ph khauph -  pray  YeSy  d  Bweca hw ng a   ra  hta d  lailan d  K n AKh Ya.³ D  P Lu a  b nu thy n l  hta d  bwailanth  d  ka ceinblan d  K n S R Y  d  s khla  dau. Bl nm  mwa d  Y Daphao ky nhtan kar n n n akhauc , abwailanth  d  ka ceink  blanth  K n MaKeD N Y .

⁴ D  pra laiblon d  n n m  mwa  Wein BeR Y phao P R  aphaokha  SoPaTe, Wein TheSaLaN phao AR StaHu d  SeKuD , Wein DeBephao GaY , K n AS Y phao TuK Ku d  TroPhiMu d  TiMoThe.⁵ D  an nth  lai r  d  Wein Tro-A d  a ha  pa b nu.⁶ D  b  takao c  a  d  m  apw  hta  kh , pa da htan s khla  dau b  Wein Ph L Pi d 

dő ngaĭ daǒ akaŭ nu, pa laitaŭ dő Wein Tro-A bă anānthǔ aò. Dò pa aò bănu nwaĭ daǒ kalăń.

PōLu tamathamyūncein bă Wein Tro-A

⁷ Bă mőnkatò ha khă, pa aòrūcònccu dő ka anbloncú bu angă. Dò mwaídő PōLu ka swaĭhtan bă naò laraò akhaucă, adaòhtulan taŭ mőncakûna. ⁸ Bă pa kalăń aòrūcònccu dao htanlű kaŭ nu, ngòn cükħă mîhtön āma. ⁹ Dò bănu, prakhaŭ balaò myan YūTuHu aò lapra. A sanăń aò bă khădănpħao lòn. Dò mwaídő PōLu daòhtulan ng̃i raò akhaucă, am̃naŭ să dò aò dő hyūn thyūn tōn kakhau lanteěn. Dò bă ngòn phao raò năń khă nu athă hō. ¹⁰ Bănukhă, PōLu lailan dő hyūn lă dò mī lanklao dő anăń khau, phaocein năń dò tai, “C᷑ bayōn ka. Amyūn mō nè.” ¹¹ Dò PōLu ceinhtanblan thă dő daò htanlű kaŭ, biphá takaò dò anbloncú bu. Htaŭdó PōLu mangaǒ lein ta taŭ mőnl̃ dò swaĭhtankaĭ bănu. ¹² Dò mwaídő prakhaŭ balaò ū cō thă akhaucă, ngòn kā ceinraò năń aò dò tathaumo thámo dau.

PōLu ceintaŭ dő Wein MeLeTu

¹³ Dò PōLu bwailanthá dő ka lai dő Wein ASO dò khandeěn. Mwaĭ pa nu, pa daòhtan sūkhlaŭ dau dò lai r̃i dő Wein ASO. Dò pa cipōn dő ka usûba năń bănu. ¹⁴ Dò bă pa lannikăcă bă Wein ASO khă, pa kāhtan daò năń sūkhlaŭ dau dò pa lai dő Wein MeTeLĕ. ¹⁵ Dò naò ladaǒ nu, pa laitaŭ phyūn dò khōnsūkhau Kĭ-O. Dò naò ladaǒ nu, pa laitaŭ dő khōnsūkhau SaMo dò htă naò ladaǒ nu, pa laitaŭ dő Wein MeLeTu.

¹⁶ Mwaídő PōLu thayū laihtan lá dau Bulaitalū pw̃e bă Wein YeRuSyaLe dò acō thayū malaǒ tasaŭkhă bă Kăń ASYă kaŭ akhaucă, bwailanthá dő ka daòhtan sūkhlaŭ dau dò kālai Wein ĚPhēSu kaphri.

PōLu mangaǒ raǒrī Wein ĚPhēSu ta-aòblon khauna

¹⁷ Bă PőLu aò dő Wein MeLeTu khă, amālai Wein ĚPhěSu ta-aòblon pradau prapră dő a-aò. ¹⁸ Dò bă anānthŭ laitaŭ khă, PőLu tai, “Cā lă khă laitaŭ bă Kăn ASĬYă dò taŭlan kanaăkhă, khă aòmyűn dő nathŭ klă thamă thamă nu, nathŭ theingă. ¹⁹ YǔDaphao kyănhthan karăn khă, akhaucă khă konba tasărai dò tamaisă maňnōn. Blänmè khă ma Bweca tama aò dò tasanolanthá. ²⁰ Dò bă khă daòhtulanta dò thwanlúta dő prakŭmaǒ langă dò dő nathŭ hyûn kaŭ khă, ta dő ka htükÿ dő nathŭ ngă nu, khă cő bwaihukař laraŭ raŭ kō. ²¹ Dò khă taitheingă YǔDaphao dò pra cő mwař YǔDaphao saò saò dő ka sanlanceinthá dő Bweca langă dò yū pa **YeSyū Khri**.

²² Dò kanaăkhă mè, u ka, khă macă Bweca Yaò Cănsă tatai dò khă ka lai dő Wein YeRuSyaLe. Dò ta ka htükhtan dò khă băngă thamă thamă mè khă cő theingă kō. ²³ Blänmè dő wein püwein kaŭ nu Bweca Yaò Cănsă taitheingă yař khă dő khă kaba lantař htòn dò ta ka phyăń sărai khă nè. ²⁴ Blänmè khă cő ciki khă tháthamyűn dò bawai năń cwař tangaudau prîdau dő khă ngă tař kō. Mwař yař khă ka ma htař khă tama dő **Tadau YeSyū** phîlan khă cwařdò ka khanthá dő tathanaòthasař rîkař bakyădò Bweca kyünibwan.

²⁵ Dò khă lai daòhtulan hă **Bweca sükăń** rîkař dő nathŭ klă. Dò kanaăkhă mè, u ka, khă theingă dő nathŭ ka cő usûba pè khă lakhan lakhan. ²⁶⁻²⁷ Dò mwařdó khă cő camucă ta lamyanyan dò taiba lař hă nathŭ dő Bweca takyănhthan akhaucă, ū ladař khă khanthá dő pra bă nathŭ klă lapra pra atháthamyű mwař htumă mè, cő bakyădò khă pè. ²⁸ Thanudò, uraò tař nathŭ nănpica dò uraò thă mwař Bweca Yaò Cănsă daô-uraò ūkař ka. Thă ūkař mè mwař Bweca ta-aòblonphao dő ahtaicein dò aphaokhař thwî nè. ²⁹ Dò khă theingă dő bă khă swařhtan dő nathŭ klă htař khă, pra lahan ka lai dő nathŭ aò cwař htwîmyűn hař dő acő cică thă dő ka ma caphrucaphrăń thă. ³⁰ Dò pra

dő nathű klă lahan ka laòbli dò nicwî pracühtanphao cwaídò ka cühtan anänthű.³¹ Thanuddò, aò khyaòthän ka. Dò dő thyňn nein kaŭ khě thwanlű nathű laǒ püpra dő mõncă mõnna aò dò tamašümaňnõn nu theinänhtan ka.

³² Dò kanaíkhă, thapüwař thű őn, khě álan nathű dő Bweca cudeěn kaŭ dò dő ahwängaoň bakyädò akyünibwan kaŭ cwaídò ka daôdauhtan nathű dò phíkrau nathű blon dò prayň YeSyň.³³ Khě cõ thayň pra lapra lapra ahtű, arwän dò atakwäntakă kõ.³⁴ Nathű nãnpicataň theingă dő khě mata dò khě cudeěn dò leň-an leň-aň taň khě nän dò pra aòblon dò khě.³⁵ Cwař thanu, khě daûlaň hõ nathű ta püraň dő nathű kôn ma dò makü pra khausyan-äcă thamă thamă. Dò theinänhtan pa **Tadau YeSyň** tamangaň dő atai, ‘Phî ta nu, ba taraörí khlöndò naúba ta.’”

³⁶ Dò bă PõLu mangaňta htaň khă, ahtukanwařlan dò kwîthabă blon dò anänthű püpra.³⁷⁻³⁸ Dò mwaídò PõLu tai dő anänthű ka cõ usûba pè nän lakhan lakhan akhaucă, anänthű laǒ püpra tha-authaplă dau, ngaň laóthau laóthá, nigu PõLu dò mangaň raörí nän dő tabathá dau kaŭ. Htaňdò anänthű laithon PõLu dő súkhlaň dau kaŭ.

21

PõLu laitaň Wein YeRuSyaLe

¹ Dò pa mangaň raörí Wein ŔPhëSu ta-aòblon pradau prapră htaúdò pa daòtaw cõn súkhlaň dau dő khõnsúkhau Ko. Dò htü naò ladaň khă, pa laitaň dő khõnsúkhau RoDe dò lai leň dő Wein PaTaRa.² Dò pa usû súkhlaň dau kalai dő Kăn PhoNîSyă laba akhaucă, pa daòlai nän.

³ Dò bă sŭkhlaŭ̄ dau ū laitaŭ̄ phyûn khōnsŭkhau KūPrū khă, lailan dō khōnsŭkhau abalan lapá dō lai leĭn dō Kăn SİRÝYă . Dò lai aò sahtôn bă PhoNISyă Khayain, Wein HtaĭYa dō bwailankaŭ̄ taraotara.

⁴ Bă Wein HtaĭYa ū, pa usû pracŭhtanphao dō pa aòblon dō anānthŭ nwaĭ daǒ. Dò cwaĭ Bweca Yaò Cănsă̄ daôtai anānthŭ nu, anānthŭ khran PŎLu cwaídò ka cǒ lai dō Wein YeRuSyaLe. ⁵ Blänmè nwaĭ daǒ pwŭn khă, pa lai leĭn. Dò prayă̄ YeSyă̄ pŭpra dō aphao amă laithon pa taŭdō Wein kwan dō pa htukanwaĭlan dō kwîthabă bă sŭtawadau kaphră̄. ⁶ Dò pa mangaǒ raôrîcă̄ htaŭdò pa daòhtan leĭn sŭkhlaŭ̄ dau ū dō mwaĭ anānthŭ nu ceinblan dō ahyûn aphă̄n.

⁷ Dò pa swaïhtan bă Wein HtaĭYa dō laitaŭ̄ dō Wein PaToLeMi. Dò bănu, pa usû prayă̄ YeSyă̄ dō pa mangaǒ raôrî anānthŭ htaŭdò aòblon dō anānthŭ ladaǒ. ⁸ Dò htă̄ naò ladaǒ nu, pa swaïhtan bănu, dō laitaŭ̄ dō Wein KëSăRÝYă. Dò pa lai aòhtôn bă PhĕLiPu hyûn. PhĕLiPu mè mwaĭ pradaòhtulan tathanaòthasaŭ arîkaĭ. Dò mwaĭ pra thanwai aklă lapra dō Wein YeRuSyaLe ta-aòblon rauhtan dō ka macă̄ makă̄ pratadaôphao. ⁹ Dò ană̄n aò dō aphaomu baleĭ thalwĭ mwaĭ amangaǒ Bweca hwă̄ngaǒ.

¹⁰⁻¹¹ Bă pa aò bănu lacă̄ khă, pahwî myan AGaBu lapra lai dō pa aò. Ană̄n aò dō Kăn YÜDa lai. Aphihtan PŎLu akacă̄n dō cõncein taǒ acudein khandein dō tai, “Bweca Yaò Cănsă̄ tai tha-ű, ‘YÜDaphao aò bă Wein YeRuSyaLe ka cõncein kacă̄n ūbaǒ abweca cwaĭ tha-ű dō ka phîlankaĭ nă̄n dō pra cǒ mwaĭ YÜDaphao cudein kaŭ nè.’” ¹² Dò bă pa nahyûn ta-ű khă, pa dō pra aò bănu kwîcică ywă̄n PŎLu cwaídò ka cǒ laihtan leĭn dō Wein YeRuSyaLe.

¹³ Blänmè PŎLu taicein, “Nathă̄ ngaă̄ dō makă khă thau khă thá mară̄? Dō Tadau YeSyă̄ angă mè, khă aò pranyaǒ hă khă nă̄n dō ta ka cyan khă dō ta ka mathă̄ mă̄ khă bă Wein YeRuSyaLe nè.” ¹⁴ Pa nicwî

PōLu cő da akhaucă, pa tai da sǐ, “Ta ka htühtan cwaĩ Bweca tabathá ka.”¹⁵ Htaǔdò pa nicaobao ta dò laihtan dő Wein YeRuSyaLe.¹⁶ Dò pracűhtanphao aò bă Wein KèSāRỸYā lahan laiblon pa dò laithon pa dő MaNaSò hyûn cwaídò pa ka aò bănu. MaNaSò mè mwaĩ khõnsûkhau KūPrūphao dő ayûcein kaò ta lapra.

PōLu lai dő YaKo aò

¹⁷ Bă pa laitaŭ dő Wein YeRuSyaLe khă, prayû YeSyû paǒkāsaû pa dò tathanaòthasaŭ. ¹⁸ Dò htü naò ladaň nu, PōLu dò pa tauklan YaKo. Dò ta-aòblon pradau prapră püpра aò bănga.¹⁹ Dò PōLu mangaň raǒrî anänthű htaǔdò taiba byan anänthű ta püraň bakyădò Bweca i-cû nän dő ka htükyû dő pra cő mwaĩ YüDaphao ngă thamă thamă.²⁰ Dò bă anänthű nahyûn PōLu atatai khă, anänthű htònhtan Bweca. Dò tai PōLu, “Thapûwař őn, na theingă YüDaphao mwaĩ ayû YeSyû aò ăpra dò anänthű phicein raò MoSyě tamālan.²¹ Anänthű nahyûn dő na thwanlû YüDaphao aò bă pra cő mwaĩ YüDaphao klă dő ka lăkař MoSyě tamālan dò na tathwanlû dò na tataiba anänthű, ‘Cő dutû nathű phaokhař ataphei kană dò cő macû YüDaphao ahtön ka.’²² Akhaucă, pa kaba ma thamă? Anänthű ka nahyûn dő na laitaŭ bă-ň nè.²³ Thanudò, ma cwaĩ pa tai na ka. Prakhař thalwî dő ama ta-ňlanyălan dò Bweca aò bă-ň nè.²⁴ Kälai anänthű dò mablî mablän na nänpica blon dò anänthű dò blaiba anänthű tamablî mablän angau cwaídò anänthű ka rība kalu^p ka. Thanudò, pra püpра ka theingă dő anänthű nahyûn na rîkař ū cő mwaĩ ywän kō. Dò ka theingă dő na phicein mő MoSyě tamālan.

^p 21:24 *rība kalu* YüDaphao ahtön aò dő pra lapra pra ba ma ta-ňlanyălan dò Bweca dő ka bwai cănsû anän khă nu, cő ba rîkař kalu dò kamaoswan. Dò ba htaŭ mè, kaba rîthalän lao.

²⁵ Mwaĭ pra cő mwaĭ YǔDaphao mwaĭ ayŭ YeSyŭ ngă nu, pa ciran dò tyanba hǒ anānthǔ li dő ka cő an ta-an dő ngòn luhtan tayontakan, thwî dò taphaotayû mwaĭ tacaûthǔ nǎn. Dò kaba reī talankamā mukhaŭ.

²⁶ Thanudò, htŭ naò ladaǒ nu, PǒLu kālai pra ū thalwî dò mablî mablân anān blon dò anānthǔ. Htaǔdò anān laihtan dő taluhŷûn dò tai saŭyaǒ tasaŭkhă dő tamablî mablân ka htaŭ bämäkhă, dò pra thalwî ū ba luhtan ta dő lapra dò lapra angă bämäkhă.

Tacyan PǒLu

²⁷ Bă ka bwaĭhtan nwaĭ daǒ ladaǒ khă, YǔDaphao aò bă Kăn ASĬYă lai lahan usû PǒLu bă taluhŷûn akhaucă, anānthǔ swankamwai prakŭmaǒ dò cyan PǒLu. ²⁸ Dò anānthǔ kākríhtan, “ISaRěLaphao Ӧn, macŭ makŭ pa ka. Pra ūpra lai dő kal n p kaŭ dò thwanl  prakŭmaǒ dő ka htandidò pa pramy , tam lan dò taluhŷûn ū. C k m  anān k lai pra c  mwaĭ YǔDaphao bă taluhŷûn ū d  makar nkata  kal n c ns  ū n .” ²⁹ Anānthǔ tai tha-  mwa d  anānthǔ usû PǒLu a blon d  Wein  Ph Suphao TroPhiMu bă wein ka  d  id  PǒLu k lai pra ū pra d  taluhŷûn ka  akhaucă.

³⁰ Tatahta  tahtw n a htan la  lawein dau d  prak ma  wa lai c n d  taluhŷûn hta d  cw htan PǒLu d  taluhŷûn kwan. D  lablanhtein anānthǔ hta b  taluhŷûn kh d n dau. ³¹ D  b  anānthǔ rw n d  ka math  PǒLu kh , R Me y khau dau lapra nahy n tatahta  tahtwän a  d  Wein YeRuSyaLe lawein dau ka  akhaucă, ³² lablanhtein k  ay khau d  y phao lahan d  wa lai d  prak ma  a . D  mwa d  prak ma  usû y khau dau d  ay phao akhaucă, c  te n p  PǒLu k . ³³ B nukh , y khau dau lai d  PǒLu n n hti d  da c ncein PǒLu d 

pûhta nû b n. D  htu an nth , “An n mwa  h p  d  ama takam  tar ?”

³⁴ B  nukh , prak ma  k krihtan lapra lara  lapra lara  akhauc , y khau dau c  theing  da tar taka  amwa  ac n k . Thanud , y khau dau m lan y phao cwa d  ka k cein P Lu d  y phaohy n dau ka .

³⁵ D  b  P Lu laita  d  y phao hy n dau aca l n kh , mwa d  prak ma  ta pon P Lu akhauc , y phao  ka  ba ya htan n n. ³⁶ D  prak ma  c htan d  k kr  k kr , “Math ka  n n, math ka  n n ka.”

P Lu manga ta d  prak ma 

³⁷ R d  P Lu ceinna  d  y phaohy n dau ka  kh , an n tai y khau dau, “Kh  manga  ta d  na lara  ra  da ya?” D  y khau dau htu n n, “Na manga  Gr  tamanga  c n l  ya? ³⁸ Na c  mwa  r n IKy phao d  ahtandid  th  ta lapra d  k swa  prahtandid  ta lw  rein d  l nmaikla khau kl  ya?” ³⁹ D  P Lu taicein, “Kh  mwa  Y Daphao d  a-a lan b  Wein TaSyu n . Wein   d  K n KiLiK Y  nu, c  mwa  wein klan k . Kh  kw cic  na, da manga  kh  d  prak ma  ka.” ⁴⁰ D  y khau da  manga  n n. Thanud , P Lu a  saht n b  ca l n d  w nhtan acude n d  prak ma  a . D  b  prak ma  a thu kh , P Lu manga  ta d  Y Daphao atamanga  d  tai,

22

¹ “Ma ph  p wa   n, nade n kh  tamanga  ht khi ka.” ² B  prak ma  nahy n P Lu manga  an nth  pramy  tamanga  kh , an nth  a thu khl nm . D  P Lu tai, ³ “Kh  mwa  Y Daphao lapra mwa  a lan b  K n KiLiK Y , Wein TaSyu. D  kh  dauhtan b  Wein YeRuSyaLe d  kh  mal ba d  tam lan sara dau GaMaL La a . D  an n thwanl  byanba ra  kh  tam lan d  ph ph  l  niharu a my n

macū. Dò khī thaukhyao thakhyao dō Bweca tama cwaī nathū thaukhyao thákhyao kanaíkhă nè.⁴⁻⁵ Läríkhă, khī phyān sārai pracúhtan *Tadau YeSyū* khlaikhlōn gañ. Dò khī cyan pramu, prakhaū dō saulan dō htòn kaŭ taǔdō ba tamathū anānthū lahan arīkaī nu, praluta khau dau dō YüDa tathabă kòncephao mwaī khī prakhanthá nè. Dò khī manaū li khanthá dō anānthū aò dō atyanba YüDaphao tathabăhyūn khauna aò bă Wein DaMeCe. Htaǔdò khī lai dō Wein DaMeCe cwaídò ka cyan pracúhtan YeSyū dō kācein anānthū bă Wein YeRuSyaLe dō ka ciran anānthū ngă.

⁶ Dò bă khī lai taǔphyūn Wein DaMeCe dō kaba bă mōnhtū khă, lablanhtein takhăsaiphraò dau dō maokhau khălan khweireñ khī.

⁷ Akhaucă, khī lanklaō dō hankhau dō tamangaō prailan, “SōLu, SōLu, na phyān sārai khī mară?”⁸ Dò khī htucein, “*Tadau* őn, na mwaī hōpă?” Dò anān taicein khī, “Khī mwaī NaZaRephao YeSyū mwaī na phyān sārai lapra nè.”⁹⁻¹⁰ Dò khī htu năn, “*Tadau* őn, khī kaba ma thamă?” Dò *Tadau* taicein khī, “Sahtōn dō lai dō DaMeCe ka. Băngă, ta ka taiba na ta pūraű dō na kaba ma nè.” Dò pralai blon dō khī usū takhăsaiphraò dau blānmè anānthū cō nathei tamangaō mwaī ataiba khī kō.¹¹ Dò mwaídō takhăsaiphraò dau lanba khī akhaucă, khī maiphlon khū dō pralai blon dō khī ūkaŭ ba cwī lai khī taǔdō Wein DaMeCe.

¹² Bănu, pra myan ANaNī aò lapra. Anān mwaī pra bwaidau Bweca cwaī tamālan aò. Dò YüDaphao dō aò bănu lahan nu, yanba năn.¹³ A lai aò sahtōn bă khī nănhți dō tai, ‘Thapūwař SōLu őn, maiphlon khăcein ka.’ Bănukhă, khī sōnhtan dō ulađ anān.¹⁴ Dò anān tai khī, ‘Pa phūphī aBweca, rauhtan na cwaídò na ka theingă atabathá dō adaō usū na dō apracōn pracwan dō daōnahyūn na dō atamangaō.

¹⁵ Bweca rauhtan na cwaídò na kamwaī aprakhanthá dō daōhtulanba

pra pǔpra ta mwaĩ na usû dò nahyûnba nè.¹⁶ Kanaïkhă, na cwî ngî tasaïkhă mară? Sahtôn, blönsû dò khwîthabă Bweca cwaïdò ka blailûkaï na takhòwè ka.'

PõLu bă kònçiphao langă

¹⁷ Bă khî ceintaň Wein YeRuSyaLe dò kwîthabă Bweca bă taluhýun khă, khî aò dò ta-ulaõ. ¹⁸ Dò dõ ta-ulaõ akaü nu, **Tadau** daôlaõhtan anän dò tai khî, ‘Wein YeRuSyaLephao ka cõ nadéñ na takhanthá bakyâdò khî rîkaï. Ükhaucă swaïhtankaï phraï phraï dõ-ú ka.’ ¹⁹ Dò khî taicein, ‘**Tadau** ñn, anänthû theingă dõ khî lai dõ YüDaphao tathabâhyûn pûma kaü dò teïnsä prayû na dò saulan anänthû dõ htòn kaü. ²¹ Blänmè **Tadau** tai khî, ‘Swaihtan dõ Wein YeRuSyaLe ka. Khî ka daôlai na dõ kányû bă pra cõ mwaï YüDaphao aò nè.’”

²² Prakûmaõ nadéñ blänmè bă anänthû nahyûn PõLu tamangaõ ū khă, kâkrîhtan bloncû, “Acõ kôn aòmyûn pè dõ hankhau ū kõ. Mathû kaï nän ka.” ²³ Bă anänthû blonkaï ahwâncein kwan dò heihtan hanphaû dõ maokhau dò kâkrîhtan leï khă, ²⁴ RõMe yîkhau dau daô ayîphao dõ ka kânaü PõLu bă yîphaohyûn dau kaü. Dò mâlan ayîphao dõ ka phlei dò htulwaï PõLu cwaïdò ka theingă prakûmaõ kâkrî dò htadidò nän tha-ú mară angă. ²⁵ Dò bă yîphao cõn nän htaü naï phlai dò pûphei khă, PõLu tai RõMe yîkhau dõ a-aò sahtôn bă anän hti lapra, “Nathû cõ htûlwaï RõMe sükânphao lapra dõ talamyan lamyan dò phlei nän mè, mwaï lò cwaï tamâlan ya” ²⁶ Dò bă yîkhau nahyûn PõLu tamangaõ ū khă, anän tau dõ yîkhau dau aò dò tai, “Ta-adau kõ, pra üpra mwaï RõMe sükânphao akhaucă, na cõ kôn ciran nän tha-ú kõ.” ²⁷ Thanudò yîkhau dau lai dõ PõLu aò dò htu, “Taiba khî, na mwaï ywan rän RõMe sükânphao ya?” Dò PõLu taicein, “Mwaï.” ²⁸ Dò yîkhau dau tai, “Cwaïdò khî ka htûba RõMe

sűkănpħao ngă mè khĭ ba phî dau rwān.” Blănmè PōLu taicein năn, “Khĭ mè, khĭ aòpicālan cwaĭ RōMe sűkănpħao lapra nè.”²⁹ Dò pra naĭ phlei dò htulwaĭ PōLu ūkaŭ thwaicein kakhyūn yû dò năn lablanhtein. Dò bă yĭkhau dau theingă byan dō PōLu mwaĭ RōMe sűkănpħao khă, anăn tharōn dau mwaĭdō acōnba PōLu akhaucă.

PōLu bă kònċiphao langă

³⁰ Dò htŭ naò ladaǒ nu, yĭkhau dau thayă theingă byan, YŭDaphao bwai takamā dō PōLu năn khau mară, akhaucă adaôkwăkăi PōLu dō kā aòrūblon YŭDaphao **praluta** **dau** dō kònċiphao pǔpra htaŭdō daôlai aò sahtōn PōLu bă anănthŭ langă.

23

¹ Dò PōLu ubyan kònċiphao dō tai, “Thapūwai thŭ őn, khĭ aòmyūn dō Bweca langă aò dō tathauphu tháblă taŭ kanaīkhă nè.”² Dò praluta khau dau ANaNī mālan pra aò sahtōn phyūn PōLu lahan dō kaplăn PōLu khaplōn.³ Dò PōLu tai năn, “Na thalyūn pòn mwaĭ ngòn plaǒbaŭ năn. Bweca ka ciran na. Na sanăn aò dō ka ciran khĭ cwaĭ tamālan blănmè na ciran ta cō mwaĭ cō cōn dō na daô ngòn dō ka plăn khĭ khaplōn.”⁴ Dò pra aò sahtōn băngă lahan tai năn, “Na tai ba-i basū Bweca praluta khau dau mară?”⁵ Dò PōLu taicein, “Kō thapūwai thŭ, amwaĭ răn praluta khau dau? Khĭ cō thei kō. Li Cănsătai, ‘Cō tai ba-i basū prapain na pramyō ka.’”

⁶ Dò PōLu theingă bă kònċiphao klă nu, pra aò nǚ mau. Pra ũ nǚ mau mè mwaĭ PhaRiSyēphao dō SaDuKĕphao. Thanudō anăn kākrīhtan, “Kō thapūwai thŭ, khĭ mwaĭ PhaRiSyēphao lapra dō khĭ aòmyūn macă cwaĭ PhaRiSyēphao nè. Dò mwaĭdō khĭ yă dō cipōn prathŭ thamyūnhtancein akhaucă, khĭ ba aò sahtōn bă tahtulwaĭ

kalān ū lò.”⁷ Bă anānthū nahyūn PōLu tamangaō ū khă, PhaRiSyěphao dò SaDuKěphao cāhtan lanhteīcū dò kòniciphao lanphakaī nū mau.⁸ Anānthū lanphacū mwaídō SaDuKěphao tai dō tathamyūnhtancein dō tathū cō aò, Bweca lanān cō aò dò yaò cō aò. Dò mwaī PhaRiSyěphao mè, yū prathū thamyūnhtancein aò, Bweca lanān aò dò yaò aò.⁹ Anānthū lanhteīncū thakāhtan akhaucă, tamālan sara lahan mwaī a-aò dō PhaRiSyě ladeīn sahtōn dò tai, “Pa cō usū pra ūpra atakamā laraŭ raŭ kō. Bacōba, yaò lapra pra mwaī cō mwaī Bweca lanān lapra pra ka daōmangaō nān yaŭ yă.”

¹⁰ Tamangaō ācū thakāhtan dau akhaucă yīkhau dau bayōn dō ngòn ka teīnmai teīnpaū PōLu akhaucă, mālan yīphao dō ka lai kācein raò PōLu dō anānthū klă dò thoncein raò bă yīphaohyūn dau kaŭ.

¹¹ Dò bă mōnnna khă nu, Tadau YeSyū sahtōn aò dō PōLu nānhti dò tai, “Cō tharōn ka. Cwaŭ na khanthá dō khī rīkaī bă Wein YeRuSyaLe ū nu, na kaba khăn htein mō na thá dō Wein RōMe kaŭ nè.”

Takyānhtan dō ka mathū PōLu

¹² Htū naò la raò nu, YūDaphao lahan aòrūbloncū dò ma ta-ūlanyālan dō mwaī cō mathūba PōLu mè, ka cō an cō aō ta laraŭ raŭ.

¹³ Dò pra-ūlanyālan bloncū ūkaŭ mè, aò pra lwīsă san.¹⁴ Anānthū lai dō **praluta dau** dò YūDa pradau prapră aò dò tai, “Pa aò dò ta-ūlanyālan dō pa mwaī cō mathūba PōLu mè, pa cō an cō aō ta laraŭ raŭ kō.¹⁵ Akhaucă, nathū dō kòniciphao tai laò yīkhau dau tha-ű, ‘Pa thayū theingă byan PōLu rīkaī, akhaucă thonhtan nān dō pa aò ka.’

Dò pa mè, pa ka aòpaō mathū saû nān rīdō alaitaŭ bă-ű nè.”

¹⁶ Blānmè PōLu phaodau lapra nahyūn ta dō anānthū kyānhtan akhaucă, anān lai dō yīphao hyūndau dò taiba PōLu tarītakaī ū.¹⁷ Dò PōLu kā yīkhau lapra dò tai, “Khanthadōn kālai prakhaŭ balaòphao

úpra dő yíkhau dau aò ka. Anăn aò dò tarítakař larař dő kataiba yíkhau dau nè.”

¹⁸ Akhaucă, yíkhau ũ kälai PőLu phaodau ũ dő yíkhau dau aò dò tai, “Pra htònphao PőLu kā khř dò kwícică khř dő ka thonlai pra úpra bă na aò. Dò a-aò dò tarítakař larař dő kataiba na nè.”

¹⁹ Dò yíkhau dau cwîtau kanei prakhař balaòphao úpra dò htu năn, “Na thayű taiba khř tară?” ²⁰ Dò anăn taicein, “YüDaphao khauna ūlan bathácü dő anănthř ka tăn ma anăn cwař athayű htulwai byan PőLu dò ka daôthonhtan năn dő kòncephao langă băcaò mõnraò nè.

²¹ Blänmè cō yü anănthř ka. YüDaphao lwîsü san aòpaö hu dő khrai lòn cwaídò ka mathř PőLu nè. Dò anănthř ūlancü dő mwař cō mathřba PőLu mè, ka cō an cō aò ta larař rař. Dò kanaikhă anănthř aòhař na ta-ülan bathá nè.” ²² Dò yíkhau dau taicein năn, “Ta mwař na taiba khř ūkař mè cō taiba ngòn lapra lapra ka.” Htařdò daôcein prakhař balaòphao úpra bănu.

Tathonhtan PőLu bă prapainta PhřLī aò

²³ Bănu htařdò, yíkhau dau ũ kā yíkhau thanř dò mălan anănthř, “Bă pi mõnna khwř nari mè lai dő Wein KëSăRřYă ka. Dő talai angă nu, ryan yař yíphao nüya, yíphao daòthei pra nwařsü dò yíphao cyan băn pra nüya ka. ²⁴ Dò ryan yař thei lahan dő PőLu ka daò ngă ka. Dò thontař năn dő prapainta PhřLī aò raò raò da da ka.”

²⁵ Htařdò, yíkhau dau tyanlan li laba dő atai, ²⁶ “Prapainta PhřLī őn, khř, KlòDřYă LuSřYă tyanba na li dő tataobayanba dau akař lò. ²⁷ Pra úpra nu, YüDaphao cyan năn dò bă nař mathř năn khă, khř theingă dő amwař RřMe sřkänphao lapra akhaucă, khř dò yíphao lahan lai kacein raò năn. ²⁸ Dò khř thayű theingă YüDaphao bwai takamā dő anănkhou dő ta tară, akhaucă khř kälai năn dő kòncephao aò. ²⁹ Dò

khī usū dō YǔDaphao bwai takamā dō anānkhau bakyādò anānthū tamālan arīkaī. Atakamā cō aò laraū raū dō ta ka ciran thū nān bacōmwaī ta ka saulan nān dō htòn kaū angā kō.³⁰ Dò khī theingā dō YǔDaphao kyānhtan hu dō ka mathū nān akhaucă, khī thonlai nān dō na aò lablanhtein. Dò khī mālan saô YǔDaphao mwaī abwai nān takamā ūkaū ka taiba na, anānthū tabwai takamā dō anānkhau thamā nè. Tarītaraò kaba na saôka.”

³¹ Dò yǐphao ūkaū ma cwaī yǐkhau dau mālan anānthū dō kāswaīhtan PōLu bă ū mōnna dō thonlai nān taūdō Wein An-TiPaTri.

³² Dò htū naò laraò khă, yǐphao dō atau dō khandeīn ūkaū ceinblan dō yǐphaohyūn dau. Mwaī yǐphao daòthei ūkaū nu, laiblon leīn dō PōLu dō Wein KèSāRīYă. ³³ Dò bă anānthū laitaū khă, anānthū phī prapainta PhīLī li dō yǐkhau dau tyan ūba dō daôlai aò PōLu bă alangă.

³⁴ Prapainta PhīLī pha li htaūdò htu PōLu, “Na aò dōmă kănlai?” Dò PōLu taicein, “Khī aò dō Kănl KīLiKīYă lai nè.” ³⁵ Ataicein PōLu, “Prabwai takamā dō na nānkhau ūkaū ba laitaū mè khī ka ciranba na.” Htaūdò mālan yǐphao dō ka aòpaōcein PōLu bă cahwahyūn, dō cahwa HeRo baòhtan lama akaū.

24

Tabwaitakamā dō PōLu nānkhau

¹ Bă ngaě daě pwūn khă, praluta khau dau ANaNă blon dō YǔDaphao tathabă pradau prapră lahan laihtan dō Wein KèSāRīYă. Dò anānthū kălai TeTăLu mwaī prapaō mangaō tamaū lapra cwaīdò ka bwai takamā dō PōLu nānkhau bă prapainta PhīLī langă. ² Dò bă PōLu lainaū khă, TeTăLu bwai takamā dō PōLu nānkhau dō tai,

“**Tadau** PhīLī őn, na mwař khauna mwař acān aplan lapra akhaucă, pa nařba tapeřin tadwän, tamo takwî ngî hō. Dò mwařdō na ta-uraò akhaucă, pramyō ū nařba takyňibwan.³ Dò dō khrai pübōn kalän pükau mè, pa nařba dō na kyř na nibwan dau.⁴ Blänmè khř cō thayř ma lař dau na tasařkhă akhaucă, khanthadōn bwaithá dō nadeřn taritakař prōn mwän dō khř ka taiba na ka.

⁵ Pa usû pra ũpra mwař pra madidao didän dau sükän dō sankän YüDaphao aò dō sükän pübei kař cwařdö ka matahtaô tahtwän ta nè. Dò anän mwař NaZaRè gařn khau lapra.⁶ Dò cökämō rwän makaränkată taluhŷün akhaucă pa cyan nän.⁷ (Blänmè yikhau dau LuSřYa dō ayiphao laiphiswař nän dō pa aò.)⁸ Dò pa bwai takamä dō anänkhau mwař tară mè htulwaiř nän ka. Dò na ka theingă nè.”⁹ Dò YüDaphao mwař akälai nän htaô anän dō tai, “Atai ũkař mè mwař nè.”

PřLu tataicein sař

¹⁰ Bänukhă, prapainta PhīLī dařmangař PřLu. Dò PřLu tai, “Prapainta őn, khř theingă dō na ciran pa pramyō aò nein ngî lă ngî hō. Akhaucă, khř thanařthasař dō khř ka taiceinba ta.¹¹ Khř laitař bă Wein YeRuSyaLe cwařdö khř ka thabăhtan Bweca angă nu aò yař lasřnř dař hō mō. Dò na mwař kwan theingă nu, na ka theingăba.¹² YüDaphao ũkař cō usûba dō khř lanhteřn dō ngòn dō swankamwai ngòn cwařdö ka matahtaô tahtwän ta bă taluhŷün, YüDaphao tathabăhyün dō wein kař kō.¹³ Anänthř bwai takamä dō khř nänkhau ũkař nu, atakhanthá cō aò kō.¹⁴ Blänmè khř ūlan na ta larař. Khlaikhlř dō anänthř kā dō gařn aò lamau. Dò khř thabăhtan pa phüphř Bweca cwař Khlaikhlř ū dō yř MoSyě tamälän dō pahwř tatyen pürař nè.¹⁵ Dò khř aò dō tacipřon cwař anänthř cipřon dō

Bweca ka daôthamyňntancein pra acőn dò pra cő cőn püpra dő tathű.¹⁶ Akhaucă, khĩ ma ywän lathähtein cwaídò khĩ ka aò dò tathauphu tháblí dő Bweca dò pralau langă nè.

¹⁷ Dò khĩ swaipă dò Wein YeRuSyaLe aò nein ngĩ lă ngĩ hő. Dò khĩ ceinblan bă-ű cwaídò ka philai rwän dő ka makű khĩ pramyö taǒ ngă dò ta dő ka luhtan Bweca ngă. ¹⁸ Dò bă khĩ aò maphu mablí khĩ nän dò thabähtan bă taluhýun khă, prakúmaő cő matahtaô tahtwän ta mè, YüDaphao aò dő Kăn ASÍYă lai lahan usû nè. ¹⁹ Anänthű ba aò dò tabwai takamā dő khĩ nänkhau laraű raű mè, kôn lai dő na aò, dò daûlaǒ khĩ takamā. ²⁰ Ba cő mwař mè daô pra aò bă-ű kaŭ dő ka tailaǒhtan khĩ takamā bă khĩ aò sahtôn dő kòniciphao langă khă ka. ²¹ Cwař anänthű cő bathá nu, khĩ ma hő ta laraű. Dò ta laraű dő khĩ ma ũ mwař khĩ kákrihtan dő anänthű langă, ‘Mwaídő khĩ yű prathű thamyňntancein akhaucă, ũ ladaǒ ũ nathű htulwař khĩ.’”

²² Prapainta PhíLí mwař pra theingă byan Khlaikhlőn akhaucă, bwai aòhtôn tahtulwař dò tai, “Khĩ ka ciranba nathű tarítakař ũ bă yíkhau dau LuSÝYă laitaű khă nè.” ²³ Dò mälän yíkhau lapra cwaídò ka aòpaő PőLu cő aò dò tanidaòcein nän dò bwai aswř angòn dő ka lai phî-an phî-aǒ dò aòraǒ nän angă lò.

PőLu bă prapainta PhíLí dò amă langă

²⁴ Cőyû cõngiř dò prapainta PhíLí dò amă daôkâlai PőLu cwaídò ka nadeěn tayň bakyădò **YeSyü Khrī** arîkař. Amă mè mwař YüDa maő lapra dò amyan mè DruThíLe. ²⁵ Blänmè bă prapainta PhíLí nahyň PőLu tai tamwař tacõn, ta paõthau paõthá dò taciran mõnnû ka laitaű arîkař khă, anän tharõn dau. Dò tai PőLu, “Na cein da hő. Khĩ ba lă mè, khĩ ka kā mõ na.” ²⁶ Dò anän cipõn dő PőLu ka phî nän

rwān dő ka pwǔnblu ngă akhaucă, mālan PōLu laplōn lablan dő ka manga᷑ nǎn.

²⁷ Dò bă nǚ nein bwa᷑ khă, PheTu htūhtan plǔ prapainta bă PhīLī kalān. Blānmè PhīLī thay᷑ marî maraὸ YǔDaphao dò saulan leṁ PōLu dő htòn kaŭ.

25

PōLu kwīhtan RōMe cahwa dau ataciran

¹ Bă PheTu htūhtan prapainta bă Wein KèSāRīYă bwa᷑htan thy᷑n da᷑ khă, alaihtan dő Wein YeRuSyaLe. ² Dò *praluta dau* dò YǔDaphao khauna bwai takamā āraű dő PōLu anānkhou bă prapainta PheTu langă. ³ Dò mwaidő anānthű kyānhtan hu cwaidò ka mathűkaĭ PōLu bă alai khlailòn khă akhaucă, kwīcică prapainta PheTu dő ka thonhtan PōLu bă Wein YeRuSyaLe. ⁴ Dò prapainta PheTu tai, “Yǐphao lahan pa᷑cein PōLu bă Wein KèSāRīYă dò cǒ ngĩ pè khĭ ka ceinblan bă wein ū. ⁵ Akhaucă, daôlai nathű khauna lahan dò lailan blon dò khĭ dő Wein KèSāRīYă ū dò pra ūpra atakamā mwa᷑ aò laraű raű mè, taila᷑htan bănu ka.”

⁶ Prapainta PheTu aò htein bă Wein YeRuSyaLe sǒ da᷑ taű da᷑ lasű htaudö, ceinblan dő Wein KèSāRīYă. Dò htŭ naò lada᷑ khă, asană̄ aò bă praciranta kalān dò mālan ngòn ka thonhtan PōLu bă alangă.

⁷ Dò bă PōLu laitaű khă, YǔDaphao aò bă Wein YeRuSyaLe lailan lahan aòkwairein PōLu dò bwai takamā dau dő PōLu anānkhou. Blānmè ka daûla᷑ takhanthá ngă laraű cǒ aò kō. ⁸ Dò PōLu taicein, “Khĭ cǒ ma kamā YǔDaphao tamālan, taluhŷun dò RōMe cahwa dau laraű raű kō.”

⁹ Blānmè prapainta PheTu thayů marî maraò YǔDaphao, akhaucă anän htu PőLu, “Na laihtan dő Wein YeRuSyaLe dò taicein saû tabwai takamā dő na nänkhau dő khě langă ka da ya?” ¹⁰ Dò PőLu taicein, “Kanař mè, khě aðsahtôn bă RōMe cahwa dau taciran kală dő amwař takôn ciran khě kalän nè. Dò cwař na theingă byan nu, khě cő makamāba YǔDaphao larař rař kő. ¹¹ Khě bamakamā tamālan mwař akôn dò tathű mè, khě cő rwän cwařdò khě ka pwünblu dő tathű ngă kő. Blānmè takamā dő anänthű bwai dő khě nänkhau mwař cő tű larař rař mè, ta phîlan khě dő anänthű cuđen kař cő da lapra lapra kő. Akhaucă khě kwîlaihtan dő RōMe cahwa dau aò.” ¹² Thanudò, prapainta PheTu kā aòrûblon apraphîkyänta lahan htařdò tai PőLu, “Cwař na kwî nu, na ka laihtanba dő RōMe cahwa dau aò.”

Prapainta PheTu taiba cahwa AGrîPa dő PőLu arîkař

¹³ Cøyû cõngi dò Cahwa AGrîPa dò BeNîKe laitař dő Wein KèSärîYä cwařdò ka mangař rařrî prapainta PheTu. ¹⁴ Dò anänthű aò bănu lacü htařdò cahwa PheTu taiba nän dő PőLu arîkař tha-ř, “Bă-ř nu, prapainta PhîLî saulankař nän dő htòn kař aò lapra. ¹⁵ Dò bă khě laitař Wein YeRuSyaLe khă, **praluta** **dau** dò YǔDaphao pradau prapră bwai takamā dő pra ūpra anänkhau cwařdò khě ka ciran nän.

¹⁶ Dò khě taiba anänthű, ‘RōMe taciran ahtön aò dő pra mwař ngòn mamař nän lapra ba cő taiceinta bă pramamař nän langă mè, ciran nän cő da kő.’

¹⁷ Akhaucă, bă anänthű laitař dő wein ū khă, khě cő htônnû htônthű dò naò ladař nu, khě sanän aò bă taciran kalän dò mälân dő ka thonhtan pra ū pra. ¹⁸ Dò pramamařta ūkař bwai takamā dő anänkhau. Blānmè anänthű tabwai takamá ūkař nu cő mwař takamā dő khě nithû yař kő. ¹⁹ Anänthű lanhteřncü yař bakyädò anänthű

tathabă dò YeSyū arīkař nè. YeSyū ūpra mè thŭ hō blānmè PōLu tai dō amyňn.²⁰ Tarītakař lahan ū khī kaba ciran thamă khī cō theingă akhaucă, khī htu PōLu, ‘Na ka laihtan dō Wein YeRuSyaLe dò taiceinsaū tabwai takamā dō na nănkhau ūkař gă?’²¹ Blānmè ataicein khī dō athayă laihtan dō RōMe cahwa dau aò cwaídò ka ciran năn akhaucă, rīdò khī thonlai năn dō RōMe cahwa aò nu, khī mālan dō aka aò mō dō htòn kař lō.’²² Dò Cahwa AGrīPa tai, “Khī thayă nahyňn saô pra ūpra tamangař.” Thanudò, prapainta PheTu tai, “Băcaòdař mè, na ka nahyňnba nè.”

PōLu bă Cahwa AGrīPa langă

²³ Dò htŭ naò ladař nu, Cahwa AGrīPa dò BeNīKe krōnbař năn phu kră dò nařlan bă kalăn aòrūbloncū. Dò yīkhau dau dò wein apradau nařlan blon dò anănthă. Dò bănukhă, prapainta PheTu mālan ngòn dō ka kălainař PōLu bănu. ²⁴ Htařdò tai, “Phă cahwa dò pra aò bă-ř păpra ŏn, pra ūpra mè YüDaphao păpra kwīhtan khī dō ka ciran anăn. YüDaphao aò bă Wein YeRuSyaLe kākrīhtan dō acō kōn aòmyňn pè. Dò YüDaphao aò bă-ř kākrīhtan saô cwař tha-ř nè.

²⁵ Blānmè khī cō usû atakamā larař rař dō kōn ciran thŭ năn kō. Dò anănpica kwī khī dō aka laihtan dō RōMe cahwa dau aò. Akhaucă, khī bwaithá dō ka thonlai năn dō RōMe cahwa dau aò.²⁶⁻²⁷ Blānmè khī cō aò dō arīkař lanklan larař rař dō ka tyanba RōMe cahwa dau kō. Dò khī nithă dō ngòn mamař htònphao lapra blānmè tamař rīkař ba cō aò mè, ta cō kōn thonlai năn dō RōMe Cahwan dau aò. Akhaucă khī kălai pra ūpra bă nathă păpra langă, daukhlōn dō Cahwa AGrīPa langă nè. Marătaimè, cwaídò khī ka manař arīkař larař rař dō ka tyanba RōMe cahwa dau angă bă pa htulwai năn htař khă nè.

26

¹ Dò cahwa AGrīPa tai PōLu, “Na taicein da hō.” Dò PōLu yaŭhtan acudein dò tai, ² “Phă cahwa őn, ū ladaő, khĭ taiceinba dō na langă bakyădò YüDaphao bwai takamā dō khĭ nănkhau akhaucă, mwaĭ taraőrî dau dō khĭ ngă nè. ³ Dò na mwaĭ cahwa dō atheingă byan raὸ YüDaphao tahtōn dò talanhteincă bakyădò tabă rîkaĭ akhaucă, khanthadōn nadein saô khĭ tataicein ka. ⁴ Cā lă khĭ pică khă, khĭ aomyňn dō khĭ pramyö aklă thamă dō khĭ aomyňn bă Wein YeRuSyaLe thamă thamă mè, YüDaphao púpra theingă raὸ nè. ⁵ Dò anănthű theingă khĭ ngĕ hō akhaucă, aba thayű khan răn thá dō khĭ mwaĭ pra aomyňn macă YüDaphao tabă ahtōn gră gră cwaĭ PhaRiSyě gaĭn lapra mè da. ⁶ Blănmè kanaikhă, mwaĭdō khĭ cipōn ta-űlan dō Bweca ūlan dō pa phûphî lăniharu akhaucă, anănthű mamaŭ khĭ nè. ⁷ YüDaphao lasňnű maő thabăhtan Bweca dō mõncă mõnna dō pa cipōn ta-űlanyălan ū ka báhtan bwaĭhtan. Phă cahwa őn, mwaĭdō khĭ cipōn ta-űlanyălan ū akhaucă, YüDaphao mamaŭ khĭ. ⁸ Pra aò bă-ű cŏ yă Bweca daôthamyňntancein prathă mară? ⁹ Lă rîkhă, khĭ nănpica taő yă ywän dō tahtandidò NaZaRephao YeSyă mè mwaĭ taraò. ¹⁰ Dò mwaĭdō **praluta** **dau** lahan phî khĭ takrautayaò akhaucă, khĭ ma ta-ű bă Wein YeRuSyaLe dō saulan prayă **YeSyă** äpra dō htòn kaŭ. Dò ūlan bathácă saô dō ka ciran thûkaĭ anănthű. ¹¹ Dò khĭ ciran anănthű bă YüDaphao tathabăhyûn kaŭ äblan dō phyän sărai anănthű cwaĭdò ka tai dō cŏ yă YeSyă. Dò mwaĭdō khĭ tháheĭ anănthű akhaucă, khĭ lai phyän sărai anănthű taűdō wein aò dō sükăń karu kaŭ.”

PōLu tailaňhtan ayă YeSyă

¹² “Ba lablan, cwaï **praluta dau** phîkrauphîyaò dò phîkhwai khî nu, khî lai dő Wein DaMeCe. ¹³ Dò phă cahwa őn, bă khî dò pralai blon dò khî lai khă dò bă mõncă nu, takhă mwaï akhă khlõndò lamõn aò dő maokhau khăsaiphraò khweireñ lanba pa. ¹⁴ Dò bänukhă, pa lanklaö dő hankhau püpra htaüdò khî nahyûn tamangaö dô amangaöta dò khî atamangaö^q, ‘SõLu, SõLu, na phyän sârai khî mară? Na ba caka khî mè, na mataö na nän nè.’ ¹⁵ Dò bänukhă, khî htucein nän, ‘**Tadau** őn, na mwaï hõpă?’ Dò **Tadau** taicein khî, ‘Khî mwaï YeSyû mwaï na phyän sârai nän lapra nè. ¹⁶ Blänmè kanaïkhă, sahtôn ka. Khî daûlaö khî nän dô na cwaïdò ka rauhtan na dô ka ma khî tama ngă. Dò na kaba taiba ngòn ta mwaï na usûba kanaïkhă dô ta mwaï khî ka daûlaö mõ na lò. ¹⁷ Dò khî daôlai na dô YûDaphao dô pra cõ mwaï YûDaphao aò dô khî ka mapwûnblu na dô anänthû cudeïn kaü nè. ¹⁸ Dò na kaba daô-usû anänthû maiphlon bă takhû dô takhă. Dò blancein anänthû ta-aòmyûn bă tasûtaná khaudau krauyaò dô Bweca krauyaò. Dò mwaïdô anänthû yû khî akhaucă, Bweca ka blailûkaï atakhòwè. Dò anänthû kahtûhtanba Bweca apralau.’

¹⁹ Thanudò, phă cahwa őn, khî nadеïn cwaï taprei dô maokhau taiba khî ²⁰ dô daòhtulan tarîtakaï ū arîkaö bă Wein DaMeCe dô Wein YeRuSyaLe taûlan dô Kän YûDa kalän pûkaü dô dô pra cõ mwaï YûDaphao aklă cwaïdò anänthû ka sanlanceinthá dô blancein dô Bweca aò, dô kaba daôlaö ata-aòmyûn dô sanlanceinthá angă. ²¹ Dò dô tarîtakaï ū akhaucă, bă khî aò dô taluhýûn khă, YûDaphao cyan khî dô ma ywän cwaïdò ka mathû khî. ²² Blänmè mwaïdô Bweca makû khî akhaucă, khî aòmyûnba mõ taü kanaï dô khî khan khî thá dô pra adau taüdô pra asyan püpra bakyädò tarîtakaï ū. Dò khî

q **26:14** khî tamangaö dô Li Cänsû tatyan kahti mè tyan dô ‘HeBrí tamangaö’.

daòhtulan yaň ta cwaň MoSyě dò pahwĩ tai yaň.²³ Dò ananthũ tai yaň dő ***Khrī, prakahtütadau*** ka konba tasărai dò tathũ dò ka mwaň pra arîkaň lapra dő athamyňnhtancein dő tathũ. Dò aka daòhtulan tahtaicein arîkaň dő YüDaphao dò pra cő mwaň YüDaphao aò.”

²⁴ Dò bă PőLu mangaňta tha-ň khă, prapainta PheTu kâkrňhtan, “Kő PőLu, na plü hő. Na tamalü adau ahtaň maplü na hő.” ²⁵ Dò PőLu taicein, “***Tadau*** ŏn, khň cő plü kň. Khň taiba na ta amwaň acőn adau ayaň nè.²⁶ Tarítakaň ū Cahwa AGríPa theingă hő akhaucă, khň tailaňhtan dő alangă khaňhaň. Dò tarítakaň ūkaň cő htňhtan hu dő kännaňkankai akhaucă khň yň dő cahwa dau ka theingă hő laolän.²⁷ Cahwa AGríPa ŏn, na yň lò pahwĩ atatyan ya? Khň theingă dő na yň.” ²⁸ Dò Cahwa AGríPa taicein, “Dő tasaňkhă laplön kaň nu, na nithû dő na ka daôhtňhtan khň dő Khríphao gă?” ²⁹ Dò PőLu taicein, “Tasaňkhă laplön mè htaň ngi mè htaň, cő mwaň ta arîdau kň. Bacõmwaň dő tacõncein mè, khň kwňhabă Bweca dő cahwa blon dò pra nadeň khň tamangaň dő ūdaň kaň ka thalyňndò khň.” ³⁰ Dò bänukhă, prapainta PheTu, Cahwa AGríPa dò BeNíKe dò prasanň blon dő ananthũ lahan ³¹ swaňhtan bänu dò taicü, “Pra ūpra akalän cő aò dő ta ka ciran thň nän cõmwaňmè ta ka bwailan nän dő htòn kaň kň.” ³² Dò Cahwa AGríPa tai prapainta PheTu, “Pra ūpra ba cő kwňhtan leň dő RöMe cahwa dau aò mè, blailü nän da nè.”

27

PőLu talai dő Wein RöMe

¹ Bă prapainta PheTu ciran dő pa kaba daò súkhlaň dau dò lai dő Kän ITaLiYă, Wein RöMe htaň khă nu, aphîlan PőLu dò htònphao karu dő yïkhau lapra cûdeň kaň. Yïkhau ūpra amyan mè mwaň YüLi

dò abakyădò ŌKuStu ayítā.² Dò bănukhă, Kăń MaKeDōNīYăphao ARăStaHu lai blon saô dò pa. Anăń mè mwaĭ Wein TheSaLaNăphao. Dò pa ca daòhtan săkhlaŭ dau dă bă Kăń ASăYă, Wein ADraMuTi lai laba. Săkhlaŭ dau ū anař ceinblan dă Kăń ASăYă sătawadau kaphră.³ Dò htă naò ladaš khă, pa laitaň dă Wein SăDo. Bănukhă, yăkhau YăLi maraò PăLu dò bwailai năń dă ka lai-u angònraň cwaídò ka manaňba tamakă.⁴ Dò bă pa swaïhtankaň bă Wein SăDo khă, taghû san akhaucă, pa lai dă khănsăkhau KăPrū abahtaš bă taghû că san dau ladeň⁵ dò pa laikă Kăń KiLiKăYă dò Kăń PaPhuLă asătawadau dò pa laitaň dă Wein MăRa aò bă Kăń LuCă.⁶ Dò bă wein ū akaň nu, yăkhau YăLi usă săkhlaŭ dau aò bă Kăń IKyă, Wein ALăSănDăYă lai laba. Săkhlaŭ dau ū aka lai dă Kăń ITaLiYă akhaucă, anăń daôdaòhtan pa.

⁷ Dò pa daòlai thadăn thadăn leň săkhlaň dau pănyă pănsă dă ănuăthă akaň dò pa laitaň căn dă Wein KaNăDu. Blănmă taghû san akhaucă, pa ba lai dă khănsăkhau KreTe abalan dă taghû că san dau ladeň dò laikă khănsăkhau SaLaMo akacaò nă.⁸ Htaúdò pa laiphyün dă sătawadau teř dò dă tapănyă pănsă akaň nu, pa laitaň bă kalăń lakhlao. Kalăń ăkhlaň nu aòphyün dò Wein LaSă dò amyan mwaĭ Săteř Mo.⁹ Pa talaikhlaň ū ngă hă dă kănkhlau saăkhă^r phyünhtan hè, akhaucă tabayôn aò dă ka lai leň ngă dă PăLu phîkyăń anănthă,¹⁰ “Kă ngònraň thă, khă theingă pa mwaĭ lai leň mè săkhlaň dau dă

r 27:9 Dă Li Cănsă tatyń kahti kaň nu tyan dă ‘Tablailă takhòwë mănnă pwăn,’ dă asaăkhă mè mwaĭ bă ‘kănkhlă asaăkhă phyünhtan,’ dă tasaăkhă ū, kamwaĭ bă Lă SăPaTinBa dă ÔTăBa kacôn. Dă săkhlaň mè mwaĭ taň Lă NoWănBa thă 10 taădă Lă MaSya thă 10 nu, tau că da pë. Mwaídă tapăn tasă aò dă talai tacein dă săkhlaň ngă akhaucă.

taraotarā ka cabya cakač dò cőkämő pa tháthamyňn ka htümäkač da nè.”¹¹ Blänmè yíkhau cő nadеin PőLu tamangač kő. Anän nadеin súkhlač dau khau dò súkhlač dau abweca tamangač.¹² Dò pra ápra phíkyän dő bă kankhlau saúkhă nu, súkhlač cő kôn aòhtôn ngí bă-ü akhaucă, bada bacän mè, kaba swaihtan dő kalän bă-ü dò laitač phrač dő Wein PhiNíKe asúkhlač dau kalän aòhtôn. Dò súkhlač dau kalän aòhtôn ü aòblan tū dő khönsúkhau KreTe banač balan dò banač bahtač.

Taghûdau lan bă sútawadau kač

¹³ Htaúdò dő balan lapá nu, taghû thahtan yač yač dò anänthü nithü dő súkhlač dau lai lein ka da. Thanudò, htônhntankač htacükwi dò rwän ywän cwaídò súkhlač dau ka laisač khönsúkhau KreTe teč.

¹⁴ Blänmè cő ngí dò ‘Bahtan bahtač’ taghû dau aò dő khönkhau lanba súkhlač dau¹⁵ dò alai khlai cő thaò pè. Dò pa ma larač cő da pè akhaucă, pa bwai lai tač nän cwač taghû htau tau.

¹⁶ Dò bă pa laikā tač khönsúkhau KlòDa abá, dő taghû cő san dau pè lapá khă, pa maywän cwaídò súkhlač myňn ka cő lanyaukač angă.

¹⁷ Dò bă anänthü htônhntan súkhlačmyňnphao dò bwailan dő súkhlač dau khau htač khă, byäncein súkhlač dau dò pü. Dò anänthü tharön dő súkhlač dau ka aötän dő balan lapá bă lönmaikhau aò bă Kän AFaRiKa sútawadau phrič akhaucă, anänthü bwailankač súkhlač dau la htaúdò bwai laitač súkhlač dau cwač taghû htau lai nän.

¹⁸ Dò naò ladač khă, mwaídò taghû dau lan khlönmő akhaucă, anänthü hweilanteinkäč taraotara lahan.¹⁹ Dò thyňn dač ladač khă, anänthü hweilanteinkäč thă súkhlač dau krön lahan.²⁰ Dò pa cő usü lamač, lă dò sa aò ädač hō. Dò taghû dau lan lein mő akhaucă, naòdwankhă, pa cő maô dő pa ka aòmyňnba pè kō.

²¹ Dò anānthū cō an cō aō ta aō ādaō hō akhaucă, PōLu sahtōn dō anānthū langă dō tai, “Tahpūwaī thū ōn, nathū mwaī nadēn khī tamangaō dō mwaī cō swaihtankaī bă khōnsūkhau KreTe mè, pa cō nikāba tacakaī cabya dō talancaū lanpron tha-ŭ kō. ²² Dò kanaīkhă, khī sankān nathū, bwaisaō nathū thá ka. Nathū tháthamyūn cō htumākaī lapra lapra tōn. Ka htumākaī sī sūkhlaū dau hō nè. ²³ Lă mōnna khă, Bweca mwaī khī thabă dō ma ata lapra alanān lai dō khī aō dō taiba khī, ²⁴ ‘PōLu, cō tharōn ka. Na kaba laitaū dō RōMe cahwa dau langă mō. Thanudō, Bweca ka ma pwūnblu na dō pra aō dō sūkhlaū dau kaū pūpra atháthamyūn nè.’ ²⁵ Akhaucă, thapūwaī thū ōn, bwaisaō nathū thá ka. Khī yū dō Bweca ka ma cwaī alanān taiba khī. ²⁶ Blānmè taghū ka sanhtan pa dō khōnsūkhau lakhlao dō sūkhlaū dau ka cabyakaī nè.”

²⁷ Dò htū lasū lwī na lana khă, mwaīdō taghū san dau akhaucă, pa sūkhlaū dau lanyau dō sūtawadau MeDiHtaRēNīYă^s kaū. Dò bă mōnna khă, pracū sūkhlaū lahan īdō sūkhlaū dau laitaū phyūn bă khōnkhan akhaucă, ²⁸ anānthū teī-u sūyaō dō theingă dō ayaō akhlyān nūsū. Tau leīn lathā dō anānthū teī-u thă dō theingă dō ayaō aō mō lasūngaī khlyān. ²⁹ Bānukhă, anānthū tharōn sūkhlaū dau ka seinnba lōn akhaucă, bwailan htacūkwai lwī bōn bă sūkhlaū kānmei dō kwīthabă dō mōn ka lī phrai.

³⁰ Dò pracū sūkhlaū bwaitha dō ka swaipăkaī dō sūkhlaū nau akhaucă, tau dō sūkhlaū nau khauklao lapā dō tānma nān cwaī ka bwailan htacūkwai blānmè bwailan dō sūkhlaū maū. ³¹ Bānukhă, PōLu tai yīkhau ūpra dō yīphao lahan, “Pracū sūkhlaū ūkaū ba cō aō

^s 27:27 Sūtawadau MeDiHtaRēNīYă ū lārīkhă, ngòn kā nān dō ‘Sūtawadau ADrī.’

bă sŭkhlaŭ kaŭ mè, cő maô dő nathŭ ka aòmyŭnba ka.”³² Thanudò, yíphao lahan peítukaĭ sŭkhlaŭmyŭnphao pû dò bwai lanyau kaĭ.

³³ Rídò mǒn lǐ khă, cwaídò anānthŭ ka an aǒ ta ngă nu, PĕLu sankă̄n anānthŭ, “Nathŭ aò cipőn ta dò cő an cő aǒ ta aò lasúlwĭ daǒ hă. ³⁴ Akhaucă, khĭ kwícică nathŭ dő nathŭ ka an ka aǒ ta laraŭ raŭ dő nathŭ ka aòmyŭn angă nè. Nathŭ swă̄n labón cő lanru kō.”

³⁵ Bănukhă, PĕLu phi takao dò htònhtan Bweca dő anānthŭ langă htaúdò biphá takao dò an. ³⁶ Akhaucă, pra púpra athámohtan dò anta aǒta. ³⁷ Dò dő sŭkhlaŭ dau kaŭ mè, pra aò laolă̄n nǖya nwāsă̄ sű pra. ³⁸ Anānthŭ ankaô aóbwaī htaúdò hweinlankaĭ baûhă̄ laolă̄n dő sű klă cwaídò sŭkhlaŭ dau ka phwihtan angă.

Sŭkhlaŭ dau cabyakaĭ

³⁹ Dò bă mǒnlî khă, anānthŭ taŭ kală̄n bămă mè, cő theingă blänmè usû sútawadau tē akhaucă, bwaithá dő ka bwaihtôn sŭkhlaŭ dau bănu. ⁴⁰ Dò anānthŭ paítukaĭ htacükmai pû dò bwailankaĭ bă sútawadau kaŭ dò lablanhtein, anānthŭ kwăkaĭ pû mwāi acóncein kală̄n wă̄n sŭkhlaŭ dau htaúdò phraóhtan sŭkhlaŭ dau la dò bwaitau sŭkhlaŭ dau bă sútawadau tē. ⁴¹ Blänmè sŭkhlaŭ dau ū tau aótă̄n bă lönmai khau dò akhauklao aótă̄n bă lönmai klă akhaucă kakhyâô cő da dò mwāidő súthakaô seinba akánmeén lapá akhaucă, cabya kaĭ.

⁴² Dò yíphao bayôn dő htònphao ka wănsă̄ dò pheiswaī akhaucă, kyänhtan dő ka mathă̄kaĭ lao htònphao. ⁴³ Blänmè mwāidő yíkhau thayă̄ mapwünblu PĕLu akhaucă, khrankaĭ anānthŭ atakyänhtan. Dò ană̄n daôseinlan rî̄ pracă̄n wănsă̄ lahan cwaídò ka wă̄n tau dő khõn khau. ⁴⁴ Dò mwāi pra aókaĭ ūkaŭ nu, daôdaò tau thônpain dő sŭkhlaŭ dau krõn. Thanudò, pa púpra pwünblu dő tapă̄n tasă̄ dő htantaŭ ba raò dő khõn khau.

28

PōLu bă khōnsūkhau MeLīTe

¹ Bă pa htantaŭ raò dő khōn khau khă, pa theingăba dő kalän ū mwaï khōnsūkhau MeLīTe. ² Dò khōnsūkhauphao ūkaŭ paōsaûkā pa dò marî maraò pa. Dò mwaídō kānswaī dò kānkhlau akhaucă, anānthū makaiba pa mî.

³ Dò bă PōLu phi còn cau dò cühtan khă, raüthû labön mwaídō mîkaŭ nän akhaucă, htan kaǒ PōLu cudeer. ⁴ Dò bă khōnsūkhauphao ūkaŭ usû raüthû htan kaǒ PōLu cudeer khă, anānthû taică, “Pra ūpra ka mwaï rän pra mathû pralau nè. Dò amwaï pwünblu dő sütawadau blänmè, Bweca mwaï aciran tacön lapra cō bwai myün lein nän kō.”

⁵ Dò PōLu karaŭ lanteinkaī raüthû ū dő mî khau dò acō ma laraŭ raŭ kō. ⁶ Anānthû nithû dő PōLu ka yaōhtan thapra dau mwaï cō mwaï ka lanklaǒ thû khyaò dò aòpaō ngî blänmè cō usû tahtühtan dò PōLu laraŭ raŭ akhaucă, nilai atanithû dò taică, “Anän ka mwaï rän bweca lapra ya.”

⁷ Dò bă khōnsūkhau ū nu, khōnsūkhau pradau aò lapra. Amyan mwaï PōPli. Ahankhau aòphyün bă pa kalän aò. Anän paōkāsaû raò pa dò dő thyün daǒ akaŭ nu, phî-an phî-aǒ pa. ⁸ Dò aphă mè să nänkaŭ dò să phüwî akhaucă, aò dő lamî kaŭ. Dò PōLu lai dő a-aò dò kwîthabă htaûdò bwaihtan cudeer dő anän khau dò mahaicein nän bănu. ⁹ Akhaucă, praswî prasă aò bă khōnsūkhau lai dő PōLu aò dò PōLu mahaicein anānthû. ¹⁰ Dò anānthû phî pa taphî äraŭ dò cökämö bă pa swaïhtan khă, lai phî pa ta dő pa loba lahan.

PōLu laitaŭ dő Wein RōMe

¹¹ Pa aò bă khǒnsǔkhau thyűn lă pwűn dò pa daòhtan sűkhlaŭ dau aò sahtôn bă kănkhlau asaúkhă laba dò pa swaihtan bănu. Sűkhlaŭ dau ūba nu aò dő Wein ALèSăNDřYă lai. Dò dő alòn nu, ‘bweca thakaû,’ yòn aò. ¹² Dò sűkhlaŭ dau ū lai aòhtôn bă Wein SuRaKŭ dò pa aò bănu thyűn daň. ¹³ Htaúdò pa swaihtan bănu dò laitaú dő Wein RěGi. Dò htü naò laraò khă, mwaídő taghû san bahtaó akhaucă, nǔ daň pwűn khă, pa laitaú bă Kăn ITaLiYă Wein PòTiLu. ¹⁴ Dò bănu pa usû prayň YeSyň dò anänthű kamo pa dő ka aòblon dò anänthű nwaň daň. Dò pa laileř dő Wein RōMe. ¹⁵ Dò prayň YeSyň aò bă Wein RōMe nahyűn dő pa lai akhaucă, lahan mè, lai aòpaôsaû pa bă Wein APř klâ dò lahan mè, aòpaôsaû pa bă Thamwaîhyûn Thyűnma. Dò bă PôLu usû anänthű khă, taikyň Bweca dò manaú takhau ta-ă.

PôLu bă Wein RōMe

¹⁶ Bă pa laitaú Wein RōMe khă, ngòn bwai aòtaó PôLu dò yiphao mwaň aòpaň năń lapra.

¹⁷ Dò thyűn daň pwűn khă, PôLu kā aòrúcòn YüDaphao khauna aò bă Wein RōMe dò tai, “Thapúwař thű òn, khí cő htandidò khí pramyö dò phüphíř atahtön laraú raú kő. Blänmè YüDaphao khauna bă Wein YeRuSyaLe cyan khí dò phîlankař khí dő RōMe khauna cuđeň kaň. ¹⁸ Dò RōMe khauna htulwař khí blänmè cő usû takamâ laraú raú dő kaba ciran thű khí akhaucă, thayň blailü khí. ¹⁹ Blänmè YüDaphao khrankař dò naòdwankhă khí kwí laihtan dő RōMe cahwa dau aò. Blänmè cő mwaň dő khí ka mamaú saû khí pramyö taň ngă kő. ²⁰ Dò mwaídő khí yň ISaRěLaphao tacipón htühtan hő akhaucă, ba tacõncein khí dò pûhta nè. Thanudò, khí kwí dő ka usû dò mangaõta dò nathű.”

²¹ Dò anānthū taicein PōLu, “Bakyādò na rīkař nu, pa cō nařba li dō Kān YūDa lai laba laba kō. Pa thapūwai YūDaphao mwař alai bā-ř ūkař, cō taikař na rīkař larař rař kō. ²² Blānmè pa thayř nahyřn bakyādò gařn athū ūmau arīkař. Pra ūmau nu, ngòn htandidò nān dō kalān pūkař dō na tabwaithá aò thamā?”

²³ Dò anānthū khīcū mōnnū mōnthū dō pra āpra lai bloncū dō PōLu hyřn. Dò cā lā mōnrao tař mōnha nu, PōLu taiprwařba anānthū dō MoSyě tamālan dō pahwī tayan cwařdò anānthū ka napau **Bweca sūkān** rīkař dō yř YeSyř angā.

²⁴ Dò pra lahan mè yř PōLu tamangař dō lahan mè cō yř kō.

²⁵ Thanudò, anānthū thā cō lanrācū pè dō swařhtankař hè. Dò bānukhă, PōLu tai, “Bweca Yaò Cānsū daôtai pahwī YaSyāYa dō nathū phūphī lānihăru nu tū raò.” ²⁶⁻²⁷

‘Lai dō pra ū mař aò dō tai anānthū,

‘Nathū mwař pra dō akhauklao sao.

Nathū nikū aò blānmè cō napau nathei,

nathū maiplon aò blānmè cō usū ta.

Akhaucā nathū nadeřn htař nadeřn blānmè cō napau ta,

u htař dō u blānmè cō usū ta.

Blānmè nathū mwař usū,

mwař nahyřn, mwař napau nathei

dō mwař lařceinthā nu,

Bweca ka mahaicein nathū.’

²⁸ Thanudò, theingā ka. Bweca tahtaicein pralau arīkař ū ta ka daôhtulanba dō pra cō mwař YūDaphao aò dō anānthū ka nadeřn.”

²⁹ (Bă PōLu tai tha-ř khă, YūDaphao lanhteřncū ywān htařdò swařhtankař bānu.)

³⁰ Dò PǒLu nikhā aò hyûn bă Wein RǒMe kaŭ nǚ nein dò paǒkāsaû
raò pralai bă a-aò pǔpra. ³¹ Dò taiba anānthǔ dǒ **Bweca sǒkǎn** rîkaě
dò thwanlǔ anānthǔ dǒ **Tadau YeSyǔ** Khrī arîkaě khaûhaě. Dò
tamadidaò didăn năn laraň cǒ aò pè kǒ.